

บทที่ 3

ชีวประวัติผู้แปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับภาษาไทย

3.1 ส่วน สุวรรณศาสตร์

3.1.1 ประวัติส่วนตัว

ส่วน สุวรรณศาสตร์ เจ้าของผลงานแปล “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลความหมายและขยายความ” มีชื่อภาษาอาหรับว่าอิสมาแอล ยะหยาวิยี เกิดเมื่อวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2431 ที่ตำบลบ้านดอน อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร¹ เป็นบุตรของยะหยา และเอี่ยม สุวรรณศาสตร์ สมรสกับสาย สุวรรณศาสตร์ มีบุตร 2 คน คือสมร ภูมินรงค์ และสมาน สุวรรณศาสตร์ ส่วนเติบโตอยู่ในท่ามกลางกลิ่นอายของอิสลาม เป็นคนที่มีสภาพอ่อนโยน อารมณ์เย็น สามารถรักษาอารมณ์ไว้ได้โดยไม่แสดงออกมาให้เห็นในขณะโกรธ เป็นคนน่ารักพินับถือ รักความสงบ รักความสวยงาม และตรงต่อเวลา (สัมภาษณ์, สมร ภูมินรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

3.1.2 ประวัติการศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นที่หล่อหลอมแนวคิดและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อแนวคิดของบุคคล ดังนั้นการศึกษาประวัติและเส้นทางการศึกษาของผู้แปลแต่ละคนจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางการศึกษาด้านศาสนา

3.1.2.1 การศึกษาด้านสามัญและด้านศาสนา

ส่วน สุวรรณศาสตร์ ได้มีโอกาสเข้าศึกษาเล่าเรียนภาษาไทยที่วัดใกล้บ้าน เมื่ออายุได้ประมาณ 8 ขวบ สำหรับการศึกษาในสมัยนั้นยังไม่มีระดับชั้นเหมือนเช่นปัจจุบันแต่เป็นการเรียนรู้เพียงเพื่อให้อ่านออกและเขียนได้เท่านั้น และตัวนั้นก็ได้รับการศึกษาจนสามารถเขียนและอ่านได้คล่องแคล่ว หลังจากนั้นบิดาจึงได้ส่งเข้าศึกษาวิชาการด้านศาสนา แต่ไม่ปรากฏว่าได้เข้าเรียนในสถานศึกษาใด ส่วนเป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน และมีความจดจำดีเป็นเลิศ ไม่นานนักตัวนั้นก็เชี่ยวชาญทางภาษาอาหรับและภาษามลายู จนได้รับคำชมเชยจากบรรดาครูผู้สอน

¹ ปัจจุบันคือแขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ต่อมาเมื่ออายุได้ 18 ปี ต่วนได้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ และได้พำนักอยู่ที่นครมักกะฮ์เป็นเวลา 8 ปี เพื่อศึกษาวิชาการศาสนาจนกระทั่งมีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างปราดเปรื่อง หลังจากนั้นจึงได้เดินทางกลับมาสู่ประเทศไทยและได้ใช้วิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาทำการสอนวิชาการศาสนาตั้งแต่บัดนั้นเรื่อยมา (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

3.1.2.2 คณาจารย์และสานุศิษย์

ไม่ปรากฏว่ามีครูอาจารย์คนใดบ้างที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ต่วน สุวรรณศาสน์ นอกจากครูกาเร็ม มะกุดี บิดาของอิบรอฮิม มะกุดี เมื่อครั้งเดินทางไปศึกษาที่นครมักกะฮ์ในช่วงแรก (สัมภาษณ์, อันวีต เจริญวงศ์, 22 พฤษภาคม 2557) จากนั้นได้ศึกษากับครูชาวอาหรับชื่อซัยคอะลี อัลมาลิกีย์ ในมัสยิดอัลฮารอม ซึ่งต่วนได้ศึกษาวิชาการศาสนาจากซัยคอะลีเป็นเวลานานถึง 8 ปี (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

สำหรับสานุศิษย์ของต่วน โดยส่วนใหญ่เป็นชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งได้ศึกษาความรู้จากต่วนในช่วงเปิดการสอนที่สำนักอิทธิธรรมอันยูมัน สำหรับลูกศิษย์ที่เป็นที่รู้จักและมีบทบาทในสังคม อาทิ 1) ประเสริฐ มะหะหมัด 2) สวาสต์ี สุมาลัยศักดิ์ ซึ่งทั้งสองคนเป็นอดีตจุฬาราชมนตรี 3) ซอและห์ ศรีวิเศษ 4) อะหมัด ซีฮาบุดดีน คุรุสวัสต์ี 5) มานิตย์ เกียรติธาลัย ทั้งสามคนเป็นอดีตประธานกรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร (สัมภาษณ์, สมัย เจริญช่าง, 28 กรกฎาคม 2557) 6) อีซา กริมิ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนอิสลามอนุเคราะห์ (กระท่อมราย) 7) อิสมาแอล โพธิ์กระเจิน เป็นที่รู้จักกันในนามครูอิสมาแอลเขียวหวาน และ 8) วินัย สมะฮูน (สัมภาษณ์, อันวีต เจริญวงศ์, 22 พฤษภาคม 2557)

3.1.2.3 ผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการด้านงานเขียนของต่วน สุวรรณศาสน์ คือ 1) หนังสือที่เป็นตำราชุด 3-4 เล่ม ชื่อ “ร็วสุนนี” (จางวางหฺรา, ม.ป.ป. : 114) เป็นหนังสือศาสนาเกี่ยวกับปัญหาคิลาฟียะฮ์ (แนวคิดและแนวปฏิบัติที่มีมากกว่าหนึ่งทัศนะ) ซึ่งได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง 2) หนังสือหัดอ่านภาษาอาหรับเล่ม 1 และเล่ม 2 เป็นหนังสือสำหรับหัดอ่านคัมภีร์อัลกุรอานและภาษาอาหรับ 3) หนังสือไวยากรณ์ภาษาอาหรับ และ 4) หนังสือพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลความหมายและขยายความ ซึ่งถือว่าเป็นผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าและเป็นเกียรติประวัติอย่างยิ่งของต่วนและครอบครัว

นอกจากนี้ตัวนยังเป็นผู้เขียนบทความลงในหนังสืออนุสรณ์การจัดงานของมัสยิด โรงเรียนและสถาบันต่างๆ (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

3.1.2.4 หลักศรัทธาและแนวทางด้านการปฏิบัติ

สำหรับในด้านหลักศรัทธา เมื่อศึกษาและวิเคราะห์จากผลงานแปลความหมาย คัมภีร์อัลกุรอาน และหนังสือที่นำมาใช้ประกอบในการแปลพบว่าตัวน สุวรรณศาสน์ มีแนวคิดและหลักศรัทธาที่สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮ์ โดยเฉพาะหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ในด้านคุณลักษณะที่นำการตีความ (ตะอ์วีล) มาใช้ในการแปลและการอธิบายความหมาย และหลักการปฏิบัติทางด้านฟิกฮ์หรือนิติศาสตร์อิสลาม ตัวนได้ปฏิบัติตามแนวทางของมัซฮับอัชชาฟีอีย์ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ในประเทศไทย

3.1.3 ประสบการณ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ทางสังคม

3.1.3.1 บทบาทด้านการศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคม ตลอดจนประเทศชาติเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและยกระดับสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ตัวน สุวรรณศาสน์ ให้ความสำคัญนับตั้งแต่ที่เดินทางกลับมาประเทศไทย ท่านเป็นผู้มีบทบาทในการก่อตั้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาขึ้นแห่งแรกในส่วนกลางที่มัสยิด มหานคร ชื่อโรงเรียนบำรุงอิสลาม เมื่อปีพุทธศักราช 2453 โดยขออนุญาตเป็นโรงเรียนราษฎร์แบบพิเศษ เพื่อสอนวิชาการศาสนา สอนการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ภาษาอาหรับและภาษามลายู ต่อมาในปีพุทธศักราช 2463 ได้รับเชิญให้ไปเป็นอาจารย์ใหญ่และอำนวยการสอนประจำอยู่ที่สถานศึกษา ยาเวียย์¹ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำสอนศาสนาที่ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียม และค่าเล่าเรียนใด ๆ จากผู้ปกครอง

ตัวน สุวรรณศาสน์ เป็นนักพัฒนาการศึกษา ท่านได้ปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและความต้องการของสังคม ดังนั้นท่านจึงได้ก่อตั้งโรงเรียนขึ้นอีกโรงเรียนหนึ่งและขออนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนสามัญชื่ออันยุมันอิสลาม เพื่อเป็นสถาบันการศึกษา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่เยาวชนมุสลิม โดยตัวนได้จัดทำหลักสูตรทางวิชาการศาสนาในระบบที่ทันสมัยในขณะนั้น โดยทำการสอนวิชาสามัญในช่วงเช้าและสอนวิชาการศาสนาในช่วงบ่าย ซึ่งมีผู้ปกครองให้ความสนใจส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาเป็นจำนวนมาก (จางวางทรา, ม.ป.ป. : 111-

¹ โรงเรียนของชาวอินเดีย เป็นโรงเรียนสอนศาสนาในระดับประถม

112) ในด้านการสอนภาษาอาหรับและมลายูนั่น ส่วนเป็นผู้มีพรสวรรค์ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ ดังนั้นลูกศิษย์ของท่านทุกรุ่นเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจึงได้รับตำแหน่งหน้าที่สำคัญ ๆ ในสังคมเช่น อิมาม ครูอาจารย์ที่มีลูกศิษย์หลากหลาย นอกจากนี้จะใช้โรงเรียนอันฮูมันอิสลามในการเรียนการสอนเยาวชนแล้ว ส่วนยังได้ใช้โรงเรียนหลังดังกล่าวในการเรียนการสอน อบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ สำหรับจำนวนของผู้ที่เข้ามาขอการอบรมเริ่มจาก 30-40 คน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 500 คน (สมร ภูมิณรงค์ : ม.ป.ป.)¹ ซึ่ง ณ ปัจจุบันก็ยังมีการเรียนการสอนอยู่อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ท่าน ยังมีบทบาทในการประสานงานกับกรมการศาสนาในการจัดหาที่ดินตลอดจนงบประมาณเพื่อใช้ในการก่อสร้างอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันเป็นโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา และเป็นผู้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโดยได้บรรจุวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับเข้าไปในหลักสูตรสามัญด้วย (สมร ภูมิณรงค์ : ม.ป.ป.) ซึ่ง ณ ปัจจุบันยังมีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน

จากบทบาทของท่าน ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นย่อมเป็นผลงานเชิงประจักษ์ที่เห็นเป็นรูปธรรมที่ท่านได้ทุ่มเท เสียสละเพื่อการศึกษาโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้เพราะท่านเห็นว่าการศึกษาที่มีความสุขในโลกดุนยาได้ต้องแสวงหาความรู้ด้านสามัญเพื่อประกอบอาชีพ ในขณะที่เมื่อต้องการความสุขในโลกแห่งอนาคตก็ต้องแสวงหาความรู้ด้านศาสนาเพื่อการครองตนและการปฏิบัติตน

3.1.3.2 บทบาทการเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล

นอกจากท่าน สุวรรณศาสน์ จะทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนาในโรงเรียนและให้ความรู้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่แล้ว ท่านยังมีบทบาทในการรับใช้สังคมอีกด้านหนึ่ง ในช่วงเวลาที่ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีว่างเว้นลงจากเหตุผลทางการเมือง โดยในปีพุทธศักราช 2480 ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการที่ปรึกษาศาสนา มีหน้าที่ให้คำปรึกษากิจการของศาสนาอิสลามแก่รัฐบาล ตั้งแต่นั้นมาท่านจึงได้ใช้ความรู้ด้านศาสนาในการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาล

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2488 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นับเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญของการบริหารกิจการศาสนาอิสลาม และเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารองค์กรศาสนาอิสลามอย่างเป็นระบบ รัฐบาลได้มีการตรากฎหมาย เพื่อจัดระบบการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และมีสยิดขึ้นเรียกว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช 2488 ทำให้มี

¹ ข้อมูลจากเอกสารที่สมร ภูมิณรงค์ มอบให้ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ และมีได้ระบุเลขหน้าไว้

คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเป็นต้นมา และตัวตนเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพระนคร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและความเห็นต่อทางราชการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับบัญญัติศาสนาอิสลาม ประกาศผลการตรวจจันทร์เพื่อกำหนดวันสำคัญทางศาสนา และออกประกาศเกี่ยวกับวินิจัยตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม (สัมภาษณ์, สมัย เจริญช่าง, 27 กรกฎาคม 2557)

3.1.3.3 บทบาทการเป็นจุฬาราชมนตรี

ในปีพุทธศักราช 2490 หลังจากที่แช่ม พรหมยงค์ ได้ลาออกจากตำแหน่งจุฬาราชมนตรี และเดินทางลี้ภัยไปพำนักอยู่ในต่างประเทศ เนื่องจากเหตุผลทางการเมือง รัฐบาลโดยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เชิญประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่มีอยู่ในขณะนั้นจำนวน 24 จังหวัด มาประชุมเพื่อเสนอบุคคลที่เหมาะสมเป็นจุฬาราชมนตรีคนต่อไป ผลปรากฏว่าตัวตนได้รับความไว้วางใจจากประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดด้วยเสียงส่วนมาก และได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นจุฬาราชมนตรีคนที่ 11 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พุทธศักราช 2491 และเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (สมร ภูมินรงค์ : ม.ป.ป.) ถือได้ว่าตัวตน เป็นจุฬาราชมนตรีคนแรกตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้จุฬาราชมนตรีต้องมาจากการคัดเลือกของกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั่วประเทศ และเป็นจุฬาราชมนตรีคนที่ 2 ที่เป็นมุสลิมนิกายสุนนีย์เชื้อสายมลายู นอกจากนี้ยังเป็นจุฬาราชมนตรีคนที่ 3 ที่อยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเมื่อปีพุทธศักราช 2475 สำหรับบทบาทสำคัญของตัวตน ในช่วงระยะเวลาการเป็นจุฬาราชมนตรีได้แก่ ในปีพุทธศักราช 2501 ตัวตนได้เป็นตัวแทนของรัฐบาลไทย เข้าร่วมประชุมด้านกิจการศาสนาที่เมืองลาฮอร์ สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ในการประชุมครั้งนั้นรัฐบาลปากีสถานได้เชิญให้ตัวตนอัญเชิญคัมภีร์อัลกุรอานในการเปิดประชุม และแสดงปาฐกถา ซึ่งการแสดงปาฐกถาของท่านในครั้งนั้นได้รับการยกย่องจากผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง จนทำให้นานาประเทศได้รู้จักประเทศไทยในด้านศาสนาอิสลาม และการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลามเป็นอย่างดี (สัมภาษณ์, สมร ภูมินรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

นอกจากนี้ตัวตน สุวรรณศาสน์ยังได้สร้างคุณงามความดีต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม และเสริมสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างอิสลามิกชนกับพุทธศาสนิกชนและศาสนิกอื่น ๆ ตลอดจนถึงทางรัฐบาลไว้อย่างมากมาย (อำนาจ สุวรรณกิจบริหาร, ม.ป.ป. : 9) ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งจุฬาราชมนตรีเป็นเวลา 33 ปี ด้วยความอุตสาหะวิริยะแม้ว่าจะอยู่ในวัยชรา แต่ก็ปฏิบัติ

หน้าที่ได้สมความมุ่งหมายของทางราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นถ้วนจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในขณะที่มีชีวิตดังนี้ 1) ตริตรารภรณ์มงกุฎไทยในปีพุทธศักราช 2493 2) ตริตรารภรณ์ช้างเผือกในปีพุทธศักราช 2509 3) ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทยในปีพุทธศักราช 2517 และ 4) ทวีติยาภรณ์ช้างเผือกในปีพุทธศักราช 2524 หลังจากที่ได้เสียชีวิตลงแล้วถ้วนยังได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ในปีพุทธศักราช 2525 (สมร ภูมินรงค์ : ม.ป.ป.)

3.1.3.4 การรับรองมาตรฐานฮาลาล

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการผลิตและการบริโภคอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามซึ่งเรียกว่าอาหารฮาลาลจึงเป็นสิ่งที่ถูกให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากแต่ว่าการผลิตอาหารฮาลาลในอดีตเป็นเพียงการผลิตอาหารฮาลาลโดยมุสลิมเพื่อจำหน่ายแก่คนมุสลิมเท่านั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องมีการรับรองมาตรฐานฮาลาลแต่อย่างใด แต่ภายหลังจากที่จำนวนประชากรมุสลิมไทยเพิ่มมากขึ้นความต้องการอาหารฮาลาลเพื่อการบริโภคจึงมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ผู้ประกอบการผลิตอาหารต่าง ๆ ที่มีเชื้อมุสลิมได้เล็งเห็นถึงช่องทางการตลาดในกลุ่มผู้บริโภคมุสลิม จึงร้องขอให้องค์กรศาสนาอิสลามโดยสำนักจุฬาราชมนตรีดำเนินการตรวจสอบมาตรฐานเพื่อให้การรับรองมาตรฐานฮาลาล สำหรับการรับรองและการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานฮาลาลสำหรับสถานประกอบการที่ผลิต ผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2491 สมัยของถ้วน สุวรรณศาสน์ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรี (สัมภษณ์, สมัย เจริญช่าง, 27 กรกฎาคม 2557) และดำเนินการให้ใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานฮาลาลเรื่อยมา โดยได้มีการพัฒนาระเบียบและกระบวนการในการตรวจสอบมาตรฐานอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าถ้วน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและถือว่าเป็นผู้ริเริ่มและวางระเบียบและระบบของการรับรองมาตรฐานฮาลาลของประเทศไทย

3.1.3.5 การจัดงานเมาลิดกลางแห่งประเทศไทย

จากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมและการเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ทำให้ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งเดิมเป็นตำแหน่งที่ถูกแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ มีความใกล้ชิดกับสถาบันกษัตริย์ในฐานะเป็นที่ปรึกษาส่วนพระมหากษัตริย์ ต่อมาในสมัยของถ้วน สุวรรณศาสน์ ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีถูกเปลี่ยนแปลงเป็นเพียงผู้นำทางศาสนาภายในประเทศไทยเท่านั้น จึงทำให้ความใกล้ชิดระหว่างสถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์หรือทางราชการลดน้อยลง ประกอบกับที่ถ้วน สุวรรณศาสน์เป็นจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นมุสลิมนิกายซุนนีย์เชื้อสายมลายูซึ่งแตกต่างจากจุฬาราชมนตรีในอดีตที่เป็น

มุสลิมในกายซื่อหะซ็ือสายเปอร์เซีย ซึ่งมีความใกล้ชิดผูกพันรับใช้ในราชสำนักมาช้านาน ดังนั้นในสมัยของต่วนจิ่งได้มีแนวคิดที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยมุสลิมกับหน่วยงานราชการและสถาบันกษัตริย์ โดยร่วมกันจัดงานเมาลิดกลางอิสลามแห่งประเทศไทยขึ้นในปีพุทธศักราช 2504 ณ สวนลุมพินี โดยได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดงาน จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดงานเมาลิดกลางของมุสลิมในประเทศไทย (สัมภาษณ์, สมัย เจริญช่าง, 27 กรกฎาคม 2557) และเป็นกิจกรรมที่ยึดถือปฏิบัติของมุสลิมไทยสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนอกเหนือจากเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันแล้ว ยังถือเป็นการรวมตัวของมุสลิมไทยเพื่อแสดงพลังความรักความสามัคคีร่วมกันของชาวไทยมุสลิมทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อสาย และทุกชาติพันธุ์อีกด้วย

3.1.4 การเสียชีวิตของต่วน สุวรรณศาสน์

ต่วน สุวรรณศาสน์ เสียชีวิตด้วยโรคชราเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พุทธศักราช 2524 สิริอายุ 93 ปี หลังจากได้รับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยเป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ศพถูกฝังอยู่ที่มัสยิดฮารูน เขตบางรัก ในวันพิธีละหมาดญะนาซะฮ์และฝังศพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น คณะรัฐมนตรี ตลอดจนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็ได้เข้าร่วมพิธีด้วยเช่นกัน (สมร ภูมิณรงค์ : ม.ป.ป.)

3.1.5 การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

3.1.5.1 วัตถุประสงค์การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย

สำหรับวัตถุประสงค์ของการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานนั้น เกิดจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกระแสรับสั่งแก่ต่วนเนื่องในโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอว่าพระองค์นั้นปรารถนาที่จะให้มีการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย เพื่อให้ชาวไทยมุสลิมได้ซาบซึ้งในอรรถรสของคัมภีร์อัลกุรอาน และเพื่อให้เป็นสง่าราศีแก่ประเทศชาติทัดเทียมกับหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งเขาเคยจัดการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาประจำชาติกันมาแล้ว จากกระแสรับสั่งดังกล่าวต่วนเล่าว่า มันเหมือนกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบอกว่า พระองค์ทรงห่วงใยบรรดาพสกนิกรชาวไทยมุสลิมในอันที่จะให้ทุกคนได้ซาบซึ้งกับความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน ตั้งแต่บัดนั้นมาข้าพเจ้าก็ตั้งใจโดยสุจริตในอันที่จะสนองรับสั่งของพระองค์ เพราะการตอบสนองกระแสรับสั่งของพระองค์นอกจากจะเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ในฐานะที่เป็นพระประมุขของชาติแล้ว การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานยังเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอิสลามเพื่อเป็นวิทยาทานแก่

มวลมุสลิมอีกทางหนึ่ง (ส่วน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/1) และเพื่อให้ผลงานแปลฉบับนี้ได้เป็นอนุสรณ์แก่เยาวชนรุ่นต่อไปและเป็นสมบัติที่ถูกเก็บรักษาไว้ตลอดไป (ส่วน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/4)

จากนั้นท่านจึงได้เริ่มทำการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม พุทธศักราช 2505 และจบบริบูรณ์ 30 ญุซอ์ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พุทธศักราช 2507 ใช้เวลาในการแปลทั้งสิ้น 1 ปี 7 เดือน 8 วัน (ส่วน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/4) แต่ยังมีได้มีการตีพิมพ์ออกเผยแพร่เนื่องจากต้องการศึกษาวิธีการและรูปแบบในการจัดพิมพ์ ว่าควรจะออกมาในรูปแบบเล่มอย่างไรเพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ จนในที่สุดเมื่อถึงปีครบรอบ 14 ศตวรรษของการประทานคัมภีร์อัลกุรอาน ท่านจึงได้ตัดสินใจตีพิมพ์ญุซอ์แรกของคัมภีร์อัลกุรอานเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อพระราชทานแก่สถาบันต่างๆ ซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ 16 มีนาคม พุทธศักราช 2511 ณ สนามกิติขจร โดยได้รับความร่วมมือจากผู้มีจิตกุศลในด้านการจัดพิมพ์ได้แก่ บริษัทเอ็น เอ็ม ซาฮิบ จำกัด บริษัทไทยฟิลกริมเซอร์วิสจำกัด วินิจ มิมิตรกิจ อิสมาแอล ฟวงศิริ เล็ก นานา ซึ่งในวันนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตในการจัดพิมพ์คัมภีร์อัลกุรอานเป็นเงินจำนวนหนึ่งหมื่นบาท และมีพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

“คัมภีร์อัลกุรอาน มิใช่จะเป็นคัมภีร์สำคัญในศาสนาอิสลามเท่านั้นแต่ยังเป็นวรรณกรรมสำคัญของโลกเล่มหนึ่ง ซึ่งมหาชนรู้จักยกย่องและได้แปลออกเป็นภาษาไทยครั้งนี้ เป็นการสมควรชอบด้วยเหตุผลอย่างแท้จริง เพราะจะเป็นการช่วยให้อิสลามบริษัทในประเทศไทยที่ไม่รู้ภาษาอาหรับ ได้ศึกษาเล่าเรียนธรรมะในด้านศาสนาอย่างสะดวกและแพร่หลาย ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจได้ศึกษา ทำความเข้าใจในหลักคำสอนศาสนาอิสลามอย่างถูกต้อง เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางว่าคัมภีร์อัลกุรอานมีอรรถรสลึกซึ้งยากที่จะแปลออกเป็นภาษาอื่นใดให้ตรงตามภาษาเดิมได้ เมื่อท่านมีศรัทธาและวิริยุตสาหะอันแรงกล้าแปลออกเป็นภาษาไทยโดยพยายามรักษาใจความแห่งพระคัมภีร์เดิมไว้ให้บริสุทธิ์ และพิมพ์ขึ้นให้แพร่หลายเช่นนี้ จึงเป็นที่ควรอนุโมทนาสรรเสริญและร่วมมือสนับสนุนอย่างยิ่ง”

สาเหตุที่ตีพิมพ์ครั้งละหนึ่งญุซอ์ เนื่องจากเกรงว่าจะมีข้อความที่ขาดตกบกพร่องเกิดขึ้นได้ เพื่อว่าจะได้มีโอกาสตรวจทานอีกครั้งหนึ่งให้เนื้อความสอดคล้องและผสมผสานกันโดยตลอด (ส่วน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/4) และเหตุผลที่สำคัญอีกประการคือไม่มิงบประมาณที่พอเพียงสำหรับการตีพิมพ์ (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

3.1.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ฉบับแปลความหมายและขยายความ”

ก. การดำเนินการแปล

ตัวน สุวรรณศาสน์ ใช้การแปลในลักษณะเชิงบรรยายโดยการใช้อักษรที่พิมพ์แทรกอยู่กับความหมายส่วนใหญ่ที่พิมพ์ด้วยตัวอักษรบาง ซึ่งตัวอักษรที่บหมายถึงความหมายของตัวบทอัลกุรอานและตัวอักษรบางเป็นคำบรรยายที่อธิบายความหมายของคัมภีร์อัลกุรอานและในการอธิบายนั้นจะใช้สำนวนภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทั้งนี้ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งให้ใช้ภาษาง่าย ๆ ที่สามัญชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555) และเหตุผลสำคัญที่ตัวนไม่ปรารถนาที่จะอธิบายและขยายความโดยการใช้เชิงอรรถก็เพื่อความสะดวกสำหรับผู้อ่าน (ตัวน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/1) นอกจากนี้ตัวนยังได้กล่าวถึงบทบาทของตนเองไว้ว่า ตนเองนั้นอยู่ในฐานะผู้ค้นคว้าเรื่องของศาสนาจากตำราที่อุละมาอ์และนักวิชาการได้ประพันธ์ไว้และอยู่ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามที่อุละมาอ์เหล่านั้นได้ประพันธ์ไว้ในตำราเท่านั้น มิได้เป็นผู้ที่สามารถอ้างอิงหลักฐานเพื่อมาหักล้างเอาชนะแก่ผู้เห็นต่าง และมีได้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะวิเคราะห์วิจารณ์แต่อย่างใด ฉะนั้นหากผู้อ่านได้พบความหมายของอัลฮะดีษอยู่ในผลงานแปลนี้ก็ไม่น่าจะซักถามว่า ฮะดีษนี้เศาะหี้หฺ ฮะสัน หรือฎออีฟ มีการรายงานมาจากนักฮะดีษคนใด เพราะตนเองอยู่ในฐานะของผู้แปลและถ่ายทอดความหมายเท่านั้น (ตัวน สุวรรณศาสน์, ม.ป.ป. : 1/3)

ตัวนใช้เวลาในการดำเนินการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นเวลา 1 ปี 7 เดือน 8 วัน โดยมีเทวีฎู หมัดมณีเลิศ และวินัย สมะมะอูน เป็นผู้ช่วยคนสำคัญในการเรียบเรียงสำนวนภาษาไทยและอ่านตรวจทาน โดยเทวีฎูตรวจทานสำนวนภาษาไทยสุซอที่ 1-17 และวินัย สมะมะอูนตรวจทานสุซอที่ 18-30 (สัมภาษณ์, อันวีอาด เจริญวงศ์, 22 พฤษภาคม 2557) โดยมีสมร ภูมิณรงค์ เป็นผู้อ่านทบทวนให้ตัวนฟังเป็นครั้งสุดท้ายก่อนการจัดพิมพ์ (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555) ในบางช่วงบางตอนของบทแปลที่ผู้ช่วยอ่านทบทวนสำนวนพยายามที่จะปรับสำนวนให้เป็นสำนวนไทยมากที่สุด จนบางครั้งทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนไปจากไวยกรณ์อาหรับ ตัวนก็จะให้ปรับเปลี่ยนและแก้ไขเสียใหม่ โดยให้เหตุผลว่าเรื่องราวของศาสนาจะปรับให้มีความไพเราะทางภาษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงหลักภาษาไว้ด้วย (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

ข. ประวัติการตีพิมพ์

ผลงานแปล พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลความหมายและขยายความ ได้ทยอยตีพิมพ์ครั้งละหนึ่งญุซ เริ่มจากปีพุทธศักราช 2511 ซึ่งในการพิมพ์ครั้งนั้นเนื่องในโอกาสที่ครบรอบ 1,400 ปี แห่งการประทานคัมภีร์อัลกุรอาน และได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และดำเนินการจัดพิมพ์อย่างต่อเนื่องครั้งละหนึ่งญุซจนในปีพุทธศักราช 2524 จึงได้จัดพิมพ์ญุซสุดท้ายและได้ทูลเกล้าฯ ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากทีผลงานแปลได้รับความสนใจจากผู้ที่สนใจศึกษาความหมายคัมภีร์อัลกุรอานทั้งจากชาวไทยมุสลิมและต่างศาสนา จึงได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่ 2 และมีการปรับปรุงรูปแบบโดยการรวมเล่มจากเล่มละ 1 ญุซ เป็นเล่มละ 5 ญุซ จำนวน 6 เล่ม ทำให้สะดวกแก่การค้นคว้า สำหรับการพิมพ์ครั้งนี้เพื่อมอบให้กับมหาวิทยาลัยและห้องสมุด นอกจากนี้ยังได้วางจำหน่ายตามร้านขายหนังสืออิสลามทั่วไป

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2530 ได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่ 3 เนื่องในโอกาสเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2530 มูลนิธิวัฒนธรรมศาสนาสุเราะฮ์มนตรี ได้จัดเฉลิมพระเกียรติโดยจัดพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและความหมายภาษาไทย ฉบับพระราชทานเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระราชทานแก่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มูลนิธิ สมาคม และโรงเรียนจำนวน 530 ชุด โดยขอพระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระปรมาภิไธย ภปร. ลงบนปกเป็นฉบับพระราชทาน และมีการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่ 4 ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2539 มูลนิธิฯ ก็ได้จัดพิมพ์ขึ้นอีก 538 ชุด และในปีพุทธศักราช 2548 ได้มีคณะบุคคลโดยอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นประธาน ได้ขอความร่วมมือจากมูลนิธิฯ จัดพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและความหมายภาษาไทย ฉบับพระราชทาน โดยขอพระบรมราชานุญาตอัญเชิญพระปรมาภิไธยย่อ ภปร.และสก. พิมพ์ลงบนปกจำนวน 5,000 ชุด และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 72 พรรษา ในวันที่ 12 สิงหาคม พุทธศักราช 2547 ซึ่งถือว่าการพิมพ์ครั้งที่ 6 (สัมภาษณ์, สมร ภูมิณรงค์, 1 มิถุนายน 2555)

จากประวัติการแปลและการตีพิมพ์ผลงานแปล พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลความหมายและขยายความของถ้วน สุวรรณศาสน์ สรุปได้ว่า ผลงานแปลดังกล่าวใช้เวลาในการแปลทั้งสิ้น 1 ปี 7 เดือน 8 วัน เริ่มดำเนินการแปลในปีพุทธศักราช 2505 และจบบริบูรณ์ 30 ญุซ ในปีพุทธศักราช 2507 หากแต่ยังมีได้มีการตีพิมพ์แต่อย่างใด ด้วยกับสาเหตุดังที่กล่าวมาข้างต้น ต่อมาได้มีการจัดพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2511 เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 14 ศตวรรษ ของการประทานคัมภีร์อัลกุรอานและเพื่อเป็นการสนองรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นหนึ่งเล่มที่มีเนื้อหาความหมายคัมภีร์อัลกุรอานหนึ่งญุซ ดังนั้นหากพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้แปล

ความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยครบบริบูรณ์ 30 ญุซอ์ เป็นบุคคลแรก ก็ต้องยอมรับในข้อมูลทั่วไปที่ได้จากหนังสือ ตำรา งานวิจัยและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่กล่าวว่าผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยผลงานแรกคือผลงานแปล “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลความหมายและขยายความ” ของต่วน สุวรรณศาสน์ แต่หากพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของผลงานที่แปลและมีการตีพิมพ์ครบบริบูรณ์ 30 ญุซอ์ จึงน่าที่จะเป็นผลงานแปลฉบับอื่น เนื่องจากการตีพิมพ์ของผลงานดังกล่าวเป็นไปในแบบทยอยตีพิมพ์ครั้งละหนึ่งญุซอ์ โดยเริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2511-2524 รวมระยะเวลาในการจัดพิมพ์มากถึง 13 ปี

ค. ลักษณะทั่วไปของผลงานแปล

สำหรับลักษณะโดยทั่วไปของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ฉบับแปลความหมายและขยายความ ฉบับที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นหนังสือชุด 6 เล่ม จัดพิมพ์เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 72 พรรษา ปราบกฎพระปรมาภิไธยย่อ ภปร.และสก. พิมพ์ลงบนปก ซึ่งการตีพิมพ์ในครั้งนี้จำนวน 5,000 ชุด โดยมีการปรับชื่อผลงานบนหน้าปกจากเดิม “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ฉบับแปลความหมายและขยายความ” เป็น “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและความหมายภาษาไทยฉบับพระราชทาน” แต่สำหรับปกด้านในยังคงเป็นชื่อของผลงานเดิม ผลงานแปลทั้ง 6 เล่ม ถูกเรียบเรียงอย่างต่อเนื่องทั้งเนื้อหาและลำดับหน้า ดังนี้

เล่มที่ 1 ประกอบด้วยญุซอ์ที่ 1 ถึงญุซอ์ที่ 5 เริ่มจากสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ถึงสุเราะฮ์อันนิสาอ์ อายะฮ์ที่ 147 จำนวน 431 หน้า เล่มที่ 2 ญุซอ์ที่ 6 ถึงญุซอ์ที่ 10 เริ่มจากสุเราะฮ์อันนิสาอ์ อายะฮ์ที่ 148 ถึงสุเราะฮ์อัตเตาบะฮ์ อายะฮ์ที่ 93 เริ่มจากหน้า 433-899 จำนวน 466 หน้า เล่มที่ 3 ญุซอ์ที่ 11 ถึงญุซอ์ที่ 15 เริ่มจากสุเราะฮ์อัตเตาบะฮ์ อายะฮ์ที่ 94 ถึงสุเราะฮ์อัลกะฮ์ฟ อายะฮ์ที่ 74 เริ่มจากหน้า 901-1361 จำนวน 460 หน้า เล่มที่ 4 ญุซอ์ที่ 16 ถึงญุซอ์ที่ 20 เริ่มจากสุเราะฮ์อัลกะฮ์ฟ อายะฮ์ที่ 75 ถึงสุเราะฮ์อัลอันกะบูต อายะฮ์ที่ 44 เริ่มจากหน้า 1363-1877 จำนวน 514 หน้า เล่มที่ 5 ญุซอ์ที่ 21 ถึงญุซอ์ที่ 25 เริ่มจากสุเราะฮ์อัลอันกะบูต อายะฮ์ที่ 45 ถึงสุเราะฮ์อัลญะฮิยะฮ์ อายะฮ์ที่ 37 เริ่มจากหน้า 1799-2269 จำนวน 470 หน้า เล่มที่ 6 ญุซอ์ที่ 26 ถึงญุซอ์ที่ 30 เริ่มจากสุเราะฮ์อัลอะฮ์กัฟ อายะฮ์ที่ 1 และสิ้นสุดด้วยสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ เริ่มจากหน้า 2271-2712 จำนวน 441 หน้า

สำหรับการเรียงลำดับสุเราะฮ์ของผลงานแปลผู้วิจัยพบว่าผู้แปลเริ่มแปลความหมายจากสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ และบันทึกเป็นสุเราะฮ์ที่ 1 ในขณะที่นำสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ซึ่งเป็นสุเราะฮ์ลำดับที่ 1 บันทึกไว้เป็นสุเราะฮ์สุดท้ายคือสุเราะฮ์ลำดับที่ 114 ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เหตุผลที่ปฏิบัติเช่นนั้นเพราะผู้แปลได้แปลมาจากหนังสือตีพิมพ์อัลญะลาลัยน ซึ่งเป็นผลงานของญะลาล อัดดีน อัลมะฮ์ลีย์ ที่เริ่มอธิบายจากสุเราะฮ์อัลกะฮ์ฟ จนถึงสุเราะฮ์อันนาศและสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์เป็น

สุเราะฮ์ฮุฎุฏ์ท้ายและท่านก็เสียชีวิตลง จากนั้นญะลาล อัลดีน อัศสุญญีย์ ได้สานต่องานอรรถาธิบาย คัมภีร์อัลกุรอานโดยเริ่มอรรถาธิบายจากสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ตามลำดับจนจบสุเราะฮ์อัลอิสรอ์ ดังนั้น ผู้แปลจึงนำสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ซึ่งเป็นสุเราะฮ์ฮุฎุฏ์ท้ายที่ญะลาล อัลดีน อัลมะฮ์ลีย์อรรถาธิบาย เป็นสุเราะฮ์ฮุฎุฏ์ท้ายในผลงานแปล

ภายในเล่มปรากฏสารบัญที่กำหนดหัวข้อเรื่องให้กับอายะฮ์ที่ต้องการอรรถาธิบาย เช่นในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ ระบุเรื่อง “คุณสมบัติของผู้มีความยำเกรง (มุตตะกีน) อายะฮ์ที่ 3-5 หน้าที่ 1-2” ซึ่งเป็นความสะดวกรสำหรับผู้ที่ต้องการค้นหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะ และสำหรับการ นำเสนอการอรรถาธิบายนั้นผู้แปลจะนำตัวบทอัลกุรอานวางไว้ทางด้านขวา และความหมายภาษาไทย อยู่ทางด้านซ้าย ในการให้ความหมายตัวบทอัลกุรอานจะใช้อักษรทึบเพื่อแสดงถึงการเน้นว่าเป็น เนื้อหาของตัวบทอัลกุรอาน และใช้อักษรบางในการอรรถาธิบายและขยายความ ซึ่งทำให้เกิดความ ต่อเนื่องของเนื้อหาและเป็นความสะดวกรสำหรับผู้อ่านและผู้ค้นคว้า เนื่องจากมีความหมาย การ อรรถาธิบายและขยายความอยู่ในส่วนเดียวกัน สำหรับในอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติที่เป็นข้อ ปฏิบัติ ผู้แปลได้นำเสนอความหมายและขยายความไว้อย่างกว้างขวางเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความ เข้าใจอย่างสมบูรณ์ เช่น บทบัญญัติเรื่องพินัยกรรม และเรื่องมรดก นอกจากนี้ผู้แปลยังได้นำเสนอ สาเหตุของการประทานอัลกุรอานในอายะฮ์ที่มีมูลเหตุของการประทาน

สำหรับในการให้ความหมายคำที่เป็นภาษาอาหรับ ผู้แปลใช้วิธีให้ความหมาย ภาษาไทยและวงเล็บเป็นคำอ่านภาษาอาหรับไว้ เช่น ผู้ไม่ศรัทธา (กาฟิร) และในบางครั้งใช้การ เขียนทับศัพท์คำอาหรับและให้ความหมายภาษาไทยไว้ในวงเล็บ เช่น คำว่าซิริก (การตั้งภาคีเสมอด้วย พระองค์) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผลงานแปลฉบับนี้มีกระบวนการนำเสนอที่สอดคล้องกับชื่อของผลงาน คือมีการนำเสนอทั้งความหมายตัวบท มีการอรรถาธิบายความหมายและการขยายความ ซึ่งลักษณะ ของการแปลดังกล่าวจัดอยู่ในประเภทการแปลคัมภีร์อัลกุรอานแบบ ตัรฎูมะฮ์ ตัฟสีรีย์ฮ์ หรือการ แปลแบบอรรถาธิบาย

3.1.4.3 ศึกษาวิเคราะห์หนังสือและตำราที่นำมาใช้ประกอบการแปล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งแก่ท่านให้แปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นภาษาไทยจากต้นฉบับภาษาอาหรับ ดังนั้นท่านจึงใช้หนังสือและตำราที่นำมาประกอบและอ้างอิง ในการแปลที่เป็นภาษาอาหรับโดยได้ระบุไว้ในบทนำของผลงานแปลว่า ใช้ตำราและหนังสือที่เป็น ต้นฉบับภาษาอาหรับคือ ตัฟสีร์อัลญะลาลีย์นและตัฟสีร์อัลฟุฎุฮาด อัลอิลาฮียะฮ์ เป็นแหล่งข้อมูลหลัก และใช้ศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านไวยากรณ์ ตำราในศาสตร์ด้านอัลลู่ฆะฮ์ อัลนะฮว อัลศอรัฟ อัลมะอานีย์ อัลบะยาน อัลบะตีอ อัลมันติก อาดาบุลบะฮ์ชีวัลมุนาดออเราะฮ์ อัลมะกุลาค์ลอะชะเราะฮ์ อัตเตอาฮีด และอคุลูลฟิฮ์ ดังนั้นจากการยืนยันข้างต้นของผู้แปลสามารถจำแนกสิ่งนำมาประกอบใน

การแปลได้เป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลหลักในการแปลคือหนังสืออรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานต้นฉบับภาษาอาหรับสองผลงาน คือตฟสีร์อัลญะลาลัยนและตฟสีร์อัลฟุตุฮาด อัลอิลาฮียะฮฺ และ2) ส่วนที่ใช้เป็นองค์ประกอบสนับสนุนการแปลโดยไม่ได้ระบุชื่อหนังสือหรือตำราแต่อย่างใด แต่เป็นศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้ศึกษาวิเคราะห์หนังสืออรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานทั้งสองผลงานดังนี้

ก. ตฟสีร์อัลญะลาลัยน คือหนังสืออรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานที่ประพันธ์โดย

อุละมาอ์ที่ชื่อว่าญะลาล อัดดีน 2 คน คือ ญะลาล อัดดีน อัลมะฮัลลีย์ กับญะลาล อัดดีน อัศสุญญีย์ ดังนั้นหนังสืออรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานผลงานนี้จึงมีชื่อว่า อัลญะลาลัยน แปลว่า 2 ญะลาล

ญะลาล อัดดีน อัลมะฮัลลีย์ มีชื่อเต็มว่า ญะลาล อัดดีน มุฮัมมัด บิน อะหมัด อัลมะฮัลลีย์ อัชชาฟีอีย์ เกิดในประเทศอียิปต์ ฮัจญ์เราะฮ์ศักราช 791 และเสียชีวิตในฮัจญ์เราะฮ์ศักราช 864 อัลมะฮัลลีย์มีความสันทัดและมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านฟิกฮฺ อิหมลกะลาม อุศูล ไวยากรณ์ ตรรกศาสตร์ มีผลงานด้านการประพันธ์หลายผลงาน สำหรับผลงานที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันเป็นอย่างดีเช่น ซัลหฺ ญัมอฺ อัลญะวาเมียอฺ ฟิ อัลอุศูล ชัรหฺ อัลมันฮาจญ์ ฟิ ฟิกฮฺ อัชชาฟีอีย์ และชัรหฺ อัลวะเราะฮ์กอต ฟิ อัลอุศูล (Muhammad al-Dhahabiy, n.d. : 1/219)

ญะลาล อัดดีน อัศสุญญีย์ มีชื่อเต็มว่า ญะลาล อัดดีน อับดุลเราะฮ์มาน บิน อบีบักร อัศสุญญีย์ อัชชาฟีอีย์ เกิดในปีฮัจญ์เราะฮ์ศักราช 849 ที่กรุงไคโร สาเหตุที่ใช้ชื่ออัศสุญญีย์ ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ทางตอนใต้ของอียิปต์ เนื่องจากเป็นบ้านเดิมของบิดา อัศสุญญีย์มีโอกาสได้เดินทางไปศึกษาหาความรู้ที่เมืองซาม ฮิญาซ เยเมน อินเดีย และมอริอ็อกโก มีผลงานการประพันธ์หนังสือมากกว่า 300 ผลงาน จากศาสตร์ที่แตกต่างกัน เช่น การอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน อัลฮะดีษ เป็นต้น และผลงานที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันดีคือ อัลอิดกอน ฟิอุลุม อัลกุรอาน และอัดดร์ อัลมันซุร ฟิ อัดตฟสีร์ บิลมะอะฮฺรุ อัศสุญญีย์เสียชีวิตที่หมู่บ้านอัลมิกยาส ในกรุงไคโร ปีฮัจญ์เราะฮ์ศักราช 911 (Muhammad al-Dhahabiy, n.d. : 1/167-168)

สำหรับตฟสีร์อัลญะลาลัยน เป็นหนังสืออรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานที่ถูกจัดอยู่ในประเภทตฟสีร์บิรเราะฮ์อ์¹ ที่ประพันธ์โดย ญะลาล อัดดีน อัลมะฮัลลีย์ กับญะลาล อัดดีน อัศสุญญีย์ โดยอัลมะฮัลลีย์ได้เริ่มอรรถาธิบายจากสุเราะฮ์อัลกะฮ์ฟิ ต่อเนื่องไปถึงสุเราะฮ์อันนาศและสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์เป็นสุเราะฮ์สุดท้าย หลังจากนั้นก็เสียชีวิตลงก่อนที่ผลงานอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานจะเสร็จสมบูรณ์ หลังจากนั้นอัศสุญญีย์จึงได้อรรถาธิบายในส่วนที่เหลืออยู่คือสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ต่อเนื่องจนถึงสุเราะฮ์อัลอิสรอ์ อัลมะฮัลลีย์ใช้แนวทางในการอรรถาธิบาย

¹ คือการอรรถาธิบายอัลกุรอานด้วยทัศนะและความเห็นของผู้อรรถาธิบายเอง โดยใช้สติปัญญาของเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำความเข้าใจ การวินิจฉัย และการอรรถาธิบายอัลกุรอาน บางครั้งเรียกว่า ตฟสีร์อัลอ์กัลีย์ และตฟสีร์อัลอิจญ์ติฮาด

ความหมายแบบสรุปแต่ให้ความหมายได้อย่างละเอียดและสมบูรณ์ เมื่ออัสสุญญีย์ได้มาอธิบายในสุเราะฮ์ที่เหลืออยู่เขาก็ได้ใช้แนวทางเดียวกับที่อัลมะหัลลีย์ได้ปฏิบัติไว้ โดยการอธิบายความหมายแบบสรุปเช่นกัน(Muhammad al-Dhahabiy,n.d. :1/219-220)¹ ดังนั้นผู้ที่อ่านตัฟซีร์อัลญะลาลัยน จึงไม่มีความรู้สึกเลยว่าผลงานดังกล่าวถูกประพันธ์ขึ้นด้วยอุละมาฮ์สองคนโดยที่แต่ละคนนั้นมิได้นั่งอธิบายร่วมกันหากแต่เป็นการอธิบายแบบแบ่งส่วน

สำหรับจุดเด่นของหนังสือตัฟซีร์อัลญะลาลัยนที่แตกต่างจากหนังสือตัฟซีร์อื่น ๆ คือ เป็นหนังสือที่อธิบายคัมภีร์อัลกุรอานแบบสรุปสั้น ๆ ในกรณีข้อบัญญัติด้านฟิกฮ์จะนำเสนอทัศนะที่หลากหลายพร้อมแสดงเหตุผลและให้น้ำหนักกับทัศนะที่ผู้อธิบายเห็นว่าดีที่สุด นอกจากนี้ผู้อธิบายยังได้ชี้แจงอย่างสรุปถึงตำแหน่งและหน้าที่ของคำศัพท์ทั้งที่เป็นคำนามและคำกริยา นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานในบางประเภท สำหรับสิ่งที่น่าขำขันของหนังสือตัฟซีร์อัลญะลาลัยนคือ ไม่กล่าวถึงที่มาของอะดิษที่นำมาอ้างอิงในการอธิบาย และนำเอาอิสรออียียะฮ์² มาประกอบการอธิบายโดยที่ไม่ให้คำแนะนำและคำตักเตือนแต่อย่างใด นอกจากนี้ทั้งอัลมะหัลลีย์และอัสสุญญีย์นำการตะอ์วีล³ มาใช้ในการอธิบายความหมายอายะฮ์ที่เป็นคุณลักษณะของอัลลอฮ์ (Muhammad al-Najdiy,1992 : 46-47) ตามแนวคิดของอัลอะชาอิเราะฮ์

ข. อัลฟุตุฮฺฮฺ อัลอิลลาฮียะฮฺ คือหนังสืออัลฟุตุฮฺฮฺ อัลอิลลาฮียะฮฺ บิเตาฎีหฺ ตัฟซีร์อัลญะลาลัยน ลิตตะกออิก อัลเคาะฟียะฮฺหรือที่รู้จักกันในชื่ออัลฟุตุฮฺฮฺ อัลอิลลาฮียะฮฺ บิเตาฎีหฺ อัลญะลาลัยน คือหนังสืออธิบายตัฟซีร์อัลญะลาลัยน เป็นผลงานประพันธ์ของอบูดาวูด สุลัยมาน บิน อุรฺ บิน มันศูร อัลอะญฺลี อัลมึศรียฺ อัชชาฟีอียฺ รู้จักกันในชื่ออัลญะมัด ลีฮฺชีวตีนาบีฮฺญะเราะฮฺ ศักราช 1204 อัลญะมัดใช้วิธีการอธิบายและขยายความไว้ในเชิงอรรถ เนื่องจากตัฟซีร์

¹ ดูเพิ่มใน Muhammad al-Najdiy, 1992 : 44.

² หมายถึงเรื่องเล่าและการรายงานที่ถูกถ่ายทอดต่อกันมาจากบনীอิสรออิล ซึ่งหุกุม (ข้อตัดสิน) ของอิสรออียียะฮ์นั้น จะไม่ได้รับการยอมรับและไม่ถูกปฏิเสธเสียทีเดียว ดังที่ท่านเราะฮ์สุลลอลอฮ์ ﷺ เคยกล่าวไว้โดยความหมายว่า “ท่านทั้งหลายอย่าได้เชื่อชาวคัมภีร์ (ยะฮูดีและนัสรอนีย์) และอย่าได้ปฏิเสธพวกเขา” (บันทึกโดย al-Bukhariy, n.d. : 4215) แต่อย่างไรก็ตาม การนำเอาเรื่องราวของอิสรออียียะฮ์มากล่าวถึงหรือนำมาใช้ในกรณีของการแนะนำการตักเตือนกันนั้นเป็นที่ยอนุญาตให้ปฏิบัติได้ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องไม่เชื่อต่อเรื่องเล่าของอิสรออียียะฮ์หากยังไม่มั่นใจในความถูกต้อง ดังที่ท่านเราะฮ์สุลลอลอฮ์ ﷺ เคยกล่าวไว้โดยความหมายว่า “ท่านทั้งหลายจงกล่าวถึงพวกบনীอิสรออิลเถิด มันไม่เป็นบาปแต่อย่างใด” (บันทึกโดย al-Bukhariy, n.d. : 3461)

³ ตะอ์วีล ในทัศนะของสะลัฟ คือ การตัฟซีร์ (تفسير) และการบะยาน (بيان) ซึ่งหมายถึงการอธิบาย ดังที่ท่านเราะฮ์สุลลอลอฮ์ ﷺ เคยพูดเอาไว้ให้อบูบะซฺ อับบาส โดยความหมายว่า “โอ้อัลลอฮ์ ขอพระองค์ทรงโปรดให้เขาได้เข้าใจในศาสนา และขอพระองค์ทรงโปรดสอนการตะอ์วีลให้เขาด้วยเถิด” (บันทึกโดย Ibn Hibban : 7055)

อัลญะลาลัยน์ใช้แนวทางในการอธิบายแบบสรุปสั้น ๆ เป็นเพียงการให้ความหมายคำศัพท์เท่านั้น ดังนั้นอัลญะมาลได้อธิบายความหมายอย่างกว้างขวาง และนำเสนอตำแหน่งของคำศัพท์ที่สำคัญ ๆ พร้อมทั้งนำเสนอทัศนะของบรรดาอุละมาอ์และบรรดานักอธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน

จากหนังสือทั้งสองเล่มที่ถ้วน สุวรรณศาสน์ ใช้อ้างอิงประกอบในการแปล เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานที่ผู้อธิบายได้อธิบายคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ โดยใช้แนวทางการตีความ (ตะอวีล) หรือการให้ความหมายเทียบเคียงมาใช้ในการอธิบาย ดังนั้นจึงไม่แปลกที่ถ้วน สุวรรณศาสน์ ได้แปลความหมายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ไปในแนวทางเดียวกับผู้อธิบาย นั่นคือการแปลความหมายอัลกุรอานแบบตีความหรือตัฎมะฮะฮ์ ตะอวีลียะฮ์ นอกจากหนังสือทั้งสองเล่ม ถ้วนยังได้ใช้ศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ เป็นสื่อเพื่อทำให้เข้าใจความหมายโดยมีศาสตร์ด้านภาษา ได้แก่ อัลนะหฺว อัลศอรฟ อัลมะอานีย์ อัลบะยาน อัลบะดีอ์ ด้านตรรกศาสตร์ หลักศรัทธา และหลักพื้นฐานด้านนิติศาสตร์อิสลาม

3.2 ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์

3.2.1 ประวัติส่วนตัว

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ เจ้าของผลงานแปล “กุรอานมะญีด ความหมายของอัล-กุรอาน” มีชื่ออาหรับว่าอิบรอฮีม กุเรชี เกิดวันอังคารที่ 3 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2465 เป็นบุตรของกุลามัย ดินหรือบุญศรี กุเรชี และฮามีตะฮ์หรือปู่ กุเรชี บิดาของดิเรกเป็นชาวปากีสถานจากแคว้นฮাজারะฮ์ เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเมื่อปีพุทธศักราช 2460 ดิเรกเป็นบุตรคนโต มีพี่น้อง 6 คน สมรสกับอัมพร(วารีย์) กุลสิริสวัสดิ์ มีบุตร 4 คน และธิดา 3 คน ดิเรกมาจากครอบครัวที่ยากจน เมื่อบิดาเสียชีวิตลงต้องรับภาระเลี้ยงดูมารดาที่ชราภาพและส่งเสียเลี้ยงดูน้อง ๆ ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ดิเรกเกิดมาในครอบครัวที่บิดาเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการศาสนา บิดาของเขาเคยเขียนหนังสือเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นภาษาไทยโดยใช้ตัวเขียนเป็นภาษาอูรดูไว้จำนวน 2 เล่ม ใช้นามปากกาว่า ยี.เอ็ม มูนซี เนื่องจากสามารถพูดภาษาไทยได้คล่องแคล่ว เรียงความภาษาไทยได้เป็นอย่างดีแต่ขาดทักษะในการเขียนภาษาไทย แต่อย่างไรก็ตามหนังสือทั้ง 2 เล่มนั้นก็มิได้ถูกกล่าวถึงในวงการวิชาการ ในอดีตดิเรกมีบ้านพักอาศัยอยู่ที่ชุมชนบ้านครัว ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2508 ได้มีการตัดถนนเจริญผลผ่านบ้านพักอาศัย จึงได้ย้ายครอบครัวมาอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 20 ถนนลาดพร้าวจวบจนปัจจุบัน ดิเรกเสียชีวิตเมื่อวันอังคารที่ 4 ตุลาคม พุทธศักราช 2548 มีอายุรวม 83 ปี 8 เดือน (สัมภาษณ์, อัสม่า กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555)

3.2.2 ประวัติการศึกษา

3.2.2.1 การศึกษาทางสามัญและทางศาสนา

ดิเรก มาจากครอบครัวที่ยากจน วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ต้องไปรับจ้างทำความสะอาดบ้านให้กับญาติ ๆ เพื่อแลกกับเงินสำหรับดูแลแม่และน้อง ๆ ส่วนหนึ่งใช้สำหรับการเรียนของตัวเอง ดิเรกใช้ความมานะพยายามเล่าเรียนจนจบการศึกษาระดับมัธยมจากโรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก (สัมภาษณ์, สมัย เจริญช่าง, 27 กรกฎาคม 2557, สมชาย เพชรทองคำ, 6 ตุลาคม 2557) และด้วยความวิริยะอุตสาหะ ดิเรกได้ศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาอิสลามด้วยตัวเอง จากนักวิชาการ จากหนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ด้วยความที่เป็นคนรักการอ่านหนังสือ รักการเขียนและการค้นคว้าตำราต่าง ๆ อย่างยิ่ง ทั้งตำราวิชาการศาสนา ตำราวิชาการทั่ว ๆ ไป ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จึงทำให้เขามีความรู้ความเข้าใจวิชาการศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี มีทักษะด้านภาษาทั้งภาษาอาหรับ ภาษาอูรดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษถือว่าอยู่ในระดับดีเยี่ยม (สัมภาษณ์, อัสมา กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555)

3.2.2.2 คณาจารย์และสานุศิษย์

สำหรับคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับให้แก่ดิเรก คืออะหมัด วะฮาบ¹ ซึ่งดิเรกกล่าวยกย่องว่าเป็นครูคนแรกที่ทำให้ความเมตตาและให้ความกระจ่างในการศึกษาศาสนาอิสลามแก่เขา (สัมภาษณ์, อัสมา กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555) นอกจากนี้ดิเรกยังเคยได้ศึกษาวิชาการด้านศาสนาจากอิสมาอีล อะหมัด และภาษาอาหรับจาก เซคอาลี อีซา (สัมภาษณ์, สง่า วิไลวรรณ, 7 พฤษภาคม 2556)

สานุศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้โดยเฉพาะวิชาการพูดจากดิเรกที่เป็นที่รู้จักกันในสังคมมุสลิมเช่น 1) ราชนันท์ ฮูเซ็น² 2) พิชัย โอโรพันธ์³ หรือรู้จักกันในนามอารีฟิน การ์มี

¹ อะหมัด วะฮาบ บิน อับดุลฮะมีด ชาวเมืองมินังกาเบา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เกิดปีคริสต์ศักราช 1883 จบการศึกษาจาก Pondok Persentren, Bandung Indonesia ลี้ภัยการเมืองมาพำนักอยู่ในราชอาณาจักรไทยตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1907 นับได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่นำแนวคิดและแนวปฏิบัติของสะลัฟเข้ามาเผยแพร่ในราชอาณาจักรไทย เสียชีวิตในปีคริสต์ศักราช 1967

² อดีตผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย อดีตคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้า และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

³ อดีตนักวิชาการของวารสารอัลญิฮาด

3) กำธร รอมาลี¹ 4) สุนทร ทิมะเสน² 5) ชัยอนันต์ ชุมชุมพันธ์³ 6) สมชาย นีละไพจิตร⁴ ซึ่งท่านเหล่านี้ล้วนเสียชีวิตแล้วทั้งสิ้น แต่ยังคงเหลือลูกศิษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่อีกอย่างน้อย 4 คน คือ 1) สง่า วิไลวรรณ⁵ 2) มาณี ชูไทย⁶ 3) บรรจง บินกาซัน และ 4) มุคลิกหรือนามเดิมว่า กุฎกัฏ เฉลิมไทย⁷ (สัมภาษณ์, สง่า วิไลวรรณ, 7 พฤษภาคม 2556 และสมัย เจริญช่าง, 27 กรกฎาคม 2557)

3.2.2.3 ผลงานทางวิชาการ

ดิเรกได้เล่าถึงประวัติของตนเองโดยบันทึกไว้ว่า เมื่อปีพุทธศักราช 2486 ขณะนั้นอายุ 21 ปี เขาเคยอ่านหนังสือ “The Koran” แล้วมีความรู้สึกประทับใจกับหนังสือเล่มนั้นมากและทำให้เขาเพิ่มความสนใจในการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามในศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยตนเองเรื่อยมา เมื่ออายุได้ 25 ปี ก็เริ่มเขียนบทความ ซึ่งในระยะแรกเขียนบทความด้านศาสนาอย่างต่อเนื่องในวารสาร “อัล-ฮุดา” โดยใช้นามปากกาว่า “บ้านครัว” และ “อิบรอฮีม กุเรซี” นอกจากนี้ยังได้ทุ่มเทกับการเขียนตำรา งานแปลทางศาสนาและวิชาการในศาสตร์อื่น ๆ ตลอดมา ต่อมาในปีพุทธศักราช 2499 เขาได้ใช้นามปากกาเพิ่มอีกหนึ่งนามปากกาว่า “ดิเรก กุเรซี” (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 19)

นอกจากดิเรกจะมีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจจนประสบความสำเร็จอย่างสูงแล้ว เขายังเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาฮิบรู และภาษาไทยเป็นอย่างดี มีความรู้อย่างลึกซึ้งด้านวรรณกรรมต่างประเทศในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและชมพูทวีป เคยได้รับการยกย่องจากสถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้เป็นผู้หนึ่งที่มีความรู้ ความสามารถในวรรณกรรมระดับชาติ และนานาชาติ เป็นผู้ที่มีความรู้อย่างสูงในการแปลและการใช้ภาษาอังกฤษดีเยี่ยม ด้วยกับความวิริยะ อุตสาหะของเขา ประกอบกับความกรุณาเมตตาอย่างสูงยิ่งของอัลลอฮ์ ﷻ จึงทำให้เขาได้รับการยกย่องและการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ (สัมภาษณ์, อัสม่า กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555)

¹ อดีตบรรณาธิการของวารสารอัลญิฮาด

² อดีตนักวิชาการของวารสารอัลญิฮาด

³ อดีตนักวิชาการของวารสารอัลญิฮาด

⁴ อดีตนักกฎหมาย ทนายความ นักสิทธิมนุษยชน ประธานชมรมนักกฎหมายมุสลิม และอดีตนายกสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย

⁵ ดูประวัติหน้า 140

⁶ รองศาสตราจารย์ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนผดุงอิสลาม อำเภอองครักษ์

⁷ อดีตนักวิชาการ นักเขียน อดีตอุปนายกสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย และอดีตอาจารย์วิทยาลัยสยาม

ดิเรกมีผลงานด้านวิชาการหลายผลงานเพราะเขาเป็นทั้งนักวิชาการและนักเขียนที่มีผลงานทั้งด้านงานเขียน ผลงานแปล หนังสือทางวิชาการศาสนา ผลงานการเขียนและผลงานแปล หนังสือวิชาการทั่วไป

สำหรับงานเขียนและผลงานแปลด้านวิชาการศาสนา (ครอบคลุมกุลสิริสวัสดิ์, มปป. : 12-16) มีดังนี้

1. อิสลามศาสนาแห่งมนุษยชาติ จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2492
2. ทำไมมุสลิมไม่กินหมู จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2492
3. พระศาสดามุฮัมมัด จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2492
4. เคาะลีฟะฮ์อูบัยด์
5. ยาซีน (พร้อมคำอ่านและความหมาย)
6. อุ้มรอิบนุค็อฎฏอบ
7. บยานุลกุรอาน เล่มที่ 1-4 จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2495-2503
8. มุสลิมต้องสังกัดมัซฮับหรือไม่ จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2499
9. วะลีมะฮ์ จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2500
10. สงครามครูเสด
11. หลักการอิสลาม (ผลงานแปล) จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2510
12. อิสลามกับการเดินทางในอวกาศ จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2512
13. กุรอานมะญีด, เล่ม 1-3 จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2512
14. หลักศรัทธา จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2513
15. ความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2513
16. การนมาซตามสุนนะฮ์ เล่ม 1-3 จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2515-2518
17. ทักษะเกี่ยวกับการตายและการยกของท่านนบีอิซา อะลัยฮิสลาม จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2515
18. กุอดิยานีย์ : ลัทธินอกรอบอิสลาม จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2516
19. นรกคือโรงพยาบาล จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2520
20. เศาะหึหฺ อัลบุดอริยฺ จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2520
21. หลักการสามข้อและหลักฐาน (الأصول الثلاثة وأصلها) เขียนโดยมุฮัมมัด บิน สุลัยมาน อัตตะมีมียฺ (หนังสือแปล) จัดพิมพ์โดยสำนักงานความร่วมมือเผยแพร่และสอนอิสลาม อรัร็อบวะฮ์ กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2524
22. ตัรบียะฮ์ การอบรมจิตใจให้มีมารยาท จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2525
23. สันติภาพและภราดรภาพอิสลาม จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2525

24. ความตกต่ำของเราและสาเหตุ (หนังสือแปล) เขียนโดย อมिर ซะกิบ อัรสะลาน
25. การปฏิบัติอิหร่านโดยอิมามโคมัยนีย์และนิกายชีอะฮ์ ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2525
26. พื้นฐานการศรัทธาทั่วไปของชีอะฮ์อิมามียะฮ์และอะฮฺลุลสุหนนะฮ์ ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2528
27. เศาะหีหฺ อัลบุคอรีญ์ กิตาบุลมะนากีบ บทที่ 61 ว่าด้วยคุณธรรม ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2533
28. เศาะหีหฺ อัลบุคอรีญ์ กิตาบุลมะนากีบ บทที่ 62 ความประเสริฐแห่งสาวกของท่านนบีมุฮัมมัด ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2534
29. ศาสนากับประเพณี ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2547
30. แนะนำอิสลาม ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2548
31. สีเราะตุณนบี ค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิวะซัลลัม ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช 2548
32. ความสำคัญของการนมาซ
33. ชีวประวัติเศาะลัฟะฮ์ทั้ง 4
34. ความหมายอัลกุรอานอุมมะฮ์ ได้รับการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องถึง 5 ครั้ง
- นอกจากผลงานวิชาการที่เป็นผลงานด้านงานเขียนหนังสือและการแปลแล้ว ดิเรก ยังเป็นผู้เขียนบทความเกี่ยวกับอิสลามและมุสลิมลงในวารสารอัล-ฮุกดาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากจัดหมวดหมู่ของหนังสือและตำราวิชาการด้านศาสนาอิสลามของดิเรก สามารถแยกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

ก. หลักศรัทธา

1. หลักศรัทธา จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2513
2. ทักษะเกี่ยวกับการตายและการยกของท่านนบีอิซาอะลัยฮิสสลาม
3. กุอดิยานีย์ : ลัทธินอกรอบอิสลาม
4. นรกคือโรงพยาบาล
5. หลักการสามข้อและหลักฐาน (الأصول الثلاثة وأدلتها)
6. พื้นฐานการศรัทธาทั่วไปของชีอะฮ์อิมามียะฮ์และอะฮฺลุลสุหนนะฮ์

ข. อัลกุรอาน

7. ยาซีน (พร้อมคำอ่านและความหมาย)
8. บยานุลกุรอาน เล่มที่ 1-4
9. กุรอานมะญีดีด, เล่ม 1-3
10. ความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน

11. ความหมายอัลกุรอานอุซออัมมะ

ค. ฮะดีษ

12. เศาะหี้หฺ อัลบุคอรี

13. เศาะหี้หฺ อัลบุคอรี กิตาบุลมะนากีบ บทที่ 61 ว่าด้วยคุณธรรม

14. เศาะหี้หฺ อัลบุคอรี กิตาบุลมะนากีบ บทที่ 62 ความประเสริฐแห่ง

สาวกของท่านนบีมุฮัมมัด

ง. หลักปฏิบัติ

15. มุสลิมต้องสังกัดมัซฮับหรือไม่

16. หลักการอิสลาม

17. การนมาซตามสุนนะฮฺ เล่ม 1-3

18. ความสำคัญของการนมาซ

จ. ประวัติศาสตร์

19. พระศาสดามุฮัมมัด

20. เคาะลีฟะฮฺอับบักกร

21. อุมัร อิบน์ค็อฎฏอบ

22. สงครามครูเสด

23. การปฏิวัติอิหร่านโดยอิมามโคมัยนีและนิกายชีอะฮฺ

24. สีเราะตุณนบี คีออลลลอสูอะลัยฮิวะซัลลัม

25. ชีวิตประวัติเคาะลีฟะฮฺทั้ง 4

ฉ. หมวดทั่วไป

26. วะลีมะฮฺ

27. ศาสนากับประเพณี

28. อิสลามศาสนาแห่งมนุษยชาติ

29. ทำไมมุสลิมไม่กินหมู

30. อิสลามกับการเดินทางในอวกาศ

31. ตัรบียะฮฺ การอบรมจิตใจให้มีมารยาท

32. สันติภาพและภราดรภาพอิสลาม

33. ความตกต่ำของเราและสาเหตุ

34. แนะนำอิสลาม

ผลงานด้านการเขียนและผลงานแปลหนังสือวิชาการทั่วไปได้แก่¹

1. สวัสดิภาพของสังคม จัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2492
2. ความสัมพันธ์ของมุสลิมทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีไทย ตีพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช 2506
3. ภูมิหลังชาวมุสลิมในประเทศไทย จัดพิมพ์โดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พุทธศักราช 2526
4. ภูมิหลังชาวมุสลิมในประเทศไทย ปัญหาอิสลามในสี่จังหวัดภาคใต้ เขียนร่วมกับชัยวัฒน์ สถาอานันท์ : จัดพิมพ์โดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พุทธศักราช 2526
5. มองวรรณกรรมอาเซียน : ประวัติวรรณกรรมมาเลเซีย จัดพิมพ์โดยสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2529
6. สำเนาอักษรีย์สุลัยมาน : The Ship of Sulaiman (อิบนุ มุฮัมมัด อิบรอฮีม : ยอห์น ออฟ เคน แปลเป็นภาษาอังกฤษ) ตีเรก กุลสิริสวัสดิ์ : แปล จัดพิมพ์โดยมติชน พุทธศักราช 2545

จากผลงานทางวิชาการทั้งด้านศาสนาและในด้านสังคมย่อมเป็นสิ่งที่ประจักษ์และยืนยันถึงความรู้ความสามารถของดิเรกที่ผลิตผลงานทางวิชาการได้อย่างมากมายทั้งผลงานที่เขียนขึ้นเองและผลงานที่เป็นงานแปล แต่อย่างไรก็ตามผลงานที่เป็นวรรณกรรมทางวิชาการที่เป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์ คือผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน “กุรอานมะญีดีความหมายของอัลกุรอาน” ซึ่งได้นำทูลเกล้าถวายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์ถือว่าเป็นเกียรติและความภาคภูมิใจแก่พี่น้องชาวไทยมุสลิมและนับเป็นเกียรติประวัติอย่างสูงของตระกูลกุลสิริสวัสดิ์เป็นอย่างที่สุด (ครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 12)

3.2.2.4 หลักศรัทธาและแนวทางการปฏิบัติ

จากคำบอกเล่าของดิเรกที่ถูกบันทึกไว้ว่าอะหมัด วะฮาบ เป็นครูคนแรกและเป็นผู้ที่เขาคเารพนับถือนั้น เป็นบุคคลที่ยึดมั่นในแนวทางของอัลกุรอานและสุนนะฮ์ของนบีมุฮัมมัด ﷺ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่ได้นำแนวคิดของสะลัฟเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกันอิสมาอิล อะหมัด ซึ่งเป็นครูอีกคนหนึ่งที่มีแนวคิดเดียวกับอะหมัด วะฮาบ ดังนั้นแนวคิด ความเชื่อและหลักศรัทธาของดิเรกจึงน่าที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับครูทั้งสองคน นั่นคือยึดมั่นในแนวทางของอัลกุรอานและสุนนะฮ์ หากแต่ผู้วิจัยศึกษาพบว่าแนวคิดและหลักศรัทธาของดิเรกมีความแตกต่างจากอะหมัด วะฮาบและอิสมาอิล อะหมัด ในหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศรัทธาในด้านคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ดิเรกใช้แนวทางการตีความใน

¹ เว็บไซต์ library.bu.ac.th สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2557

การแปลและอธิบายความหมายอายะสคุณลักษณะของอัลลอฮฺ^ﷻ ในบางคุณลักษณะ นอกเหนือจากหลักศรัทธาต่อบรรดานบีที่คลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้อง ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

อย่างไรก็ตามแม้ว่าแนวคิดและหลักศรัทธาในบางเรื่องจะมีความแตกต่างกับครูทั้งสองคนก็ตาม แต่แนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจของดิเรกนั้นสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของครูทั้งสอง คือการไม่ยึดติดกับมัซฮับใดมัซฮับหนึ่ง แต่จะพิจารณาว่าการปฏิบัติอย่างใดที่สอดคล้องกับสุนนะฮฺของเราะสูลุลลอฮฺ^ﷺ (สัมภาษณ์, อัสมา กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555)

3.2.3 ประสบการณ์การทำงานและบทบาททางสังคม

3.2.3.1 ประสบการณ์การทำงานทางธุรกิจ

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ นอกจากเป็นนักบริหารธุรกิจแล้วยังเป็นนักบริหารเวลาที่ดี เขาใช้เวลากับการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จควบคู่กับการดำเนินงานทางสังคม สำหรับประสบการณ์การทำงาน ดิเรกเคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารกลุ่มบริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด ซึ่งประกอบด้วยบริษัทที่อยู่ในเครือ 13 บริษัท (ครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 3) ดังนี้

1. บริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด สำนักงานใหญ่อำเภอลำลูกกา
2. บริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด สำนักงานสาขาปทุมวัน
3. บริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด สำนักงานสาขาเอกมัย
4. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟินทาเซ็ท
5. ห้างหุ้นส่วนจำกัดซิลค์คัท
6. บริษัทกุลวงค์ จำกัด
7. โรงเรียนการพิมพ์ชัยบูรณ์
8. ห้างหุ้นส่วนจำกัด แดพ ยู วี
9. บริษัทสทสติกเกอร์ จำกัด
10. บริษัท ชัยบูรณ์ สกรีนแมชชีเนอรี่ จำกัด
11. บริษัท อัมพรดีไซน์เนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
12. บริษัท เทอโิกู ประเทศไทย จำกัด
13. บริษัท ชิงค์ซอฟท์ จำกัด

กลุ่มบริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด ได้ดำเนินการผลิตและจัดจำหน่ายอุปกรณ์การพิมพ์ สกรีน มาเป็นระยะเวลากว่า 4 ทศวรรษ จากการเติบโตและการขยายธุรกิจด้านการพิมพ์ สกรีนได้มากถึง 13 บริษัท ย่อมเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของดิเรก ได้เป็นอย่างดี

3.2.3.2 บทบาทหน้าที่ทางสังคม

ถือได้ว่าดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ เป็นมุสลิมเชื้อสายปากีสถานอีกคนหนึ่งที่มีวิสัยทัศน์ และมีความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจจนประสบความสำเร็จอย่างสูง ดังนั้น เขาจึงได้รับความไว้วางใจให้ได้รับตำแหน่งทางสังคมอีกหลายตำแหน่ง (ครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 4-5) ดังนี้

1. นายกสมาคมอียะตุลอิสลาม (เคยดำรงตำแหน่งหลายสมัย)
2. นายกสมาคมอัสลาฟียะฮ์
3. เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นนายกสมาคมมิตรภาพไทย-ปากีสถาน
4. นายกสมาคมโรตารีธนบุรี
5. อุปนายกสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
6. คณะกรรมการราชบัณฑิตยสภา
7. ประธานมูลนิธิวัฒนธรรมอิสลาม
8. กรรมการตัดสินรางวัลซีไรท์ แห่งประเทศไทย
9. กรรมการสมาคมประวัติศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
10. กรรมการที่ปรึกษาสมาคมศิษย์เก่ามหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
11. อนุกรรมการวิจัยเฉพาะ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
12. คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2537
13. อาจารย์บรรยายพิเศษด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน โดยไม่รับค่าตอบแทน สถาบันที่เคยไปบรรยายพิเศษเช่น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น
14. เป็นผู้แทนเข้าร่วมในการประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ เช่น
 - องค์กรอรรอบิเฎาะฮ์
 - Riseap-Regional Islamic Da'Wah Council of Southeast Asia and the Pacific

- IDB-Islamic Development Bank ประเทศซาอุดีอาระเบีย ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนคนแรกของ IDB ประจำประเทศไทย

- World Muslim Congress ประเทศปากีสถาน

- Corporation WISPC International, Seoul, Korea.

- Kingdom of Saudi Arabia, AL-Imam Muhammad IBN Saudi Islamic University ประเทศซาอุดีอาระเบีย

15. เจ้าของวารสารอัล-ฮุตา

16. ประธานตรวจทานหนังสือเรียนอิสลามศึกษาตามหลักการอิสลาม ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2523

17. เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และนิตยสาร วารสารฉบับอื่น ๆ

3.2.4 การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

3.2.4.1 วัตถุประสงค์การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจและสาเหตุการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยไว้ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 คัมภีร์อัลกุรอานได้รับการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาต่าง ๆ หลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อินเดีย ปากีสถาน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ทำให้ชนชาติเหล่านั้นสามารถเข้าใจความหมายคัมภีร์อัลกุรอานได้อย่างชัดเจนด้วยภาษาท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลในการปฏิบัติตนตามวิถีทางของศาสนาซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญของชีวิต แต่ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดให้ความหมายของคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยไว้ (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 20) ดังนั้นจึงเป็นความปรารถนาของดิเรกที่จะถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยเพื่อเป็นประโยชน์แก่มุสลิมไทยและชนต่างศาสนิก

ประการที่ 2 เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระประสงค์ให้มีการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยเพื่อให้มีการสื่อสารและเข้าใจความหมายอย่างชัดเจนเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีแก่ชาวมุสลิมและต่างศาสนิกได้เข้าใจอิสลามอย่างถูกต้อง (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 20)

3.2.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ “กรอานมะญีตความหมายของอัล-กรอาน”

ก. การดำเนินการแปล

เป็นที่ยอมรับว่า การให้ความหมายคัมภีร์อัลกรอานในภาษาต่าง ๆ เป็นเรื่องยากที่จะถ่ายทอดวิญญาณแห่งอรรถรสอันแท้จริงของภาษาอาหรับ อันเป็นภาษาของคัมภีร์อัลกรอานให้กระจ่างและสละสลวยตามอรรถรสเดิมได้ นอกจากบางภาษาที่มีวัฒนธรรมทางภาษาสืบเนื่องมาจากภาษาอาหรับ แต่ดิเรกก็ได้ใช้ความพยายามอย่างที่สุดในการแปลเป็นภาษาไทย ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมของภาษาไทยแตกต่างจากวัฒนธรรมของภาษาอาหรับ (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2544)

สำหรับแนวทางในการดำเนินการแปลนั้น ดิเรกใช้วิธีการค้นคว้ามาจากตำราหลายเล่มและนำความหมายคัมภีร์อัลกรอานจากตำราภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษและภาษาอูรดูมาเปรียบเทียบและนำรากศัพท์ของคำและที่มาของคำศัพท์มาพิจารณา (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 21) นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ แต่อย่างไรก็ตามตำราที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการแปลคือผลงานอรรถาธิบายความหมายคัมภีร์อัลกรอานฉบับภาษาอังกฤษของชาย อัซรอฟ อะลีย์ ทานะวีย ('Ashraf 'Aliy Thanwiy) (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2544 : ข) และดิเรกได้ระบุถึงหลักการในการแปลและอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกรอาน (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2544) ไว้ดังนี้

1. จะต้องไม่ให้อรรถาธิบายใด ๆ ที่ค้านต่อหลักการที่มีกล่าวไว้อย่างชัดเจนในคัมภีร์อัลกรอาน หมายถึงอายะฮ์มุหะมาตที่มีเนื้อหาในถ้อยคำและความหมายชัดเจน ไม่คลุมเครือ ส่วนอายะฮ์มุตะซาบิฮัตนั้นมีเนื้อหาเป็นนัย เป็นอุปมา อุปาหารณ์ การเปรียบเทียบ ตีความได้หลายความหมาย ซึ่งสามารถยุติได้โดยอาศัยอายะฮ์หลักเป็นบรรทัดฐาน

2. อัลฮะดีษและสุนนะฮ์ของท่านนบี ﷺ ซึ่งมีรายงานที่ถูกต้องนั้น เป็นคำอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกรอานที่ดีที่สุด เว้นแต่ฮะดีษนั้นถูกยกเลิกไปตามกาลสมัย ด้วยบทบัญญัติของคัมภีร์อัลกรอาน

3. ควรเคารพในความคิดเห็นของนักอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกรอานรุ่นก่อน ๆ ที่ไม่ขัดต่อหลักการของคัมภีร์อัลกรอานและอัลฮะดีษ

4. เรื่องเล่าที่รับสืบช่วงกันมาจากพวกบนิอิสรออิล หรือที่แต่งขึ้นเองนั้น มักถูกนำมาปะปนในการอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกรอาน จนบางส่วนได้กลายเป็นเรื่องราวที่เล่าโดยนักอรรถาธิบาย เพราะฉะนั้นจึงต้องวิเคราะห์ให้ละเอียดว่ามีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในคัมภีร์อัลกรอานหรือไม่

5. การเชื่อถือว่าหนังสือตีฟสิรของบรรดานักอรรถาธิบายปิดประตูการหาความเข้าใจจากคัมภีร์อัลกรอานและไม่ควรมีความเข้าใจอันใดเพิ่มเติมอีก ตามเหตุการณ์ผันแปรหรือวิวัฒนาการที่จะมีต่อ ๆ ไป สิ่งเหล่านี้เป็นผลร้ายต่อการใช้สติปัญญาของมนุษย์

6. เรายอมรับในเรื่องปาฎิหาริย์ (มัจอะฮ์ญิฮัต) ที่มีปรากฏในคัมภีร์อัลกรอานและฮะดีษที่เศาะหิหฺ และไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด หากสามารถอธิบายสาเหตุของมัน ๆ ได้

7. การใช้สติปัญญาประกอบในการอธิบายเป็นส่วนหนึ่งที่เสริมสร้างพลังความคิดของมนุษย์ให้ก้าวหน้า ในกรณีที่ใช้สติปัญญานั้นไม่ลบล้างบทบัญญัติอันชัดแจ้งของคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษที่เศาะหีห

จากหลักการแปลและอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานของดิเรกสรุปได้ว่า การนำอัลกุรอานมาอธิบายอัลกุรอานถือเป็นสิ่งที่ที่ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำอายะฮฺมาตามาอธิบายอายะฮฺอะซหฺมาบิฮฺาต รองลงมาคือการนำฮะดีษมาอธิบายอัลกุรอาน โดยมีเงื่อนไขว่าฮะดีษนั้นจะต้องเป็นฮะดีษที่เศาะหีหและฮะดีษดังกล่าวยังมีได้ถูกยกเลิกบทบัญญัติ นอกจากนี้ความคิดเห็นของนักอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานในกรณีที่ไม่ขัดต่อหลักการของคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษก็สามารถนำมาใช้ในการอธิบายอัลกุรอานได้เช่นกัน การนำเรื่องเล่าจากอิสรออียี๊ยาตามาอธิบายอัลกุรอานจะต้องผ่านกระบวนการพินิจ พิจารณาอย่างละเอียดก่อนนำมาใช้อธิบาย การปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นการอธิบายอัลกุรอานด้วยกับทศนะตามเหตุการณ์และวิวัฒนาการของสังคมโลก ถือเป็นผลร้ายต่อการใช้สติปัญญาของมนุษย์ สำหรับเรื่องปาฎิหารียี่ที่มีปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษเศาะหีหถือเป็นความจำเป็นที่จะต้องศรัทธา และจะเป็นสิ่งที่ดีหากสามารถอธิบายเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ การใช้สติปัญญาประกอบในการอธิบายเป็นสิ่งเสริมสร้างพลังความคิดของมนุษย์ให้ก้าวหน้า ในกรณีที่ใช้สติปัญญานั้นไม่ค้ำกับบทบัญญัติของคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษเศาะหีห ดังนั้นจึงพบว่าดิเรกได้ใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์เพื่อการแปลและการอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน โดยบูรณาการระหว่างความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรู้ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน เนื่องจากเขาเชื่อว่าเหตุผลทางวิทยาศาสตร์สามารถยืนยันความเชื่อทางศาสนา และวิทยาศาสตร์สามารถทำให้คำสอนทางศาสนามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (Niran Pantharakit, 2006 : A)

แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าในส่วนที่เป็นปาฎิหารียี่ที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ดิเรกจะนำเสนอความคิดเห็นที่เกือบบัญเสื่อเรื่องเกี่ยวกับปาฎิหารียี่เช่น ในกรณีการสนทนาของนบียี่ฮฺา ﷺ เมื่อครั้งที่ยังนอนในเปลกับชาวอนบียี่ฮฺรออียี่ล โดยดิเรกได้กล่าวไว้ในบทนำของสุเราะฮฺมัรยัมว่า “ท่านองเดียวกับโองการที่ 16-26 กล่าวถึงกำเนิดของท่านนบียี่ฮฺา แต่ในโองการที่ 27-30 กล่าวถึงเมื่อท่านโตแล้วและทำการเทศนา” (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2544 : 2/702) ดิเรกพยายามยืนยันว่า นบียี่ฮฺา ﷺ ได้สนทนากับชาวอนบียี่ฮฺรออียี่ลในช่วงวัยที่สามารถสนทนาได้มิใช่ในวัยที่นอนในเปล โดยเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกันระหว่างนบียี่ฮฺา ﷺ โดยที่ในอายะฮฺที่ 12 ของสุเราะฮฺมัรยัมกล่าวถึงนบียี่ฮฺา ﷺ ที่ได้ทำการเทศนาในขณะที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วเช่นเดียวกับนบียี่ฮฺา ﷺ ที่ได้ทำการเทศนาเมื่อเขาโตแล้วเช่นกัน

ข. ประวัติการแปล

“กุรอานมะญีต ความหมายของอัล-กุรอาน” เป็นผลงานแปลคัมภีร์อัลกุรอานผลงานที่สองของดิเรก ซึ่งก่อนหน้านั้นในปีพุทธศักราช 2496-2503 ดิเรกเคยแปลและอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานใช้ชื่อผลงานว่า “บายนุลกุรอาน คำบรรยายอัล-กุรอานภาคภาษาไทย” จำนวน 4 ญุซอ์ แต่หลังจากที่มีกระแสต่อต้านและมีการเปิดเผยจากนักวิชาการบางส่วนในประเทศไทยถึงแนวคิดที่ผิดพลาดและบิดเบือนจากการแปลความหมายและการอธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน จึงได้หยุดตีพิมพ์ผลงานที่เหลืออยู่ ซึ่งดิเรกได้ใช้หนังสืออ้างอิงประกอบในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานภาษาอังกฤษที่เป็นผลงานแปลของมุฮัมมัด อะลี อับดุลลาฮูรีเป็นพื้นฐานในการแปล (Abdullah Numuk, 2002 : 7) หลังจากนั้นจึงได้เริ่มงานแปล “กุรอานมาญีตความหมายของอัล-กุรอาน” ใช้เวลาในการแปล 4 ปี ซึ่งเสร็จสมบูรณ์ในปีพุทธศักราช 2512 (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 20) และในปีพุทธศักราช 2513 ได้ตีพิมพ์ครบสมบูรณ์ 30 ญุซอ์ และในปีเดียวกันนั้นได้นำผลงานแปลดังกล่าวจัดทำด้วยปกผ้าไหมสีน้ำเงินเพื่อทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนักสวนจิตรลดา (สัมภาษณ์, อัสมา กุลสิริสวัสดิ์, 18 ตุลาคม 2555)¹ ดังนั้นจึงถือได้ว่ากุรอานมะญีต ความหมายของอัล-กุรอาน เป็นผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยชุดแรกที่ได้รับการตีพิมพ์ครบสมบูรณ์ 30 ญุซอ์ ได้รับการตีพิมพ์เพื่อการเผยแพร่เป็นครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2512-2513 และพิมพ์ครั้งที่ 2 ปีพุทธศักราช 2544

ค. ลักษณะทั่วไปของผลงานแปล

กุรอานมะญีต ความหมายของอัล-กุรอานได้จัดพิมพ์ครั้งแรกเล่มที่ 1 ปีพุทธศักราช 2512 เล่มที่ 2 และเล่มที่ 3 ปีพุทธศักราช 2513 และได้จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 2 ในปีพุทธศักราช 2544 สำหรับฉบับที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นฉบับที่จัดพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นหนังสือชุด 3 เล่ม ภายในเล่มที่ 1 ประกอบด้วยสารบัญ คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 มีการแสดงการเทียบอักษรระหว่างภาษาอาหรับกับภาษาไทย แสดงชื่อบทในคัมภีร์ไบเบิลเดิมและไบเบิลใหม่ แสดงการเทียบนามที่ปรากฏในคัมภีร์ไบเบิลและในคัมภีร์อัลกุรอาน ต่อจากนั้นเป็นการอธิบายความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน และกล่าวนำถึงชื่อสุเราะฮ์ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสุเราะฮ์ที่ต้องการให้ความหมายและเริ่มการอธิบายอัลกุรอานด้วยสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์และอธิบายต่อเนื่องตามลำดับของสุเราะฮ์ สิ้นสุดการอธิบายในเล่มที่ 1 ด้วยสุเราะฮ์อัลกะฮฟ ในท้ายเล่มผู้แปลได้อธิบายคำศัพท์ภาษาอาหรับที่เขียนทับศัพท์ โดยเรียงลำดับการออกเสียงอักษรอาหรับด้วยจำนวนหน้าทั้งสิ้น 701 หน้า สำหรับในเล่มที่ 2 เริ่มอธิบายสุเราะฮ์ฮัจญะฮ์ ด้วยเลขหน้าที่ต่อเนื่องจากเล่มที่ 1 และสิ้นสุดการอธิบายในเล่มที่ 2 ด้วยสุเราะฮ์อัลญะฮะฮ์ จำนวน 519 หน้า ในท้ายเล่มเป็นภาคผนวกที่ผู้แปลได้อธิบาย

¹ ดูเพิ่มใน ครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 7

หลักการศรัทธาของอิสลามโดยละเอียดและปิดท้ายเล่มด้วยการอธิบายคำศัพท์ รวมจำนวนหน้าเล่ม 2 ทั้งสิ้น 740 หน้า และในเล่มที่ 3 ผู้แปลได้เริ่มด้วยการอธิบายเรื่องบทบัญญัติการสาบาน และเริ่มการอธิบายอัลกุรอานซูเราะฮ์อัลอะหฺกอฟ ด้วยเลขหน้าที่ต่อเนื่องจากเล่มที่ 2 และอธิบายเรียงลำดับซูเราะฮ์จนสิ้นสุดซูเราะฮ์อันนาศ สำหรับในท้ายเล่มที่ 3 ผู้แปลได้บรรจุตรชนีอัลกุรอานศัพท์ไทยและศัพท์อาหรับไว้เพื่อสะดวกสำหรับการค้นคว้า รวมจำนวนหน้าทั้งสิ้น 554 หน้า

ผู้แปลใช้วิธีการในการนำเสนอการแปลความหมายอัลกุรอาน (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2544 : ค) ดังนี้

1. ให้ความหมายคำต่อคำ เมื่อข้อความนั้นเข้าใจได้ง่าย โดยรักษาประโยคเดิมไว้ในกรณีที่มีวิธีข้างต้นไม่สามารถให้ความเข้าใจได้กระจ่าง ก็ได้ขยายความไว้ในวงเล็บ โดยเฉพาะในอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนกิจ

2. โดยส่วนใหญ่อายะฮ์อัลกุรอานจะอธิบายอีกอายะฮ์ ดังนั้นผู้แปลจึงระบุหมายเลขของซูเราะฮ์และอายะฮ์ประกอบไว้ในวงเล็บ เพื่อสะดวกที่จะค้นคว้าว่า ข้อความที่เป็นเนื้อหาเดียวกันนั้นมีปรากฏ ณ ที่ใดอีกบ้างในคัมภีร์อัลกุรอาน เช่นหมายเลข 13 : 5 หมายถึงซูเราะฮ์ที่ 13 อายะฮ์ที่ 5 หมายเลขหน้าแสดงซูเราะฮ์ และหมายเลขหลังแสดงอายะฮ์

3. ผู้แปลได้คัดเลือกอะดิษะเคาะหีหฺของอัลบุคอรีฮ์ เพื่อนำมาอธิบายอัลกุรอานในเรื่องเกี่ยวกับศาสนกิจ และสังคม โดยได้ระบุถึงที่มาของอะดิษะเพื่อการตรวจสอบยืนยัน

4. มีการเท้าความถึงคัมภีร์ไบเบิลเมื่อกล่าวถึงบรรดาชาวคัมภีร์ ทั้งนี้เพื่อช่วยในการศึกษาศาสนาเปรียบเทียบว่าในเรื่องเดียวกันนั้นมีปรากฏอยู่อย่างไรบ้าง เพราะสังคมมุสลิมโดยเฉพาะในนครมะดีนะฮ์ในสมัยท่านนบีนั้นมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชาวคัมภีร์อยู่มาก

สำหรับรูปแบบการนำเสนอผู้แปลได้วางตัวบทอัลกุรอานไว้ด้านขวา ความหมายภาษาไทยและข้อความอธิบายถูกวางอยู่ด้านซ้าย โดยข้อความที่เป็นเนื้อหาเพื่อการอธิบายจะถูกวางอยู่ในวงเล็บ

สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของผลงานแปลฉบับนี้ คือการใช้ภาษาไทยที่กะทัดรัดตรงความหมายเชิงอักษรศาสตร์ (ครอบครัวกุลสิริสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 20) ทั้งนี้เพราะผู้แปลมีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ในการอธิบายในแต่ละอายะฮ์มีการระบุหมายเลขของซูเราะฮ์และอายะฮ์ประกอบไว้ในวงเล็บเพื่อสะดวกในการค้นคว้า หากว่าข้อความเดียวกันนี้ปรากฏอยู่ ณ ตำแหน่งใดในคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมที่นำมาบูรณาการใช้กับการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน นอกจากนี้ยังมีการจัดทำตรชนีอัลกุรอานโดยละเอียด เพื่อสะดวกในการค้นคว้าและถือว่าเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งนำมาปรับใช้เพื่อให้ผลงานการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

3.2.4.3 ศึกษาวิเคราะห์หนังสือและตำราที่นำมาใช้ประกอบการแปล

นอกจากตำราอธิบายของชาฮอ อีซรอฟ อะลีเย์ ทานะวีเย์ ซึ่งผู้แปลใช้เป็นตำราหลักในการประกอบการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน ยังมีตำราอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบในการแปล ดังนี้ เฆาะรีบอัลกุรอาน เศาะหฺ์หฺ์อัลบุดกอรีเย์และมุสลิม มอลีกุลกุรอาน และThe Holy Quran (ตีเรก กุลสิริสวัสดี, 2549 : 20) ดังนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึงหนังสืออ้างอิงดังกล่าวพอสังเขป ดังนี้

ก. ตำราอธิบายของชาฮออีซรอฟ อะลีเย์ ทานะวีเย์

ตำราอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานดังกล่าวมีชื่อว่า “บะยาน อัลกุรอาน” เป็นตำราที่ถ่ายทอดความหมายและอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานภาษาอูรดูที่ดีที่สุดผลงานหนึ่ง (Muhammad ‘Abbas al-Nadwiyy, 2006 : 34) ประพันธ์โดยอฮรอฟ อะลีเย์ บิน อับดุลฮัก อัดตะฮานะวีเย์ เป็นอุละมาฮฺชาวอินเดีย เป็นนักนิติศาสตร์อิสลามมัซฮับอัลหะนะฟีเย์ มีผลงานด้านการประพันธ์ตำราต่าง ๆ มากถึง 800 ผลงาน มี 12 ผลงาน ที่ถูกประพันธ์ด้วยภาษาอาหรับ อฮรอฟเกิดในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราช 1280 (ค.ศ.1863) เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮฺศักราช 1362 (ค.ศ.1943) (Muhammad ‘Abbas al-Nadwiyy, 2006 : 21)

ลักษณะทั่วไปของบะยาน อัลกุรอาน เป็นตำราชุดที่มีรูปเล่มขนาดใหญ่จำนวน 4 เล่ม เป็นผลงานแปลและอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากอุละมาฮฺชาวอินเดีย (Muhammad ‘Abbas al-Nadwiyy, 2006 : 356-357) เป็นผลงานแปลที่ใช้ภาษาอูรดู ใช้สำนวนง่าย ๆ บุคคลทั่วไปที่มีความรู้ภาษาอูรดูสามารถที่จะเข้าใจความหมายได้ เป็นผลงานแปลที่ให้ความสำคัญกับการให้ความหมายทางภาษา ในการแปลนั้นผู้แปลจะเสริมด้วยการอธิบายความหมาย มีการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงวิชาการ ในกรณีที่นักอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานมีทัศนะและความเห็นที่แตกต่างกัน ผู้แปลจะพิจารณาและเลือกทัศนะที่ตนเห็นว่ามีความน่าเชื่อถือที่สุดมานำเสนอเท่านั้น และในกรณีปัญหาคิลาฟียะฮฺระหว่างมัซฮับ ผู้แปลเลือกที่จะกล่าวถึงเฉพาะทัศนะของมัซฮับอัลหะนะฟีเย์เท่านั้น นอกจากนี้มีความจำเป็นที่จะต้องนำเสนอทั้งมัซฮับ ผู้แปลจะนำมากล่าวไว้ในเชิงอรรถ ผู้แปลจะให้ความสำคัญในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายะฮฺหนึ่งกับอีกอายะฮฺหนึ่ง และความสัมพันธ์ระหว่างสูเราะฮฺหนึ่งกับอีกสูเราะฮฺหนึ่งด้วยสำนวนที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ผู้แปลยังให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเฉพาะอะตีซะเศาะหฺ์หฺ์หมาอธิบายความหมาย (Muhammad ‘Abbas al-Nadwiyy, 2006 : 358)

อนึ่ง ผู้แปลเป็นอุละมาฮฺที่ดำเนินตามแนวทางของสะลัฟ อัศคอและห์ เลือกที่จะถ่ายทอดถ้อยคำและทัศนะของสะลัฟ โดยไม่ให้ความสำคัญกับทัศนะและความเห็นของอุละมาฮฺในยุคหลังแต่อย่างใด (Muhammad ‘Abbas al-Nadwiyy, 2006 : 364)

ข. เฆาะริบ อัลกุรอาน

เฆาะริบ อัลกุรอานคือหนังสืออัลมูฟเราะดาต ฟี เฆาะริบ อัลกุรอาน เป็นหนังสืออธิบายคำศัพท์ยากที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานซึ่งไม่สามารถเข้าใจได้ในทันทีแต่ต้องการ อรรถาธิบายและขยายความ เป็นผลงานประพันธ์ของ อบุล กอเซ็ม อัลฮุสัยน บิน มุฮัมมัด เป็นที่รู้จักกันในนามอรรถธิบาย อัลอัศพะฮานีย์ เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 502

ลักษณะทั่วไปของหนังสือเป็นหนังสืออธิบายและขยายความคำศัพท์ผู้ประพันธ์ใช้แนวทางการเรียบเรียงเช่นเดียวกับหนังสือปทานุกรมอื่น ๆ โดยเรียงลำดับตามพยัญชนะภาษาอาหรับซึ่งเริ่มจากพยัญชนะอะลీฟและเรียงลำดับพยัญชนะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดพยัญชนะยาล์สำหรับแนวทางการอธิบายนั้น ผู้ประพันธ์ได้อรรถาธิบายความหมายที่หลากหลายโดยนำอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องหรือมีความหมายเดียวกันมาอธิบาย นอกเหนือจากการนำฮะดีษของท่านนบี ถ้อยคำของบรรดาเศาะฮาบะฮ์และตาบีอินโดยที่มีได้ระบุสายรายงานมาอธิบายเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจนมากขึ้นโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการให้คำนิยามศัพท์ นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้ใช้บทกวีพร้อมทั้งตัวอย่างมานำเสนอเพื่อสนับสนุนความหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความเข้าใจต่อบทอัลกุรอาน (al-Raghab : n.d.)

ค. เศาะหีหฺ อัลบุกอริยฺ

หนังสือเศาะหีหฺ อัลบุกอริยฺ มีชื่อเต็มว่า “อัลญามิอฺ อัลมุสนัด อัลเศาะหีหฺ อัลมุคตะศอร มิน อุฎรฺ เราะฮ์ลุลลอฮฺ ว่าสุนะนิฮฺ ว่าอัยยามิฮฺ” เป็นหนังสือที่รวบรวมไว้เฉพาะฮะดีษเศาะหีหฺ ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือเศาะหีหฺเล่มแรก ผู้รวบรวมคือมุฮัมมัด บิน อิสมาอิล บิน อิบรอฮีม อิบน์ มุฮัมมัดเราะฮ์ อัลบุกอริยฺ เกิดในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 194 (ค.ศ.810) ที่เมืองบุกอรอ ปัจจุบันคือที่ตั้งของประเทศอุซเบกิสถาน และเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 256 (ค.ศ.870) ที่เมืองสะมัรกอนด์

เศาะหีหฺ อัลบุกอริยฺ เป็นหนังสือที่อัลบุกอริยฺได้รวบรวมเฉพาะฮะดีษเศาะหีหฺตามหลักเกณฑ์ที่อัลบุกอริยฺกำหนดขึ้น ใช้เวลาในการรวบรวมและบันทึกฮะดีษมากกว่า 10 ปี ภายในเศาะหีหฺ อัลบุกอริยฺได้รวบรวมฮะดีษไว้ทั้งสิ้น 7,562 ฮะดีษ อัลบุกอริยฺได้บันทึกฮะดีษเศาะหีหฺโดยการจับเป็นบทตามตำรานิติศาสตร์ เริ่มจากบทที่ว่าด้วยการเริ่มวะฮยู การศรัทธา การอาบน้ำละหมาด การทำความสะอาด การปฏิบัติละหมาดจนถึงบทสุดท้ายคือบทที่ว่าด้วยเรื่องการให้เอกภาพ

ง. เศาะหีหุ มุสลิม

หนังสือเศาะหีหุมุสลิม คือหนังสือ “อัลมุสนัด อัศเศาะหีหุ อัลมุคตะศอร มิน อัสนุนะนี บินักลี อะนัลอดีลี อัน ราะฮ์ลุลลอฮ์” เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ได้รวบรวมไว้เฉพาะชะดีษเศาะหีหุ ผู้รวบรวมและบันทึกคือมุสลิม อัลหัจญญ์ญาญญ์ บิน มุสลิม อัลกุซัยรีย์ อันนัยسابูรีย์ เกิดปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 204 (ค.ศ.820) ที่เมื่องนัยสะบूर ปัจจุบันคือที่ตั้งของประเทศอิหร่าน และเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 261(ค.ศ.875) มุสลิมได้รวบรวมและบันทึกชะดีษเศาะหีหุไว้ในหนังสือเศาะหีหุจำนวน 3033 ชะดีษ และหนังสือเศาะหีหุถูกเรียบเรียงไว้เป็นบทตามตำรานิติศาสตร์อิสลามเช่นเดียวกับเศาะหีหุอัลบุคอรีย์

จ. มาลิกุลกุรอาน

หนังสือมาลิกุลกุรอาน เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งประพันธ์โดยมุฟตียมุฮัมมัด ซ็ลล์ นักปราชญ์อิสลามที่รัฐบาลปากีสถานแต่งตั้งให้เป็นนักวิชาการและเป็นปราชญ์ของปากีสถาน เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานที่เทียบความหมายมาจากภาษาอาหรับและภาษาอูรดูแบบคำต่อคำ และนำมาสรุปให้ความหมายที่ละสูเราะฮ์จนครบสมบูรณ์ (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 21-22)¹

ฉ. The Holy Quran

The Holy Quran เป็นหนังสืออธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับภาษาอังกฤษ ควบคุมและจัดพิมพ์โดยรัฐบาลซาอุดีอาระเบีย (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2549 : 22)

จากหนังสือและตำราที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีเพียงตำราอธิบายของชาย อัซรอฟ อะลีย์ ทานะวีย์เพียงเล่มเดียวเท่านั้นที่ดิเรกระบุไว้ในบทนำของผลงานแปลว่าใช้เป็นบรรทัดฐานในการถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ส่วนตำราเล่มอื่น ๆ นั้น ดิเรกมิได้กล่าวถึงแต่เป็นการอ้างอิงที่ถูกรับทักไว้ในหนังสือกอดิยานีย์ ซึ่งผู้วิจัยเข้าใจว่าหนังสือเล่มดังกล่าวมีเนื้อหาเพียงบางส่วนเท่านั้นที่เป็นข้อเขียนของดิเรก และเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นข้อเขียนของบุคคลอื่น โดยเฉพาะในส่วนที่กล่าวถึงผลงานแปลกุรอาน มะญิด ไม่ว่าจะเป็วิธีแปลหรือหนังสือและตำราที่ใช้ประกอบการแปล ทั้งนี้เพราะดิเรกระบุเพียงสั้น ๆ ไว้ในคำนำของหนังสือกุรอาน มะญิด ความหมายของอัล-กุรอานว่า ค้นคว้าจากตำราหลายเล่มและสอบถามบางเรื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิ

¹ ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาหนังสือต้นฉบับดังกล่าวได้

3.3 วินัย สมะออน

3.3.1 ประวัติส่วนตัว

วินัย สมะออน เจ้าของผลงานแปล “อัลกุรอาน ฉบับภาษาไทย” มีชื่อภาษาอาหรับว่า มัรวาน เกิดในปีพุทธศักราช 2483 บิดาชื่อสะมัน สมะออน และมารดาชื่อซัยนับ สมะออน สมรสกับสุนีย์ (ฟาติมะฮฺ) สมะออน มีบุตรชาย 3 คน และบุตรสาว 5 คน (สัมภาษณ์, บันชิตย์ สมะออน, 1 พฤศจิกายน 2557)

3.3.2 ประวัติการศึกษา

3.3.2.1 การศึกษาทางสามัญและทางศาสนา

วินัย สมะออน ศึกษาสามัญนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สำหรับการศึกษาทางศาสนานั้น วินัยได้เริ่มศึกษาวิชาการอิสลาม คัมภีร์อัลกุรอาน และภาษาอาหรับภายในหมู่บ้านทรายกองดินและเดินทางไปศึกษาต่อกับครูกอเดร ลูมิง และครูอับดุลเราะฮ์มาน ไม่ทราบนามสกุลที่ตำบลท่าแร่ จังหวัดเพชรบุรี หลังจากนั้นเดินทางไปศึกษาต่อที่จังหวัดนครศรีธรรมราชกับครูแหวน บ่าวคำ จากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ปอเนาะสะก้า และปอเนาะมะโจว อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ตามลำดับ และในช่วงที่ศึกษาอยู่ในปัตตานีก็ได้หาเวลาไปศึกษาจากปอเนาะอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงด้วย (สัมภาษณ์, วินัย สมะออน, 27 กรกฎาคม 2557)

3.3.2.2 คณาจารย์และสานุศิษย์

ครูอาจารย์ที่วินัย สมะออน ได้เคยรับวิชาความรู้และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและมีบทบาทในสังคมมุสลิมไทย คือต่วน สุวรรณศาสน์ นอกจากนี้ยังมีครูอาจารย์อื่น ๆ ซึ่งอาจไม่เป็นที่รู้จักในสังคมมุสลิม เช่น 1) ครูกอเดร ลูมิง 2) ครูอับดุลเราะฮ์มาน ไม่ทราบนามสกุล และ 3) ครูแหวน บ่าวคำ (สัมภาษณ์, วินัย สมะออน, 27 กรกฎาคม 2557)

สำหรับลูกศิษย์ที่เคยได้ศึกษาความรู้จากวินัยอย่างจริงจังนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่เคยศึกษาในโรงเรียนสันนิธอิสลาม โรงเรียนซาลิมูนียานาน ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนฟิรดูอิน และนักศึกษาผู้ใหญ่ทั่วไปที่มีการบรรยายศาสนธรรมในวันหยุด ซึ่งไม่พบว่ามีบุคคลใดที่เป็นที่รู้จักและมีบทบาทในสังคมมุสลิมไทย

3.3.2.3 ผลงานทางวิชาการ

สำหรับผลงานวิชาการที่นอกเหนือจากผลงานแปล“อัลกุรอาน ฉบับภาษาไทย”ยังมีผลงานที่เป็นหนังสือและบทความที่เขียนลงในวารสาร ซึ่งผลงานที่เป็นงานเขียนโดยส่วนใหญ่ได้ตีพิมพ์กับสำนักพิมพ์ ส.วงศ์เสงี่ยม สำหรับผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์มีดังนี้

1. 25 พระศาสดา
2. 200 บทดุอาอ
3. คำสั่งเสียท่านร่อซูล ช.ล.
4. ขาวนรก ขาวสวรรค์
5. (بر الوالدین) พ่อ แม่ ลูก ต้นเหตุของการขึ้นสวรรค์ ลงนรก
6. 99 พระนามของอัลเลาะห์ (ช.บ)
7. อาลัมบ์รซัค (โลกของคนตาย)
8. ฮะดีษกุดซีย์ โองการของอัลเลาะห์ที่ไม่ได้กล่าวในกุรอาน
9. คุณค่าของการซิกิร ข้อเขียนของอิมามอิบนิ กอยยิม
10. คุดบะฮฺเพื่อสันติสุข
11. คุดบะฮฺเพื่อสิ่งแวดล้อม
12. เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์, วารสาร ฯลฯ
13. เป็นผู้ร่วมทำคู่มือสอนอิสลามศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากผลงานเขียนข้างต้น วินัยยังได้ร่วมกับประเสริฐ มะหะหมัด ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรีและสวาสต์ สุมาลัยศักดิ์ ทำการตอบคำถามพร้อมให้คำแนะนำและเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมแก่ส่วนราชการ เนื่องจากปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม เพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปีพุทธศักราช 2525 และยังคงได้รับการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

3.3.2.4 หลักความศรัทธาและแนวทางด้านการปฏิบัติ

วินัย สมะฮะฮุน เป็นบุคคลที่ชอบอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีทัศนะที่เห็นต่างกันในด้านหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ สำหรับแนวคิดในการทำงานนั้น วินัยเป็นผู้ที่มีแนวคิดประนีประนอมไม่กล่าวถึงความแตกต่างและประเด็นขัดแย้ง โดยจะนำเสนอแนวทางที่จะอยู่ร่วมกัน แนวทางที่อิสลามสอนให้รักและสามัคคี ไม่นำเสนอเรื่องความเห็นต่างในการปฏิบัติด้านศาสนกิจ เพราะจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น พยายามเสนอแนวคิดในเรื่องปรัชญา อุดมคติ และตะเศวฟ สำหรับในเรื่องของอุดมคติจะพยายามพูดให้มีบทสรุปในประเด็นที่สามารถร่วมกันได้มากกว่าจะพูดถึงความแตกต่างโดยเฉพาะเรื่องคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ เพราะเป็นเรื่องที่มีความเห็นต่างตั้งแต่ใน

อดีต ดังนั้นในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานจึงได้เน้นไปในด้านปรัชญา และตะเศาวฟ (สัมภษณ์, วินัย สะมะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557) และเมื่อพิจารณาในอายะฮ์คุณลักษณะของผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานจึงเป็นสิ่งที่ประจักษ์ว่าวินัย สะมะฮุน มีแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของอะซาอีเราะฮ์ คือใช้แนวทางการอธิบายโดยการตีความหรือให้ความหมายโดยนัย อายะฮ์คุณลักษณะ ด้วยเหตุผลที่ไม่ต้องการให้คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ เหมือนกับสิ่งถูกสร้างทั้งปวง และสำหรับด้านการปฏิบัติศาสนกิจที่เกี่ยวกับข้อบัญญัติต่าง ๆ วินัยจะยึดถือปฏิบัติตามแนวทางของมัซฮับอัชชาฟีอีฮ์ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติของมุสลิมส่วนใหญ่ในประเทศไทย

3.3.3 ประสบการณ์การทำงานและบทบาททางสังคม

3.3.3.1 บทบาทหน้าที่ปัจจุบัน

ปัจจุบันวินัย สะมะฮุน ดำรงตำแหน่ง(สัมภษณ์, บันจิตีย สะมะฮุน, 1 พฤศจิกายน 2557) ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรีอาคีส พิทักษ์คุมพล
2. กรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร
3. อิมามประจำมัสยิดกมาลุลอิสลาม ซึ่งเป็นมาต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน พุทธศักราช 2521 จวบจนปัจจุบัน
4. ประธานที่ปรึกษาโรงเรียนพิทยพัฒน์ศึกษา

3.3.3.2 บทบาทการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากวินัย สะมะฮุน มีความสนใจในด้านการศึกษา ดังนั้นบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลงานการพัฒนาท้องถิ่นด้านการศึกษา คือ การเป็นผู้ก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนมัสยิดกมาลุลอิสลาม ซึ่งถือเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแห่งแรกสำหรับมัสยิดในกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาเปิดสอนระดับประถมศึกษาชื่อพิทยพัฒน์ศึกษา และจัดตั้งเสียงตามสายประจำมัสยิดเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้ และหลักธรรมคำสอนแก่ประชาชนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน

นอกจากบทบาทการเป็นผู้ส่งเสริมด้านการศึกษาแล้ว วินัยยังให้การสนับสนุนในเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาคอลงแสนแสบจากวิกฤตน้ำเน่าเสียจนสวยใส นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจนได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว

เชี่ยวชาญประเภทชุมชน (ชุมชน ชุมชนเมือง เครือข่ายชุมชน) จากบริษัท ปตท.จำกัด มหาชน (สัมภาษณ์, บันฑิตย์ สมะออน, 1 พฤศจิกายน 2557)

3.3.3.3 ประสบการณ์การทำงานด้านศาสนา

ในอดีตวินัย สมะออนเคยดำรงตำแหน่งด้านการบริหารองค์กรศาสนาหลายตำแหน่ง (สัมภาษณ์, วินัย สมะออน, 27 กรกฎาคม 2557) ดังนี้

1. เลขานุการจุฬาราชมนตรีประเสริฐ มหะหมัด
2. เลขาธิการคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
3. กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
4. กรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร
5. ผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี สมัยสวัสดิ์ สุมาลัยศักดิ์
6. เลขาธิการสมาคมครูสัมพันธ์

3.3.3.4 ประสบการณ์การทำงานทางการเมือง

ในด้านการเมืองวินัย สมะออน ได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายตำแหน่ง (สัมภาษณ์, วินัย สมะออน, 27 กรกฎาคม 2557) ดังนี้

1. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
2. สมาชิกวุฒิสภา 2 สมัย
3. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมัยพลเอกสุจินดา คราประยูร พุทธศักราช

2535 และสมัยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน พุทธศักราช 2549

4. ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กษิต ภิรมย์
5. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อารีย์ วงศ์อารยะ
6. ที่ปรึกษาผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจเอกพัชรวาท วงษ์สุวรรณ
7. มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญในปีพุทธศักราช 2543 และพุทธศักราช 2550
8. มีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และพ.ร.บ.การบริหาร

องค์กรศาสนาอิสลาม

ด้วยความรู้ความสามารถและความเสียสละของวินัย จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ ดังนี้

1. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย พุทธศักราช 2534
2. ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย พุทธศักราช 2536
3. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก พุทธศักราช 2538

4. ประมวลกฎหมายไทย พุทธศักราช 2540
5. ประมวลกฎหมายข้างเผือก พุทธศักราช 2542
6. มหาวชิรมงกุฎไทย พุทธศักราช 2550

วินัย สมะมะฮุน ถือเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่อิสลาม และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมทั้งด้านการศึกษา และการพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนเป็นที่ประจักษ์ ดังนั้นวินัยจึงได้รับรางวัลทั้งจากหน่วยงานราชการและเอกชนหลายรางวัล(สัมภาษณ์, วินัย สมะมะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557) ดังนี้

1. รางวัลเกียรติคุณผู้ทรงภูมิความรู้ดีเด่น (TOKOH ULAMA) จากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ปีพุทธศักราช 2554
2. รางวัลเพชรสยาม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. รางวัลเพชรกรุงเทพจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พิจิตต รัตตกุล
4. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครุภูมิปัญญาไทย สาขาศาสนา จากสภาการศึกษา
5. ได้รับสมญานามจากรายการโทรทัศน์ปราชญ์เดินดินว่าเป็น “สัตบุรุษ”¹ แห่งคลองแสนแสบ”

3.3.4 การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย

3.3.4.1 วัตถุประสงค์การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย

วินัย สมะมะฮุน ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยไว้ดังนี้

1. การถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานถือเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นสิ่งที่ยาก ดังนั้น จึงต้องการทำในสิ่งที่ท้าทาย และเพื่อเป็นการพิสูจน์ความสามารถของตนเองในฐานะที่ตนเองศึกษามาน้อย (สัมภาษณ์, วินัย สมะมะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557)
2. เห็นว่าคัมภีร์อัลกุรอานฉบับแปลเป็นภาษาไทยยังมีจำนวนน้อยมากในขณะนั้น เมื่อเทียบกับจำนวนมุสลิมในประเทศไทย ดังนั้นจึงต้องการให้ผลงานแปลของตนเป็นอีกผลงานหนึ่งสำหรับมุสลิมไทยและผู้ที่มีความสนใจศึกษาความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน (วินัย สมะมะฮุน, ม.ป.ป. : 1)

¹ สัตบุรุษ อ่านว่า (สัตบุหฺรุด) แปลว่า คนดี คนสงบ คนที่พร้อมมูลด้วยธรรม

วินัยได้กล่าวถึงความรู้สึกกับผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานภาษาไทยว่า รู้สึกดีใจ และภูมิใจที่สามารถทำสิ่งที่ท้าทายตนเองได้สำเร็จ ซึ่งต้องขอขอบคุณอัลลอฮ์ ﷻ เป็นอย่างยิ่งที่พระองค์ทรงให้ตนประสบความสำเร็จ ได้ทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (สัมภาษณ์, วินัย สมะฮะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557)

3.3.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ “อัลกุรอาน ฉบับภาษาไทย”

ก. การดำเนินการแปล

วินัย สมะฮะฮุน ได้กล่าวถึงการดำเนินการแปลว่าได้พยายามรักษาความหมายเดิมของภาษาอาหรับให้สอดคล้องกับสำนวนภาษาไทย ซึ่งถ้าข้อความใดเป็นโวหารหรือสำนวนที่เข้าใจยากก็จะอธิบายไว้ในวงเล็บ หรือบางครั้งก็จะอธิบายไว้ในเชิงอรรถ แต่จะอธิบายอย่างสั้น ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขนาดเล่มของหนังสือมีขนาดใหญ่จนเกินไป พยายามใช้ภาษาและสำนวนง่าย ๆ เพื่อเน้นให้ผู้ที่ศึกษาได้รับความรู้และความเข้าใจ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคำอุทาหรณ์ พยายามจะแปลให้ใกล้เคียงภาษาไทยมากที่สุด โดยเจตนาหวังให้ผู้อ่านและผู้ที่ต้องการจะศึกษาที่มีความรู้น้อยในระดับเดียวกับตนได้รับความรู้และความเข้าใจจากการอ่านผลงานของตนเอง หรืออาจใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการศึกษาต่อไป (สัมภาษณ์, วินัย สมะฮะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557)

สำหรับวิธีการและแนวทางในการแปลนั้น วินัยจะนำผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานที่ผ่านการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาไทยผลงานอื่น ๆ มาศึกษาเพื่อใช้ประกอบในการแปลโดยมีวิธีการและแนวทางในการแปล สรุปได้ดังนี้ (สัมภาษณ์, วินัย สมะฮะฮุน, 27 กรกฎาคม 2557)

1. แม้ว่าจะนำผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับอื่น ๆ มาศึกษาดูคำแปลและการแปล แต่จะพยายามให้ความแตกต่างจากผลงานก่อน ๆ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของผลงานตนเอง
 2. ใช้วิธีการบันทึกคำพูดและการแปลความหมายอัลกุรอานของนักวิชาการคนอื่น ๆ ทั้งที่เคยได้ยินได้ฟังมาและเคยร่วมเสวนากัน โดยจะปฏิบัติเช่นนี้ทุก ๆ ครั้งที่มีโอกาส
 3. ใช้วิธีการบันทึกข้อสงสัยและไม่เข้าใจเกี่ยวกับความหมายอัลกุรอาน และจะใช้วิธีการสอบถามจากนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะจุฬาราชมนตรีประเสริฐ มะหะหมัด
 4. ใช้เวลาในการแปลทุก ๆ ขณะที่มีโอกาส เช่น ในมัสยิด บนเครื่องบิน เป็นต้น
- หากพบวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของชาวไทยก็จะระบุให้ทราบว่าสิ่งนี้เป็นวัฒนธรรมของชาวอาหรับ ส่วนในการแปลก็จะเริ่มแปลเรียงตามลำดับตั้งแต่ญุซอ์ที่หนึ่งต่อเนื่องจนจบญุซอ์ที่ 30

ข. ประวัติการแปล

วินัย สมะอุณ ใช้เวลาในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานประมาณ 1 ปี เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่วินัยใช้เวลาแปลคัมภีร์อัลกุรอานเพียง 1 ปี เนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในช่วงเวลาที่เคยช่วยเหลือตัวน สุวรรณศาสน์ ในการรวบรวมและเรียบเรียงผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน นอกจากนี้ยังได้นำบทบรรยายและถ้อยคำที่ตัวนเคยทำการสอนและอบรมไว้มาใช้ในการแปล (สัมภาษณ์, วินัย สมะอุณ, 27 กรกฎาคม 2557) สำหรับบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือวินัยในการแปล ให้คำปรึกษา แนะนำ คือเกียรติ ท้วมประณม¹ ซึ่งวินัยได้กล่าวชมเชยและกล่าวขอบคุณไว้ในบทนำของผลงานแปล (วินัย สมะอุณ, ม.ป.ป.) หลังจากที่ดำเนินการแปลเสร็จสมบูรณ์พร้อมทั้งตรวจทานความถูกต้องเรียบร้อย จึงได้มอบต้นฉบับให้กับสำนักพิมพ์ ส.วงศ์เสงี่ยม และทางสำนักพิมพ์ได้จัดพิมพ์และมอบหมายให้วิศวกรุต เลาะวิถึ ตรวจทานอีกครั้งก่อนการจัดพิมพ์เผยแพร่ (สัมภาษณ์, วินัย สมะอุณ, 27 กรกฎาคม 2557)

ค. ลักษณะทั่วไปของผลงานแปล

ผลงานแปลอัลกุรอานฉบับแปลภาษาไทยของวินัยที่ผู้วิจัยศึกษา เป็นฉบับปรับปรุงใหม่ มิได้ระบุปีที่ตีพิมพ์ เป็นผลงานชุดประกอบด้วยหนังสือ 2 เล่ม โดยจัดพิมพ์เป็นสองขนาดคือขนาดใหญ่ปกติและขนาดเล็กซึ่งสะดวกกับการพกพา จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ส.วงศ์เสงี่ยม เล่มที่ 1 เริ่มแปลความหมายสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ ต่อเนื่องและสิ้นสุดที่สุเราะฮ์อัลกะฮฟฺ เริ่มจากหน้าที่ 1-592 และเล่มที่ 2 เริ่มแปลจากสุเราะฮ์ฮุมรียัม และสิ้นสุดที่ สุเราะฮ์อันนาส โดยเริ่มด้วยเลขหน้าที่ต่อเนื่องกัน เริ่มจากหน้าที่ 593-1278 รวม 685 หน้า

ลักษณะของผลงาน ผู้แปลได้วางตัวบทอัลกุรอานไว้ทางด้านขวาสำหรับความหมายและคำอธิบายอยู่ทางด้านซ้าย โดยจะให้ความหมายและอธิบายไว้ในส่วนเดียวกัน แต่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความหมายตัวบทกับส่วนที่เป็นอธิบายโดยจะนำคำอธิบายความหมายวางไว้ในวงเล็บแต่จะพบเพียงน้อยมากที่ใช้การอธิบายไว้ในเชิงอรรถ ซึ่งจุดเด่นของผลงานนี้คือ เป็นการให้ความหมายอัลกุรอานเพียงสั้น ๆ การแปลความหมายจะเน้นในด้านปรัชญา และตะเศวูฟ ดังที่ผู้แปลได้กล่าวไว้ข้างต้น

3.3.4.3 ศึกษาวิเคราะห์หนังสือและตำราที่นำมาใช้ประกอบการแปล

วินัย สมะอุณได้ระบุถึงหนังสือและตำราที่นำมาอ้างอิงประกอบในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานไว้ในคำนำของผลงานแปลว่า ตนเองนั้นมีความรู้อันจำกัดจึงไม่กล้าพอที่จะแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานด้วยความรู้ที่ตนเองมีอยู่ ดังนั้นจึงนำหนังสือปมปิ่นนัอันเราะฮ์ฮุมาอันซึ่ง

¹ ชื่อมุสลิม ยะโก็บ นักวิชาการ วิทยาการผู้บรรยายศาสนา อดีตนายกสมาคมครูสัมพันธ์ อดีตคอบเต็บมัสยิดต้นสน

เป็นผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษามลายูมาเป็นหนังสืออ้างอิงเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการแปล และนำเอาหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับภาษาอาหรับเป็นส่วนประกอบในการแปลและการอธิบาย ซึ่งมีหนังสือดังต่อไปนี้ 1) ตัฟสีร์อัลญะลาลัยน 2) ตัฟสีร์อัลฟุตุฮาด อัลอิลาฮียะฮฺ 3) ตัฟสีร์คอกซิน 4) ตัฟสีร์อิบนุกะซีร 5) ตัฟสีร์ฟัตหุลเกาะดีย์ร 6) ตัฟสีร์อัลมะรอซีฮ์ 7) หนังสือมูฟเราะดาตอัลกุรอาน 8) หนังสือกะลิมะฮฺอัลกุรอาน และ 9) หนังสือนูรุลเอียะหฺซาน (วินัย สะมะฮฺ, 2524 : 1) ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงแนวทางการอธิบายของหนังสือดังที่กล่าวมาข้างต้นเพียงสังเขป ดังนี้

1. ปิมปินัน อ์เราะฮฺมาน

ปิมปินันอ์เราะฮฺมาน แปลว่าทางนำของอ์เราะฮฺมานสู่ความเข้าใจอัลกุรอาน คือหนังสือแปลความหมายอัลกุรอานในลักษณะอธิบาย ประพันธ์โดย อับดุลละฮฺ บิน มุฮัมมัด อัลบัสเมียะฮฺ ชาวกลันตัน ประเทศมาเลเซีย จากบทนำระบุว่าตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีคริสต์ศักราช 1968 โดยทยอยตีพิมพ์ครั้งละ 10 ญุซอ์ ในปีคริสต์ศักราช 1970 ตีพิมพ์ญุซอ์ที่ 11-20 และในปีคริสต์ศักราช 1972 เป็นการตีพิมพ์รวมเล่มทั้ง 30 ญุซอ์ ถูกตีพิมพ์เป็นภาษามลายู ด้วยอักษรยาวีตรวจทานและพิสูจน์อักษรโดย ดาโต๊ะ หะยีมุฮัมมัด บิน อิบรอฮีม มุฟตีร์รัฐกลันตัน ได้รับการตีพิมพ์มาแล้วมากกว่า 20 ครั้ง ทั้งภาษามลายูเป็นอักษรยาวีและรูมีย์ ลักษณะของการอธิบาย ผู้แปลจะใช้คำศัพท์ง่าย ๆ ในการอธิบาย แม้ผู้อ่านที่ไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอัลกุรอานก็สามารถศึกษาและเข้าใจได้ โดยผู้แปลใช้วิธีการอธิบายความหมายไว้ในวงเล็บที่เป็นส่วนเดียวกับความหมาย และบางอายะฮ์ที่ต้องการขยายความ ผู้แปลจะอธิบายไว้ในเชิงอรรถ สำหรับการอธิบายอายะฮ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ผู้แปลจะนำการตีความฮะดีษ ตะวีลียะฮฺมาปฏิบัติ โดยการให้ความหมายคุณลักษณะเป็นไปตามความหมายเดิมและให้ความหมายในเชิงการตีความไว้ในวงเล็บ เช่น พระหัตถ์ของอัลลอฮฺ ผู้แปลจะอธิบายไว้ในวงเล็บว่าหมายถึงพลังอำนาจของอัลลอฮฺ ﷻ อย่างไรก็ตามหนังสือปิมปินัน อ์เราะฮฺมาน เป็นหนังสือที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายของคนมาเลเซียและคนไทยในชายแดนภาคใต้รวมถึงผู้ที่เข้าใจภาษามลายู (สัมภาษณ์, มุหะมัด คอยา, 7 สิงหาคม 2557)

2. ตัฟสีร์อัลญะลาลัยน ¹

3. ตัฟสีร์อัลฟุตุฮาด อัลอิลาฮียะฮฺ ²

¹ กล่าวมาแล้วในหน้า 164

² กล่าวมาแล้วในหน้า 165

4. ตัฟสีร์อัลคอกซิน

ตัฟสีร์อัลคอกซิน เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน มีชื่อเต็มว่า “ลุบาบ อัลตะอ์วิล ฟิ มะอานีย์ อัดตันซีล” ประพันธ์โดยอะบู ฮะสัน อะลี บิน มุฮัมมัด บิน อิบรอฮีม อัลบัฆดาดี อัสซาฟีอีย์ อัศศุฟียี เป็นที่รู้จักกันในนามอัลคอกซิน เกิดในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 678 เติบโตที่เมืองแบกแดด เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 741 ที่เมืองตามัสกัส เป็นอุลมะมาอ์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการอธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน ด้านนิติศาสตร์ ฮะดีษและประวัติศาสตร์ อัลคอกซินมีแนวทางในการอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานในอายุเกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์โดยใช้การตีความ และในบางครั้งจะนำเสนอทัศนะทั้งสองแนวคิด คือทั้งแนวคิดของสะลัฟและเคาะลัฟ แต่มีได้ตัดสินใจหรือให้น้ำหนักกับทัศนะใดทัศนะหนึ่ง

สำหรับลักษณะทั่วไปของหนังสือตัฟสีร์อัลคอกซินนั้น ผู้ประพันธ์ได้ย่อเนื้อหาจากหนังสือตัฟสีร์อัลบะฆะเวีย ในขณะเดียวกันก็ได้เพิ่มเนื้อหาที่ได้สรุปมาจากหนังสือตัฟสีร์ที่หลากหลายของนักอธิบายในอดีต นอกจากนี้อัลคอกซินยังได้นำเสนอเนื้อหาที่เป็นการอบรม สั่งสอนและการตักเตือนไว้ในการอธิบาย อัลคอกซินได้นำฮะดีษมาใช้ในการอธิบายโดยเฉพาะอายุที่เกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติด้านนิติศาสตร์โดยที่มีได้ระบุสายรายงานไว้ตั้งที่อัลคอกซินได้ชี้แจงไว้ในบทนำของหนังสือ แต่จะอธิบายฮะดีษและสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากฮะดีษ อย่างไรก็ตาม อัลคอกซินได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอประวัติศาสตร์และการต่อสู้ในสมรภูมิต่าง ๆ ไว้ด้วย

นอกจากนี้อัลคอกซินยังให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการกล่าวถึงทัศนะพร้อมด้วยหลักฐานอ้างอิงของมัซฮับต่าง ๆ และให้ความสำคัญในเรื่องปลีกย่อยในประเด็นทางนิติศาสตร์ซึ่งนักอธิบายทั่ว ๆ ไปไม่ได้ให้ความสำคัญ และอัลคอกซินได้นำเรื่องเล่าและอิสรออิลียาต มาใช้ในการอธิบายอย่างกว้างขวางโดยมีได้วิพากษ์วิจารณ์ (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 28-29) ¹ ถึงสถานะของเรื่องเล่าและอิสรออิลียาตที่นำมาประกอบในการอธิบาย

5. ตัฟสีร์อิบนุ กะซีร

ตัฟสีร์อิบนุ กะซีร คือหนังสือตัฟสีร์ อัลกุรอาน อัลอะซิมผู้ประพันธ์คือ อับดุลฟิถาว์ อิสมาอีล บิน อุมร์ บิน กะซีร อัลดิมชกี อัสซาฟีอีย์ เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 774 เป็นลูกศิษย์ของอิบนุ ตัยมียะฮ์

ลักษณะทั่วไปของตัฟสีร์ อิบนุ กะซีร เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานที่เป็นที่รู้จักกันซึ่งถูกจัดอยู่ในประเภทตัฟสีร์ บิลมะอ์ฮูเราะฮ์ คือการนำอัลกุรอานและฮะดีษมาอธิบายอัลกุรอาน โดยอิบนุ กะซีรจะให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการระบุสายรายงาน เป็นหนังสือที่ถูกจัดลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 รองจากหนังสือตัฟสีร์อิบนุ ญะรีร

¹ ดูเพิ่มใน Muhammad al-Dhahabi, n.d. : 1/204.

อิบนุ กะซีร อรรถาธิบายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ โดยการยืนยันคุณลักษณะของพระองค์ตามที่ระบุไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษโดยไม่ใช้การตีความในอายะฮ์เกี่ยวกับข้อบัญญัติทางนิติศาสตร์ อิบนุกะซีรใช้การอภิปรายและนำเสนอทัศนะที่หลากหลายของบรรดาอุละมาอ์พร้อมด้วยหลักฐานตามความเหมาะสม สำหรับเรื่องเล่าที่เป็นอิสรออียียัตนั้น อิบนุกะซีรจะนำเสนอพร้อมทั้งวิพากษ์วิจารณ์สถานะของอิสรออียียัตและให้คำแนะนำ ตักเตือน (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 39-40)

6. ตัฟสีรฟัตฮุล เกาะดีร

ตัฟสีรฟัตฮุลเกาะดีร คือหนังสืออรรถาธิบายอัลกุรอาน มีชื่อเต็มว่า “ฟัตฮุลเกาะดีร อัลญามิอ บัยนา อรรริวายะฮ์ วัตติรียะฮ์ มิน อิลมิล ตัฟสีร” ประพันธ์โดยมุฮัมมัด บิน อะลี บิน มุฮัมมัด บิน अबดุลลอฮ์ อัชเชากานีย์ เกิดปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1173 (ค.ศ.1715) ที่เมืองเชากาน และเสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1250 (ค.ศ.1793) ที่เมืองซอนอาฮ์

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับหลักศรัทธาด้านคุณลักษณะของอัลลอฮ์ﷻนั้น อัชเชากานีย์ได้ประพันธ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อ “อัตตุฮัฟ ฟิ มัชฮับ อัสซะลัฟ” เป็นหนังสือที่กล่าวตำหนิกลุ่มอะฮ์ลุลกาลามที่เชื่อมั่นต่อสติปัญญาและความคิดของมนุษย์มากกว่าตัวบทหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษ และตีความคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ต่างไปจากความหมายที่ระบุไว้ในอัลกุรอาน ในขณะที่ยักหนังสือเล่มดังกล่าวได้ชมเชย ยกย่อง แนวทางของสะลัฟ อัชเชากานีย์ยืนยันคุณลักษณะอิสตะวาล์ และอีกหลายคุณลักษณะเช่นเดียวกับแนวทางสะลัฟ หากแต่ว่าอัชเชากานีย์ก็ได้ปฏิเสธในอีกหลายคุณลักษณะพร้อมทั้งนำการตีความมาใช้ในการอรรถาธิบายอัลกุรอานใน ฟัตฮุลเกาะดีร เช่น ทรงกริ้ว (الغضب) ทรงเยาะเย้ย (الاستهزاء) พระพักตร์ (الوجه) พระหัตถ์ (اليد) เป็นต้น (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 50-51 , Muhammad al-Maghriy, 1985 : 223)

ลักษณะทั่วไปของหนังสือ อัชเชากานีย์พยายามอรรถาธิบายอัลกุรอานด้วยฮะดีษของท่านนบี และด้วยคำอรรถาธิบายของเหล่าเศาะฮาบะฮ์ ตาบิอีน เหล่าลูกศิษย์ของตาบิอีนและบรรดานักอรรถาธิบายที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งในบางส่วนอัชเชากานีย์ก็ได้วิพากษ์วิจารณ์ถึงสถานะของแต่ละฮะดีษที่ได้นำมากล่าวไว้ สำหรับอายะฮ์ที่กล่าวถึงบทบัญญัติ อัชเชากานีย์จะนำเสนอแนวทางของมัชฮับที่หลากหลายในประเด็นที่มีความเห็นต่างกันพร้อมหลักฐาน และจะให้น้ำหนักกับทัศนะที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด นอกจากนี้อัชเชากานีย์ยังให้ความสำคัญกับการให้ความหมายทางภาษาและใช้บทกวีมาสนับสนุนความหมายอีกด้วย (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 52-53)

7. ตัฟสีร์อัลมะรอซีย

ตัฟสีร์อัลมะรอซีย คือผลงานการอธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน ประพันธ์โดยอะหมัด บิน มุสฏาะฟา อัลมะรอซีย เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1371 หรือคริสต์ศักราช 1952 เป็นศิษย์ของมุฮัมมัด อับดุลฮุสัยน ซึ่งให้ความสำคัญและให้น้ำหนักกับสติปัญญามากกว่าหลักฐานที่เป็นตัวบท ดังนั้นอัลมะรอซียจึงอธิบายอายะฮ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ด้วยการตีความ นอกจากนี้อัลมะรอซียได้นำอะดีษมาสนับสนุนในการอธิบายโดยที่มีได้กล่าวสายรายงาน และในบางส่วนได้นำอะดีษฎะอ์ฟมาแนะนำเสนอในการอธิบาย ส่วนใหญ่อัลมะรอซียจะไม่อธิบายตามทัศนะของสะลัฟยกเว้นเรื่องสาเหตุการประทอนอัลกุรอานเท่านั้นที่เขาอธิบายตามทัศนะของสะลัฟ

อายะฮ์ที่กล่าวถึงข้อบัญญัติ อัลมะรอซียอธิบายเพียงเล็กน้อยและไม่กล่าวถึงข้อบัญญัติที่มีทัศนะที่เห็นต่างกัน งานอธิบายของมะรอซียได้นำเสนอความหมายทางภาษาอย่างยืดยาว โดยเฉพาะคำศัพท์ที่ต้องการอธิบายขยายความ ด้วยการนำบทวิมาสนับสนุนความหมาย (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 66)

8. หนังสือมุฟเราะฮ์ดาตอัลกุรอาน ¹

9. หนังสือกะลิมาตอัลกุรอาน

กะลิมาตอัลกุรอาน คือหนังสือ กะลิมาต อัลกุรอาน ตัฟสีร์ วะบะยาน ประพันธ์โดยเชคฮะสะนัยน มุฮัมมัด มัคลูฟ อัลอะดะวีย เกิดปีฮิจเราะฮ์ศักราช 1307 (ค.ศ.1890) และเสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช1410 (ค.ศ.1990) เคยดำรงตำแหน่งมุฟตียของสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ถึงสองครั้ง

กะลิมาต อัลกุรอาน เป็นหนังสืออธิบาย และขยายความคำศัพท์ในอัลกุรอาน และตอนท้ายเล่มเป็นการอธิบายกฎเกณฑ์การอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ตีพิมพ์โดยมุฮัสสะฮะฮ์ อัลอิฆอสะฮ์ อัลอิสลามียะฮ์ อัลอาละมียะฮ์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ลักษณะการอธิบายเรียงลำดับตามอายะฮ์ การอธิบายเริ่มจากสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ถึงสุเราะฮ์อันนาส เป็นการอธิบายและให้ความหมายสั้น ๆ แต่ให้ความหมายชัดเจน (Hasanay, 1995) นอกจากนี้ฮะสะนัยนยังมีผลงานการอธิบายอัลกุรอานอีกผลงานหนึ่งชื่อ ศอฟวะฮ์ อัลบะยาน ลิมาฮ์อันนัย อัลกุรอาน

สำหรับอายะฮ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ในหลาย ๆ อายะฮ์ หะสะนัยนใช้แนวทางการตีความของเคาะลัฟในการอธิบาย และใช้แนวทางของสะลัฟในการอธิบาย

¹ ได้กล่าวมาแล้วในหน้า 181

บางคุณลักษณะ และในบางคุณลักษณะจะใช้ทั้งแนวทางของสะลัฟและเคาะลัฟผสมผสานกันในการอธิบายความหมาย (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 93)

10. หนังสือนุรุลเอียะหซาน

นุรุลเอียะหซานคือหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานภาษามลายูเขียนด้วยอักษรยาวีย์ ประพันธ์โดยมุฮัมมัด สะอีด บิน อุมร์ กอฎีย์ญิตตรา อัลกอตะฮียี อุละมาอ์รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เป็นหนังสือที่ได้รับการยอมรับและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศมาเลเซียและในกลุ่มโรงเรียนปอเนาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ผู้ประพันธ์ได้ระบุตำราที่ใช้อ้างอิงในการแปลและอธิบายเป็นบรรทัดฐาน คือหนังสือตัฟสีร์อัลญะลาลัยน หนังสืออัลฟุตุฮาด อัลอิลาฮียะฮฺ บีเตาฎีหฺ อัลญะลาลัยน และตัฟสีร์อัลบัยฎอวียี นอกจากนี้ยังได้ใช้หนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับอื่นๆ ประกอบการอธิบาย เช่น ตัฟสีร์อัลคอซิน ตัฟสีร์อิบนุ กะซีร์ ตัฟสีร์อัลกุฎบียี เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของหนังสือ ผู้ประพันธ์ได้แปลและอธิบายความหมายแบบสั้น ๆ กะทัดรัดแต่ให้ความหมายสมบูรณ์ โดยมีได้ให้ความสำคัญในการอธิบายเน้นในด้านใดด้านหนึ่ง แต่จะให้ความสำคัญกับการอธิบายในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักการศรัทธา การให้ความหมายด้านภาษา และการอธิบายข้อบัญญัติด้านนิติศาสตร์ สำหรับผู้ประพันธ์หรือมุฮัมมัด สะอีด อัลกอตะฮียีนั้นยึดหลักการปฏิบัติศาสนกิจตามแนวทางของมัซฮับอัชชาฟีฮียีและหลักศรัทธาตามแนวทางของเคาะลัฟ สืบไปได้จากการอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานโดยการแปลความหมายแบบคำต่อคำและอธิบายคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ โดยการใช้การตีความ (สัมภาษณ์, อิสมาแอล บิน อุมร์ อาดาล๊ะ, 23 ตุลาคม 2557)

จากหนังสือและตำราอ้างอิงที่วินัย สะมะฮุน ใช้ประกอบการแปลและอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน 10 รายการ ผู้วิจัยพบว่ามี 8 รายการเป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานภาษาอาหรับ และอีก 2 รายการเป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานภาษามลายู และหนังสือหนึ่งในสองเล่มที่เป็นภาษามลายูวินัยใช้เป็นหนังสืออ้างอิงหลักหรือเป็นบรรทัดฐานในการแปลคือหนังสือปิมปินันนัรเราะฮฺมาน นอกจากนี้หากจำแนกหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานทั้ง 8 รายการ โดยพิจารณาจากแนวคิดของผู้ประพันธ์จะพบว่ามีเพียงตัฟสีร์อิบนุ กะซีร์เพียงเล่มเดียวที่อธิบายคัมภีร์อัลกุรอานตามแนวทางของสะลัฟ และตัฟสีร์ฟิตฮุลเกาะติรของอัชเชกานียี แม้ว่าเขาจะประพันธ์หนังสือที่สนับสนุนและยกย่องแนวคิดของสะลัฟในการยืนยันคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ตามที่พระองค์ทรงระบุไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและฮะดีษของเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ แต่อัชเชกานียีมิได้ใช้แนวทางของสะลัฟในการอธิบายอายะฮฺคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ในทุก ๆ คุณลักษณะหมายความว่าหลายคุณลักษณะที่อัชเชกานียีใช้แนวทางของเคาะลัฟในการตีความคุณลักษณะ

ของอัลลอฮ์ ﷻ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนหนังสืออีก 6 รายการ ล้วนเป็นหนังสืออธิบาย คัมภีร์อัลกุรอานที่ใช้แนวทางของเศาะลัฟในการอธิบายอายะฮ์คุณลักษณะด้วยการตีความ นอกเหนือจากหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานภาษามลายู 2 รายการ ที่ใช้แนวทางการตีความในการอธิบายอายะฮ์คุณลักษณะ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหนังสือและตำราทั้งหมดที่วินัยใช้อ้างอิง ประกอบการแปลทั้ง 10 รายการ มีหนังสือเพียงเล่มเดียวคือตัฟสีรอิบนู กะซีร ที่เป็นหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานตามแนวทางของเศาะลัฟ

3.4 สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

เป็นสิ่งที่ทราบกันอย่างแพร่หลายว่าผลงานแปล “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย” ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์พะฮัด นครมะดีนะฮ์ เป็นผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับซึ่งได้มอบลิขสิทธิ์ในการตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทาน ดังนั้นในการศึกษาผลงานแปล “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย” จึงต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ตลอดจนชีวประวัติและภูมิหลังของผู้แปลแต่ละคนดังต่อไปนี้

3.4.1 ประวัติความเป็นมาของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

ความเป็นมาของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ เริ่มขึ้นในปีพุทธศักราช 2513 จากการรวมตัวของบัณฑิตไทยและผู้ที่เคยศึกษาอยู่ในประเทศสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์กลุ่มหนึ่งที่มีแนวคิดที่จะให้มีสถานที่สำหรับพบปะสังสรรค์ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ ความสามัคคีและแลกเปลี่ยนทัศนะความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางวิชาการด้านศาสนาและภาษาอาหรับ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2516 บุคคลกลุ่มดังกล่าวได้ปรึกษาหารือและตกลงจัดตั้งชมรมนักเรียนเก่าอียิปต์ขึ้น โดยให้สนั่น เพชรทองคำ เป็นประธานชมรม และจัดให้มีการพบปะกันเป็นประจำเดือนละครั้ง โดยสลับสับเปลี่ยนไปตามบ้านของสมาชิก ซึ่งในขณะนั้นมีสมาชิกเพียง 12 คน เท่านั้น

หลังจากที่กิจกรรมของชมรมนักเรียนเก่าอียิปต์ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับ ประกอบกับมีนักศึกษาไทยที่เคยศึกษาในกลุ่มประเทศอาหรับได้สำเร็จการศึกษากลับมาประเทศไทยมากขึ้น สมาชิกของชมรมฯต่างมีแนวคิดสอดคล้องกันว่าควรที่จะขยายการดำเนินงานให้กว้างขึ้นโดยเปลี่ยนชื่อจากชมรมนักเรียนเก่าอียิปต์เป็น “ชมรมนักเรียนเก่าอาหรับ” ดังนั้นในปีพุทธศักราช 2519 จึงได้ประกาศเชิญชวนบัณฑิตและผู้ที่เคยศึกษาจากกลุ่มประเทศอาหรับมาเข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการชมรมนักเรียนเก่าอาหรับ ซึ่งในครั้งนั้นสนั่น เพชรทองคำ ได้รับการคัดเลือก

เป็นประธานชมรมฯ โดยมีคณะกรรมการร่วมอีก 10 คน และในปีเดียวกันทางชมรมได้มีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารจากชมรมนักเรียนเก่าอาหรับเป็น “สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ” ดังนั้นจึงได้มอบหมายให้สนั่น เพชรทองคำ สามารถ วงศ์เสงี่ยม และภานุพันธ์ ขำโสภาก เป็นผู้แทนเพื่อดำเนินการขอจัดตั้งเป็นสมาคมและได้รับการอนุมัติในการจัดตั้งในเวลาต่อมา จากนั้นจึงได้มีการเปิดทำการของสมาคมฯ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2521 ณ บ้านเลขที่ 33/7 ถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอย 94 แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และมีการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นในวันเดียวกันนั้น โดยมีตัวแทน สุวรรณศาสน์ จุฬาราชมนตรีในขณะนั้นให้เกียรติเป็นประธานพิธี (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2541 : 33-34) ต่อมาในปีพุทธศักราช 2548 สมาคมฯ ได้ย้ายสำนักงานไปที่โรงเรียนอัสซิกรอ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากเครือข่าย สัญชัยวรนนท์ มอบอาคารให้เพื่อใช้เป็นสำนักงานของสมาคมฯ

ด้วยความสมัครสมานสามัคคีและการทุ่มเทแรงกายแรงใจของบรรดาสมาชิกในสมาคมทำให้สมาคมเติบโต ผลิตผลงานและกิจกรรมสร้างสรรค์ปัญญาให้แก่มุสลิมไทยในด้านวิชาการมากมายจวบจนถึงปัจจุบัน โดยสมาคมมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งและการดำเนินกิจกรรม (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2530 : 16) ดังนี้

1. ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปลุกจิตสำนึกของคนไทยในชาติ ให้ตระหนักถึงความสำคัญ ภาระหน้าที่ของประชาชนชาวไทย
2. เผยแพร่ศาสนาอิสลาม ส่งเสริมการประกอบศาสนกิจ และศาสนศึกษา วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม
3. เพื่อเป็นสถาบันค้นคว้าทางวิชาการ ส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี เน้นการพัฒนาด้านจิตใจเหนือวัตถุ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การกีฬา และปัญญา
4. ส่งเสริมสามัคคีธรรม
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข่าวสารต่างๆ ระหว่างสมาชิกด้วยกันหรือกับสมาคมฯ และสถาบันอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ
6. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับต่างศาสนิก
7. ส่งเสริม และคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในด้านความคิด การพูด การเขียน การโฆษณา และความเชื่อถือทางศาสนา

3.4.2 ผลงานทางวิชาการของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

สำหรับหน้าที่หลักของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ คือการให้บริการทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลตำราและหนังสือวิชาการศาสนา สำหรับหนังสือที่สมาคมได้แปลและเรียบ

เรียงเพื่อจ่ายแจกแก่สมาชิก บุคคลที่สนใจ และบางส่วนเพื่อจำหน่าย (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2540 : 20-21) มีดังนี้

1. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซอัมมะ
2. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่หนึ่ง
3. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่สอง
4. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่สาม
5. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 1 (ญุซที่ 1-ญุซที่ 10)
6. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 2 (ญุซที่ 11-ญุซที่ 20)
7. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 3 (ญุซที่ 21-ญุซที่ 30)
8. ฟิกฮุซซุนนะฮฺ (เล่ม 1-4)
9. ฮะดีษริยาตุซซอลิฮีน (เล่ม 1-4)
10. ฮะดีษอ์เราะฮีน
11. คู่มือฮัจญ์
12. เรื่องที่มุสลิมจำเป็นต้องรู้
13. ข้อชี้ขาดของนักปราชญ์อิสลามในการบิดเบือนอัลกุรอาน
14. ยกแรงแหว่างนายดารีกับนายอิบรอฮีม กุเรชี
15. ประวัติศาสตร์อิสลาม
16. นีหรืออากิตะห์ชีอะห์

จากผลงานทางวิชาการของสมาคมฯ สามารถแยกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

ก. หลักศรัทธา

1. นีหรืออากิตะห์ชีอะห์
2. ยกแรงแหว่างนายดารีกับนายอิบรอฮีม กุเรชี

ข. อัลกุรอาน

3. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซอัมมะ
4. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่หนึ่ง
5. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่สอง
6. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่สาม
7. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 1 (ญุซที่ 1-ญุซที่ 10)
8. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 2 (ญุซที่ 11-ญุซที่ 20)
9. ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ภาค 3 (ญุซที่ 21-ญุซที่ 30)
10. ข้อชี้ขาดของนักปราชญ์อิสลามในการบิดเบือนอัลกุรอาน

ค. อัลฮะดีษ

11. ฮะดีษรียาดุซซอลิฮีน (เล่ม 1-4)
12. ฮะดีษอาร์บะฮีน

ง. หลักปฏิบัติ

13. ฟิกฮุซซุนนะฮฺ (เล่ม 1-4)
14. คู่มือฮัจญ์
15. เรื่องที่มุสลิมจำเป็นต้องรู้

จ. ประวัติศาสตร์

16. ประวัติศาสตร์อิสลาม

3.4.3 ชีวิตประวัติผู้แปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

การศึกษาชีวิตประวัติของผู้แปลร่วมแต่ละคนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้แปลแต่ละคนจะถ่ายทอดแนวคิดของตนเองที่ได้ถูกหล่อหลอมมาจากสภาพของสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาด้านศาสนาซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อแนวคิดของผู้แปล ซึ่งผู้แปลจะถ่ายทอดออกมาผ่านทาง การแปลและการอธิบายความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย ซึ่งจากคำบอกเล่าของสนั่น เพชรทองคำ¹ และ अबดุลลอฮฺ กรีมี่² กล่าวถึงผู้ทำหน้าที่แปล และถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับมีอยู่ด้วยกัน 3 คน คือ 1) คาริ บินอะหมัด 2) อิมรอน มะกุดี และ 3) วิรัช (อะหมัด) สมะดี สำหรับเหตุผลที่ไม่ระบุชื่อของผู้แปลไว้ในผลงานแปลเนื่องจากเป็นการแปลในนามของสมาคมฯ และเพื่อแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้แปลเอง (สัมภาษณ์, अबดุลลอฮฺ กรีมี่, 1 มีนาคม 2555 และสนั่น เพชรทองคำ, 10 ธันวาคม 2555) ดังนั้นผู้วิจัยจะได้ศึกษาชีวิตประวัติของผู้แปลแต่ละคนดังนี้

¹ ผู้ก่อตั้งสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ และเป็นนายกสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับคนที่หนึ่ง อดีตอิมามมัสยิดคารุล อัลอิฮซาน บางอ้อ

² อดีตกรรมการสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ และอดีตอิมามมัสยิดหลวงอันซอริซซุนนะห์ บางกอกน้อย

3.4.3.1 คาริ บินอะหมัด

ก. ประวัติส่วนตัว

คาริ บินอะหมัด รู้จักกันในนามครุฑะฮ์รียี เกิดเมื่อวันที่ 1 มกราคม พุทธศักราช 2466 เป็นบุตรหวัง และฟาติมะฮ์ บินอะหมัด สมรสกับสุดา (ฟาติมะฮ์) มิตรานันท์ บ้านเดิมอยู่คลอง 17 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจล้มเหลว เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2527 รวมอายุ 61 ปี ทำพิธีละหมาดญะนาซะฮ์และฝังศพที่มัสยิดอันซอริชซุนนะฮ์ บางกอกน้อย (สัมภาษณ์, สุดา มิตรานันท์, 23 ตุลาคม 2555)

ข. ประวัติการศึกษา

1) การศึกษาด้านสามัญ และศาสนา

คาริ บินอะหมัด เริ่มศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานและศาสนากับบิดาที่บ้าน จากนั้นจึงได้เดินทางไปศึกษาวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับที่สถาบันนศริชซุนนะฮ์ บางกอกน้อย หลังจากนั้นจึงได้เดินทางไปศึกษาต่อที่สถาบันมัซฮูรอัลอิสลามียะฮ์ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย และไปศึกษาต่อที่อัลมะฮ์ดัลอิสลามียี อัลสะอูดียะ ราชาอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย จนสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมปลายเมื่อปีพุทธศักราช 2497 และเดินทางกลับประเทศไทยมาทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนาและภาษาอาหรับที่โรงเรียนมุสลิมวิทยาการ คลอง 19 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา (อรั-รอปิฎาะฮ์, ม.ป.ป. : 4)

2) คณาจารย์และสานุศิษย์

คาริ บินอะหมัด ได้เริ่มศึกษาความรู้ด้านศาสนาและภาษาอาหรับในประเทศไทยที่สถาบันนศริชซุนนะฮ์โดยศึกษาจากทวนอับดุลเราะหฺมาน หะซัน กริมิ ตวนมุฮัมมัด ซอลิฮี และอะหมัด วะฮาบ ถือว่าครูทั้ง 3 คน มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคาริ บินอะหมัด (อรั-รอปิฎาะฮ์, ม.ป.ป. : 4) ในการปลูกฝังความรู้ด้านศาสนาและภาษาอาหรับ

สำหรับสานุศิษย์ที่ได้ศึกษาวิชาการศาสนาจากคาริ ซึ่งเป็นที่รู้จักในสังคมมุสลิม เช่น วินัย (อับดุลฆอนี) บุญมาเลิศ อิมรอน ขวดบา สมศักดิ์ (อับดุลนาศิร) อับดุลเลาะห์ (สัมภาษณ์, สมศักดิ์ อับดุลเลาะห์, 15 สิงหาคม 2557)

3) ผลงานทางวิชาการ

คาริ บินอะหมัด เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ปรารถนาปรับปรุงในด้านวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับแม้ว่าจะจบการศึกษาเพียงระดับมัธยมปลายก็ตาม เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยสุ่ม อารมณ์ดี มีอัธยาศัย เป็นกันเอง ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ให้ความเสียสละ ทุ่มเทเวลาในการอบรมให้ความรู้วิชาการศาสนาแก่

ชาวมุสลิม นับเป็นเวลากว่า 30 ปี ที่ดาร์ได้ทุ่มเทชีวิตและจิตใจไปในแนวทางของอัลลอฮ์ ด้วยการสอนหนังสือแก่นักเรียน บรรยายศาสนธรรม เขียนตำราทางวิชาการอิสลาม และงานแปลทั้งในนามองค์กรและในนามบุคคลหลายผลงาน (อรร-รอบีฎาะฮฺ, ม.ป.ป. : 6-7) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

ก. หลักศรัทธา

1. วิชิตเตฮิด
2. กัซซุบฮาด
3. ยกแระระหว่างนายดาร์กับนายอิบรอฮีม กุเรซี

ข. อัลกุรอาน

4. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซอัมมะ
5. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่ 1
6. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่ 2
7. คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ญุซที่ 3

ค. หลักปฏิบัติ

8. บัญญัติอิสลามเกี่ยวกับญะนาซะฮฺ
9. การสอนละหมาดสำหรับชาย
10. การสอนละหมาดสำหรับหญิง
11. คู่มือการทำฮัจญ์และอุมเราะฮฺ

ง. หมวดทั่วไป

12. หนทางสู่ความสุข
13. เรื่องที่มุสลิมจำเป็นต้องรู้

นอกจากนี้ยังมีหนังสือทางวิชาการที่แปลร่วมกับบุคคลอื่น เช่น ตัฟซีร์อัลฟุรกออันและอัซซุนนะฮฺ วัลมะซาฮิบ อัลอรรบะฮะฮฺ เล่มที่ 1 และเล่มที่ 2

ดาร์ บินอะหมัดเป็นบุคคลแรกที่เคลื่อนไหวต่อต้านและเปิดโปงแนวคิดการบิดเบือนความหมายคัมภีร์อัลกุรอานและการนำลัทธิก๊อดยานีย์มาเผยแพร่ในประเทศไทยตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2500 โดยเฉพาะประเด็นที่กล่าวอ้างว่านบีอิซามิบิดา ซึ่งในกรณีดังกล่าวมีการตีพิมพ์เอกสารออกเผยแพร่โดยใช้ชื่อว่า “เมื่อนายดาร์พบกับนายอิบรอฮีม กุเรซี เรื่องนบีอิซามิฟอ” นอกจากนี้ดาร์ยังมีส่วนร่วมในการออกหนังสือตอบโต้ลัทธิก๊อดยานีย์ในการบิดเบือนคัมภีร์อัลกุรอานและความเป็นจริงเกี่ยวกับอิสลาม (อรร-รอบีฎาะฮฺ, ม.ป.ป. : 7-8) ดังมีรายชื่อหนังสือต่อไปนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับอัลกุรอาน เป็นหนังสือที่เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับลัทธิก๊อดยานีย์และแนวทางในการบิดเบือนความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน

2. นรภูมิใช้โรงพยาบาล
3. ตอบอัลญิฮาด และสมาคมญัมอียะตุลอิสลาม
4. ข้อชี้ขาดของนักปราชญ์อิสลามในการบิดเบือนอัลกุรอาน

4) หลักการศรัทธาและแนวทางการปฏิบัติ

นับได้ว่าสถาบันนัศริซซุนนะห์ในอดีตคือแหล่งวิชาความรู้ศาสนาและภาษาอาหรับที่มีแนวคิด ความเชื่อและหลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางของสะลัฟ ซึ่งถือเป็นสถานที่บ่มเพาะและหล่อหลอมแนวคิดและหลักปฏิบัติของสะลัฟให้แก่ดารี บินอะหมัด และสำหรับแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นที่ชัดเจนว่าดารีจะยึดมั่นในแนวทางของอัลกุรอานและแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยไม่ยึดติดกับมัซฮับใดมัซฮับหนึ่งแต่จะปฏิบัติตามมัซฮับที่เห็นว่าสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ มากที่สุด

ค. ประสบการณ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ทางสังคม

ดารี บินอะหมัด มีประสบการณ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ทางสังคม

(อรั-รอปิฎาะฮฺ, ม.ป.ป. : 4-6) ดังนี้

1. เป็นผู้บรรยายในการอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานครบ 30 ญุซอ์ ณ มัสยิดจักรพงษ์ เขตบางลำพู กรุงเทพมหานคร ในช่วงหลังละหมาดมัซริบจนถึงอิชาอ์ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2498 ถึงปีพุทธศักราช 2502
2. ปฏิบัติหน้าที่อิมามและคอเต็บ ประจำมัสยิดดารุลอิหฺซาน บางอ้อ ตั้งแต่ก่อตั้งมัสยิดปีพุทธศักราช 2504 จนถึงปีพุทธศักราช 2513 และทำหน้าที่อิมามและคอเต็บในการละหมาดญุมอะฮฺสลับสับเปลี่ยนกับอิมามสนั่น เพชรทองคำ เรื่อยมาจนเสียชีวิต
3. เป็นผู้บรรยายความหมายอัลฮะดีษจากหนังสืออุลูลุมะรอม จนจบเล่ม ณ มัสยิดจักรพงษ์
4. เป็นผู้บรรยายในการอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน ณ สหทัยอิสลามสมาคม
5. ครูสอนภาษาอาหรับและวิชาอิสลามศึกษา ณ โรงเรียนราชการภูมุนิธิ ตำบลบางยี่ขัน อำเภอบางกอกน้อย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2497 ถึงปีพุทธศักราช 2509
6. สอนภาษาอาหรับและศาสนาอิสลาม ณ มัสยิดดารุลอิหฺซาน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2504 ถึงปีพุทธศักราช 2516
7. ครูสอนศาสนาอิสลาม และภาษาอาหรับ โรงเรียนมุสลิมวิทยาการ คลอง 19 จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2509 จนกระทั่งเสียชีวิต

8. ครูสอนศาสนาอิสลาม และภาษาอาหรับ โรงเรียนศาสนวิทยา อำเภอหนองจอก ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2509-2517

9. เป็นผู้อบรมวิชาอิสลามศึกษาให้แก่ครูสอนคัมภีร์อัลกุรอานในเขตจังหวัด กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ในปีพุทธศักราช 2523-2525

10. เป็นผู้บรรยายศาสนาอิสลามเป็นประจำที่มีสยิดอันซอร์ริชชุนนะห์ บางกอกน้อย และมีสยิดดารุลอิหซาน บางอ้อ

นอกจากนี้ยังเคยเป็นผู้ร่วมสอนภาษาอาหรับ ณ สถานที่ต่าง ๆ เช่น มีสยิดจักรพงษ์ มีสยิดดารุลอิหซาน สหยาสมาคมอิสลาม อัลอิศลาหุสมาคม บางกอกน้อย โรงเรียนบางอ้อศึกษา และ โรงเรียนมีสยิดดารุลอิหซาน

สำหรับตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมที่ดารี บินอะหมัด เคยดำรงตำแหน่ง

(อรั-รอปิฎาะฮฺ, ม.ป.ป. : 6) ดังนี้

1. กรรมการมีสยิดดารุลอิหซาน บางอ้อ
2. กรรมการมีสยิดนุรุชชุนนะฮฺ คลอง 19 จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. กรรมการอัลอิศลาหุสมาคม บางกอกน้อย
4. ประธานฝ่ายวิชาการ สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ
5. เป็นบุคคลที่มีส่วนในการก่อตั้งโรงเรียนบางอ้อศึกษา
6. กรรมการบริหารสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับคณะแรก ปีพุทธศักราช 2521 และ ปีพุทธศักราช 2523-2527 ซึ่งในปีพุทธศักราช 2526-2527 ได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

นอกจากนี้ดารี บินอะหมัด ยังได้เคยเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติในต่างประเทศ (อรั-รอปิฎาะฮฺ, ม.ป.ป. : 6) ได้แก่

1. การประชุมทางอิสลามแห่งทวีปเอเชีย ครั้งที่ 1 ณ กรุงการาจี ประเทศปากีสถาน (FIRST ASIAN ISLAMIC CONFERENCE) ปีพุทธศักราช 2521
2. การประชุมเรื่องการตะวะฮฺสำหรับภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (ISLAMIC DAHWAH CONFERENCE FOR SOUTH EAST ASIA AND PACIFIC REGION) ปีพุทธศักราช 2523

ง. การมีส่วนร่วมในการแปล

จากคำสัมภาษณ์สนั่น เพชรทองคำ อับดุลลอฮฺ กรีมี่ สุพล บุญมาเลิศ และสมศักดิ์ มุหะหมัด กล่าวว่าดารี บินอะหมัด ได้ทำหน้าที่ร่วมกับอิมรอน มะกูดี ในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยฉบับของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับจำนวน 20 ญุซอ์แรก โดยสุพล บุญมาเลิศ มีส่วนร่วมในการพิมพ์ต้นฉบับและการอ่านตรวจทานพิสูจน์อักษร (สัมภาษณ์, อับดุลลอฮฺ กรีมี่, 1

มีนาคม 2555, สนั่น เพชรทองคำ, 10 ธันวาคม 2555, สุกุล บุญมาเลิศ, 11 ธันวาคม 2555, สมศักดิ์ มุหะหมัด, 11 ธันวาคม 2555)

3.4.3.2 อิมรอน มะกุดี

ก. ประวัติส่วนตัว

อิมรอน มะกุดี เป็นที่รู้จักกันในนามครุอรอน เกิดที่หมู่บ้านกระทุ่มราย เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2472 เป็นบุตรของครูอัปเดตการิม และโสม มะกุดี มีพี่น้อง 5 คน สมรสกับนิภา บุญมาเลิศ มีบุตรด้วยกัน 4 คน และบุตรี 1 คน อิมรอนเป็นคนพูดน้อยมีอัธยาศัยดีเยี่ยม ให้เกียรติกับคนรอบข้าง มีอารมณ์ขัน ไม่เคร่งเครียด บรรณาติต่อผู้อื่นเสมอ คุณลักษณะที่เด่นของท่านคือเป็นคนที่มีใจเย็น ให้อภัยกับคนอื่นในทุก ๆ เรื่อง ไม่เคยแสดงอาการโกรธให้ผู้อื่นได้เห็น เป็นคนมักน้อย และมอบหมายต่ออัลลอฮ์ ﷻ ในทุก ๆ เรื่อง

อิมรอน มะกุดี เสียชีวิตวันเสาร์ที่ 17 กันยายน พุทธศักราช 2537 มีอายุ 65 ปี ทำพิธีละหมาดญะนาซะฮ์และฝังศพที่มีสยิดอัลฮุตา กระทุ่มราย (สัมภาษณ์, อนันต์ และนิรุต มะกุดี, 19 ตุลาคม 2555)

ข. ประวัติการศึกษา

1) การศึกษาด้านสามัญ และศาสนา

อิมรอน มะกุดี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนนุรุลอิสลาม (กระทุ่มราย หนองจอก) และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ ในปี พุทธศักราช 2491 ต่อจากนั้นจึงเริ่มศึกษาวิชาการศาสนาและภาษาอาหรับที่โรงเรียนอิสลามบูรณศาสตร์ คลองสิบ อำเภอนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นนักเรียนรุ่นแรกของครูชำซุดดีน อุมาร์ และจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนในปีพุทธศักราช 2495 และในปีต่อมาได้รับการบรรจุเป็นครูที่โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์และปฏิบัติหน้าที่สอนเป็นเวลา 2 ปี จากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อที่โรงเรียนอัลมะฮัด อัลอิลมีย์ อัลสาลูดียฺ นครมักกะฮ์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียเป็นเวลา 1 ปี และเดินทางไปศึกษาต่อในคณะนิติศาสตร์อิสลาม มหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร กรุงไคโร ประเทศสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร อิมรอนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวของสถานีวิทยุโคโรภาคภาษาไทย ซึ่งเป็นสถานีวิทยุของรัฐบาลอียิปต์เป็นเวลา 3 ปี โดยใช้เวลาในการศึกษาศาสนาและภาษาอาหรับที่ประเทศสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์เป็นเวลา 8 ปี จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้ศึกษาต่อในระดับสูงอีก 2 ปี ในขณะเดียวกันนั้นท่านก็ได้เดินทางไปหาประสบการณ์ในประเทศยุโรปหลายประเทศ เช่น กรีซ อิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ เยอรมัน และ

เดินทางกลับประเทศไทยในปีพุทธศักราช 2508 (สัมภาษณ์, อนันต์ และนิรุต มะกุดี, 19 ตุลาคม 2555)

2) คณาจารย์และสานุศิษย์

ชาฮุดตีน อุมาร์ เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และนับได้ว่าเป็นครูคนสำคัญเป็นต้นแบบที่อิหมรอนนำวิธีการสอนมาใช้กับลูกศิษย์ (มุเนียร์ มุหะหมัด, 2548 : 31-32) นอกจากนี้ยังมีครูอาจารย์ที่ถ่ายทอดความรู้ด้านศาสนาให้กับอิหมรอนอีกหลายคนโดยเฉพาะครูอาจารย์เมื่อครั้งศึกษาอยู่ในประเทศอียิปต์ ซึ่งไม่สามารถสืบค้นได้

สำหรับลูกศิษย์ของอิหมรอน มะกุดี ที่มีบทบาทและมีหน้าที่ในสังคมมุสลิมไทย เช่น

- 1) ประสิทธิ์ (อับดุลวาฮับ) เจริญผล
- 2) สมศักดิ์ (มุเนียร์) มุหะหมัด
- 3) คชาวุธ(อับดุลลอฮฺ) นาคนาวา
- 4) ภัคดี (ศอลิฮีน) มะแอ
- 5) อับดุลลอฮฺ แอนดาร์ิส และ
- 5) วิทยา วิเศษรัตน์ เป็นต้น (มุเนียร์ มุหะหมัด, 2552 : 9 และ 2554 : 11)

3) ผลงานทางวิชาการ

สำหรับผลงานทางวิชาการที่เป็นงานเขียนและงานแปลของอิหมรอน (มุเนียร์ มุหะหมัด, 2548 : 37-38 และ 46) มีดังนี้

1. อิสลามกับระบบดอกเบ็ญ ผลงานแปลที่ตีพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์สายสัมพันธ์ ในปีพุทธศักราช 2516

2. หลักการเชื่อมั่นที่ถูกต้องและที่ตรงกันข้าม ผลงานแปลที่ตีพิมพ์เผยแพร่โดยองค์การวิจัยทางวิชาการ การชี้ขาดปัญหาศาสนา การเผยแพร่และอบรม กระทรวงกิจการศาสนาอิสลาม ซาอุดีอาระเบีย

3. เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารสายสัมพันธ์ อัลอิศลาหุสมาคม และสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

4) หลักการศรัทธาและแนวทางการปฏิบัติ

อิหมรอน มะกุดี เป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตที่เป็นต้นแบบของการไม่ใช้ความรุนแรงในการตอบโต้เกี่ยวกับปัญหาศาสนาที่มีความเห็นต่าง และออกห่างจากความขัดแย้ง ภาพของอิหมรอนจึงปรากฏอยู่ในความทรงจำของผู้คนตลอดมา นอกจากนี้อิหมรอนยังเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนแก่คนทั่วไปนอกเหนือจากลูกศิษย์ ใช้ชีวิตเรียบง่าย ซื่อสัตย์ มีความสำรวม ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานและศึกษาค้นคว้าด้านวิชาการ วางตัวเรียบง่าย ไม่ชอบที่จะแสดงตัวในการขยายปมขัดแย้ง ไม่ชอบที่จะปรากฏตัวบนเวทีในที่สาธารณะ ยึดมั่นปฏิบัติตามคัมภีร์อัลกุรอานและแบบฉบับของนบีมุฮัมมัด ﷺ (สัมภาษณ์อนันต์และนิรุต มะกุดี 19 ตุลาคม 2555) สำหรับสิ่งที่บ่งบอกถึงแนวทาง

ความเชื่อความศรัทธาของอิมรอนได้เป็นอย่างดีคือบทความต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นซึ่งแสดงออกถึงการยึดมั่นในแนวทางของสละฟและความพยายามเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวคิดที่ไม่ถูกต้องรวมทั้งผลงานแปลชื่อ “หลักการเชื่อมั่นที่ถูกต้องและที่ตรงข้าม” เป็นภาษาไทยซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่โดยองค์การวิจัยทางวิชาการ การชี้ขาดปัญหาศาสนา การเผยแพร่และการนิเทศ กระทรวงกิจการศาสนาอิสลาม ประเทศซาอุดีอาระเบีย และแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจก็เป็นสิ่งที่แสดงออกชัดเจนเช่นกันว่าอิมรอนได้ยึดมั่นในแนวทางของอัลกุรอานและแบบฉบับของนบีมุฮัมมัดﷺ โดยจะไม่ยึดติดกับมัซฮับใดมัซฮับหนึ่งแต่จะปฏิบัติตามมัซฮับที่เห็นว่าสอดคล้องกับแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัดﷺ มากที่สุด

ค. ประสบการณ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ทางสังคม

อิมรอน มะกุดี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์จึงได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ทางสังคมหลายตำแหน่ง (สัมภาษณ์, อนันต์และนิรุต มะกุดี, 19 ตุลาคม 2555) ดังนี้

1. ครูโรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์
2. ครูใหญ่โรงเรียนศาสนวิทยา
3. กรรมการอิสลามสมาคม
4. กรรมการสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ปีพุทธศักราช 2522-2523 และดำรงตำแหน่งรองนายกสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับในปีพุทธศักราช 2526-2531
5. กรรมการมูลนิธิมีชัยอัลฮุดา
6. ผู้เผยแพร่ศาสนาอิสลามขององค์การวิจัยทางวิชาการ การชี้ขาดปัญหาศาสนา การเผยแพร่และอบรม กระทรวงกิจการศาสนาอิสลาม ประเทศซาอุดีอาระเบีย
7. เคยเป็นผู้เผยแพร่อิสลามขององค์การสันนิบาตมุสลิม ประเทศซาอุดีอาระเบีย
8. ในปีพุทธศักราช 2518 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้เผยแพร่อิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโครงการธรรมจาริก ของกระทรวงมหาดไทย
9. เจ้าหน้าที่ผู้ประกาศข่าวของสถานีวิทยุโคโร ภาคภาษาไทยของรัฐบาลอียิปต์ ขณะศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร เป็นเวลา 3 ปี

ง. การมีส่วนร่วมในการแปล

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าดาร์ บินอะหมัดกับอิมรอน มะกุดี ได้ร่วมกันแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยฉบับของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ 20 ญุซอ์แรก โดยอิมรอนจะเดินทางไปที่บ้านดาร์เพื่อร่วมกันปรึกษาหารือและแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานด้วยกันเสมอ (สัมภาษณ์, อนันต์และนิรุต มะกุดี, 19 ตุลาคม 2555)

3.4.3.3 วิรัช สมะดี

ก. ประวัติส่วนตัว

วิรัช สมะดี เป็นที่รู้จักกันในนามครูอะหมัด สมะดี เป็นบุตรของยูनुส สมะดี และ อาอิชะฮ์ สมะดี สมรสกับชาวอียิปต์ชื่อโลลา หาพิซ มีบุตร 4 คน หลังจากนั้นได้สมรสกับวารุณี (ซารีพะฮ์) ศาสนภาพ มีบุตรสาว 1 คน

วิรัช สมะดี เกิดที่บ้านริมคลองบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งในอดีตคือจังหวัด ธนบุรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2476 และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พุทธศักราช 2556 ศพถูกฝังที่ สุสานมัสยิดหลวงอันซอร์ริชซุนนะห์ บางกอกน้อย (สัมภาษณ์, มานิตย์ กริมี่, 26 มกราคม 2558)

ข. ประวัติการศึกษา

1) การศึกษาด้านสามัญ และศาสนา

วิรัช สมะดี มีโอกาสศึกษาทั้งด้านสามัญและด้านศาสนา โดยศึกษาสามัญระดับชั้น ประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดอัมรินทราราม มัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนราชการุณมูลนิธิ และ มัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนอำนวยการศิลป์ พระนคร ปากคลองตลาด จากนั้นจึงได้ศึกษาต่อด้าน ศาสนาและภาษาอาหรับที่สถาบันนศริชซุนนะห์ บางกอกน้อย และเดินทางไปศึกษาต่อที่ สถาบันมัซฮูร อัลอิสลามียะฮ์ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย จากนั้นเดินทางไปศึกษาต่อที่มะฮัดอัลอิลมีย อัลสอูดียฺ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียเป็นเวลา 1 ปี และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในคณะดารุล อุลุม มหาวิทยาลัยไคโร สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ (สัมภาษณ์, มานิตย์ กริมี่, 26 มกราคม 2558)

2) คณาจารย์และสานุศิษย์

วิรัช สมะดี ได้ศึกษาความรู้ด้านศาสนา และภาษาอาหรับในประเทศไทยจาก อับดุลเราะหมาน หะซัน กริมี่ ซ่าซุดดีน อุมาร์ และมุฮัมมัด ซอลิฮี ณ สถาบันนศริชซุนนะห์ บางกอก น้อย ซึ่งถือได้ว่าครูทั้งสามคนมีบทบาทอย่างยิ่งในการวางรากฐานและปลูกฝังแนวคิดของสะลัฟให้แก่ วิรัช สมะดี (สัมภาษณ์มานิตย์ กริมี่ และซาคริต กริมี่, 26 มกราคม 2558)

สำหรับลูกศิษย์ของวิรัช สมะดี นั้นผู้วิจัยเป็นคนหนึ่งที่ได้มีโอกาสได้ศึกษาวิชา อรรถาธิบายอัลกุรอานเมื่อครั้งที่วิรัช สมะดีได้ทำหน้าที่เป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนมุสลิมวิทยาการ คลอง 19 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ในช่วงปีพุทธศักราช 2531-2533

3) ผลงานทางวิชาการ

สำหรับผลงานทางวิชาการของวิรัช สมะดี ที่เป็นผลงานเขียนและผลงานแปล ดังนี้

ก. ผลงานเขียนคือ หนังสือการทำฮัจย์และอุมเราะฮ์ตามบัญญัติอิสลาม

ข. ผลงานแปลร่วม มี 2 ผลงานคือ 1) ผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย และ 2) หนังสือฟิกฮ์ซุซซุนนะฮ์ ฉบับภาษาไทย ซึ่งทั้งสองผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในนามสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

นอกจากนี้ วิรัช สมะดี ยังมีผลงานเขียนที่เป็นบทความทางวิชาการลงตีพิมพ์ในวารสารอัลอิศลาหฺ สมาคมและสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับหลายฉบับ และได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปรับปรุงหนังสือวิธีละหมาดตามบัญญัติอิสลาม ของอัลอิศลาหฺ สมาคมหลายครั้ง ซึ่งหนังสือวิธีละหมาดตามบัญญัติอิสลาม เป็นหนังสือที่มีการตีพิมพ์ซ้ำมากถึง 11 ครั้ง (สัมภาษณ์, มานิตย์ กริมี่ และชาคริต กริมี่, 26 มกราคม 2558) ดังนี้

4) หลักการศรัทธาและแนวทางการปฏิบัติ

วิรัช สมะดี เติบโตในหมู่บ้านมุสลิมบางกอกน้อย ซึ่งเป็นที่ตั้งของมัสยิดหลวงอันซอริซซุนนะห์และสถาบันสอนศาสนานัศริซซุนนะห์ ซึ่งในอดีตคือแหล่งวิชาความรู้ศาสนาและภาษาอาหรับ และยังเป็นแหล่งรวมของนักวิชาการที่มีแนวคิด ความเชื่อและหลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางของซอละฟะฮ์มากที่สุดหมู่บ้านหนึ่ง ดังนั้นวิรัช สมะดีจึงได้รับผลโดยตรงทั้งจากสภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคมในหมู่บ้าน และจากการศึกษาในสถาบันนัศริซซุนนะห์เป็นผลให้วิรัชมีแนวคิดและความเชื่อที่สอดคล้องกับแนวคิดของซอละฟะฮ์ เช่นเดียวกับแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นที่ประจักษ์ว่าวิรัชยึดมั่นในแนวทางของอัลกุรอานและแบบฉบับของนบีมุฮัมมัดﷺ โดยไม่ยึดติดกับมัซฮับใดมัซฮับหนึ่ง (สัมภาษณ์, มานิตย์ กริมี่ และชาคริต กริมี่, 26 มกราคม 2558)

ค. ประสบการณ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ทางสังคม

ในช่วงที่วิรัช สมะดี กำลังศึกษาอยู่ในกรุงไคโรได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวทางสถานีวิทยุกรุงไคโร ภาคภาษาไทย หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้เดินทางกลับประเทศไทยทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายศาสนธรรมให้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่ในนามของมัสยิดหลวงอันซอริซซุนนะห์ และอัลอิศลาหฺสมาคม จากนั้นได้สอบบรรจุเข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยเป็นเวลา 4 ปี และเดินทางไปประจำที่สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซียเป็นเวลา 2 ปี ต่อจากนั้นได้ย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่แผนกกงสุล สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำเมืองเจดดาห์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียเป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้นจึงลาออกจากราชการมาทำธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับการส่งออกสินค้าและแรงงานไปตะวันออกกลาง และในเวลาเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นครูสอนศาสนาและภาษาอาหรับที่โรงเรียนมุสลิมวิทยาการ คลอง 19 จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำหรับบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่วิรัช สมะดี ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่ง (สัมภาษณ์, มานิตย์ กริมี่ และชาคริต กริมี่, 26 มกราคม 2558) ดังนี้

1. นายกอัลลีศลาหุ สมาคม
2. กรรมการอัลลีศลาหุ สมาคม ในตำแหน่งสาราณียากร
3. กรรมการฝ่ายวิชาการของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ
4. กรรมการประจำมัสยิดหลวงอันซอร์ริชชุนนะห์
5. ผู้บรรยายศาสนธรรมของอัลลีศลาหุ สมาคม

ง. การมีส่วนร่วมในการแปล

วิรัช สมะดี มีส่วนร่วมในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานอนุชอ์ที่ 21 ถึงอนุชอ์ที่ 30 หรือ 10 อนุชอ์สุดท้ายเป็นภาษาไทยให้กับสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ โดยมีเชคอาลี อีซา และ अबดุลลอฮฺ กริมี่ เป็นผู้ให้คำปรึกษาในการแปลแก่วิรัช สมะดี (สัมภาษณ์ अबดุลลอฮฺ กริมี่, 1 มกราคม 2555)

3.4.4 ประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

3.4.4.1 วัตถุประสงค์การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย

ผู้วิจัยไม่พบว่าสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงสภาพสังคมด้านวิชาการและเหตุการณ์ความขัดแย้งทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยที่พบความคลาดเคลื่อน ข้อผิดพลาดมีการบิดเบือนไปจากความหมายที่ถูกต้อง และจากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมผัสและทำงานอยู่ในสมาคมฯ ในฐานะเลขานุการของสมาคมฯ ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2548-2552 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นวัตถุประสงค์การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับได้ดังนี้

ก. สมาคมฯ เห็นว่าในขณะนั้นมีผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยหลายผลงาน แต่เป็นผลงานแปลในนามบุคคล ดังนั้นสมาคมฯ จึงต้องการให้มีผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานในนามขององค์กร เนื่องจากการทำงานในรูปองค์กรจะให้ความเชื่อมั่นได้มากกว่าในนามบุคคล ดังจะเห็นได้จากการที่สมาคมฯ มีได้ระบุชื่อของผู้แปล

ข. สมาคมฯ เห็นว่าผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานที่มีอยู่ในขณะนั้นบางผลงานมีการบิดเบือนความหมายเพื่อสนับสนุนแนวคิดของผู้แปลเอง บางผลงานพบข้อผิดพลาดในการให้ความหมาย ในขณะที่บางผลงานให้ความหมายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ห่างไกล

จากความถูกต้องและตรงข้ามกับแนวคิดของสะลัฟ ดังนั้นสมาคมฯจึงมีความต้องการที่จะถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานไปในแนวทางเดียวกับแนวทางของสะลัฟ

ค. เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่สนใจศึกษาความหมายคัมภีร์อัลกุรอานที่มีแนวคิดสอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟ

3.4.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย”

เป็นสิ่งที่ทราบกันเป็นอย่างดีในสังคมไทยว่าผลงานแปล “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย” ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์พะฮัด ในนครมะดีนะฮฺ เป็นผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับซึ่งได้มอบลิขสิทธิ์ให้แก่ศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์พะฮัดในการตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทาน ดังนั้นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลงานแปลพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยจึงต้องศึกษาจากผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับซึ่งเป็นต้นฉบับ โดยแยกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ก. ประวัติการแปลและการจัดพิมพ์

การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับเริ่มจากการแปลและอธิบายความหมายพร้อมทั้งขยายความ ณุซอฮ์อัมมะในปีพุทธศักราช 2522 ใช้ชื่อผลงานแปลว่า “คำอธิบายอัล-กุรอานุลกะรีม (ณุซอฮ์อัมมะ)” จำนวน 1 เล่ม จากนั้นได้เปลี่ยนชื่อเป็น “คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ณุซอฮ์อัมมะ” และได้รับการตีพิมพ์ซ้ำอีก 3 ครั้ง ในปีพุทธศักราช 2528 2539 และ 2549 ตามลำดับ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2524 ได้แปลและอธิบายความหมายพร้อมขยายความอัลกุรอานณุซอฮ์ที่ 1 โดยใช้ชื่อผลงานว่า “คำอธิบายอัล-กุรอานุลกะรีม ณุซอฮ์ที่ 1” เริ่มแปลจากสุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮฺ และสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮ์ที่ 1 ถึงอายะฮ์ที่ 141 จากนั้นได้เปลี่ยนชื่อผลงานดังกล่าวเป็น “คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ณุซอฮ์ที่หนึ่ง” และได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในปีพุทธศักราช 2539 และต่อมาในปีพุทธศักราช 2526 ได้แปลและอธิบายความหมายอัลกุรอานณุซอฮ์ที่ 2 ใช้ชื่อผลงานแปลว่า “คำอธิบายความหมายอัลกุรอาน ณุซอฮ์ที่สอง” เริ่มแปลจากสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮฺ อายะฮ์ที่ 142 ถึงอายะฮ์ที่ 252 และตีพิมพ์ครั้งที่ 2 ในปีพุทธศักราช 2539 ซึ่งผลงานแปลทั้ง 3 ผลงาน เป็นผลงานแปลของดารี บินอะหมัด ในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2528 สมาคมฯ ได้แปลและอธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานณุซอฮ์ที่ 1-10 โดยใช้ชื่อผลงานแปลว่า “ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย” เล่มที่ 1 ภาคที่ 1-10 และได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในปีพุทธศักราช 2538 และในปีพุทธศักราช 2532 ได้แปลและ

อรรถาธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานญุซอ์ที่ 11-20 ใช้ชื่อผลงานเดิมว่า “ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย” เล่มที่ 2 ภาคที่ 11-20 ซึ่งได้รับการตีพิมพ์หลังจากนั้นอีกสองครั้งในปีพุทธศักราช 2539 และ 2542 จากนั้นในปีพุทธศักราช 2535 ได้แปลและอรรถาธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานญุซอ์ที่ 21-30 ใช้ชื่อผลงานเดิมว่า “ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย” เล่มที่ 3 ภาคที่ 21-30 และได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในปีพุทธศักราช 2538 ดังนั้นจึงนับได้ว่าในนามของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับได้แปลและอรรถาธิบายความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยครบสมบูรณ์ 30 ญุซอ์ ในปีพุทธศักราช 2535

หลังจากนั้นในปีพุทธศักราช 2541 สมาคมฯ ได้มอบลิขสิทธิ์ในการตีพิมพ์ให้แก่กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่และการชี้นำ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียซึ่งเป็นผู้ควบคุมศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์ฟะฮัด นครมะดีนะฮ์ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทาน และมีการปรับปรุงรูปเล่มโดยการนำความหมายคัมภีร์อัลกุรอานภาคภาษาไทยทั้ง 30 ญุซอ์ มารวมไว้ในเล่มเดียวกัน และเปลี่ยนชื่อผลงานแปลเป็น “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลภาษาไทย” ได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งในปีพุทธศักราช 2547 (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2542)

ในขณะเดียวกัน ในปีพุทธศักราช 2542 สมาคมฯ ได้มีการตีพิมพ์อีกครั้งโดยมีการปรับปรุงรูปเล่มใหม่เป็นการนำผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานทั้ง 30 ญุซอ์ มารวมไว้ในเล่มเดียวกัน และในปีพุทธศักราช 2550 สมาคมฯ ได้ตีพิมพ์ผลงานแปลอีกครั้ง แต่เป็นการตีพิมพ์แบบแยกส่วนเล่มละ 1 ญุซอ์ จำนวน 30 เล่ม บรรจุอยู่ในกล่องอย่างดี (สัมภาษณ์, สนั่น เพชรทองคำ, 10 ธันวาคม 2555)

นอกจากนี้ทางมูลนิธิเพื่อคุณธรรมได้นำผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน 30 ญุซอ์ของสมาคมฯ ตีพิมพ์รวมเล่มเป็นเล่มเดียวบรรจุอยู่ในกล่องแต่มีได้ระบุปีที่ตีพิมพ์ และในปีพุทธศักราช 2557 สมาคมฯ ได้ตีพิมพ์อีกครั้งหลังจากที่ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาและคำอธิบายในเชิงอรรถ ดังนั้นประวัติการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมฯ จึงสรุปได้ว่าสมาคมฯ ได้เริ่มแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานในลักษณะอรรถาธิบายและขยายความญุซอ์อัมมะ ซึ่งได้ตีพิมพ์มากถึง 4 ครั้ง ญุซอ์ที่ 1 และญุซอ์ที่ 2 จำนวน 2 ครั้ง ญุซอ์ที่ 3 จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งทั้ง 4 ผลงานเป็นผลงานแปลของดารี บินอะหมัด สำหรับในส่วนของผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน 30 ญุซอ์ โดยทยอยตีพิมพ์เล่มละ 10 ญุซอ์ จำนวน 3 เล่ม ซึ่งเริ่มตีพิมพ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2528-2535 รวมระยะเวลาประมาณ 8 ปี สำหรับใน 20 ญุซอ์แรกเป็นผลงานแปลของดารี บินอะหมัดกับอิมรอน มะกูดี และ 10 ญุซอ์สุดท้ายเป็นผลงานแปลของอะหมัด สมะดี ซึ่งได้รับการตีพิมพ์มากถึง 4 ครั้ง โดยไม่นับรวมที่ศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์ฟะฮัดและมูลนิธิเพื่อคุณธรรมนำไปตีพิมพ์

ข. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผลงานแปล

สำหรับผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมฯ ที่ผู้วิจัยศึกษาคือฉบับที่สมาคมฯ มอบลิขสิทธิ์ในการตีพิมพ์ให้แก่กระทรวงกิจการอิสลาม ศาสนสมบัติ เผยแพร่และการชี้นำ เป็นผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์จากศูนย์การพิมพ์พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานของกษัตริย์พะฮัด นครมะดีนะฮ์ เป็นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2541 มีการปรับปรุงรูปแบบโดยการนำความหมายคัมภีร์อัลกุรอานภาษาไทยทั้ง 30 ญุซอ์ มารวมไว้ในเล่มเดียวกัน จำนวน 1778 หน้า และเปลี่ยนชื่อผลงานแปลเป็น “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลภาษาไทย” ได้มีการตรวจสอบและตรวจทาน แก้ไขเล็กน้อยในส่วนที่เป็นความหมายและส่วนที่อธิบายในเชิงอรรถ โดย อับดุลเลาะ หนุ่มสุช และสุธี คล้ายขำดี ก่อนการตีพิมพ์ (สัมภาษณ์, สุธี คล้ายขำดี, 15 มกราคม 2557)

รูปแบบของผลงานแปล ผู้พิมพ์ได้วางตัวบทอัลกุรอานไว้ด้านขวาและความหมายภาษาไทยไว้ด้านซ้ายภายในหน้าเดียวกัน มีรูปแบบของการอธิบายโดยใช้วงเล็บและเชิงอรรถ เริ่มแปลและอธิบายตั้งแต่สุเราะฮ์อัลฟาตีฮะฮ์ เรียงลำดับอย่างต่อเนื่องจนถึงสุเราะฮ์อันนาส ในแต่ละสุเราะฮ์จะปรากฏอาร์มภทท์ที่กล่าวถึงประเภทของสุเราะฮ์ จำนวนอายะฮ์ สาเหตุการประทานสุเราะฮ์ และความหมายโดยสรุปของสุเราะฮ์นั้น ๆ

อนึ่ง สมาคมฯ ใช้วิธีการถ่ายทอดความหมายคัมภีร์อัลกุรอานใน 2 รูปแบบ คือ 1) แบบคำต่อคำโดยมีการเรียงเรียงโครงสร้างของประโยคเป็นสำนวนไทย แต่ไม่มีการอธิบาย และ 2) แบบคำต่อคำโดยมีการเรียงเรียงโครงสร้างของประโยคเป็นสำนวนไทยพร้อมอธิบายไว้ในวงเล็บและในเชิงอรรถ ซึ่งส่วนใหญ่อธิบายไว้ในเชิงอรรถ

ค. ลักษณะเด่นของผลงานแปล

สำหรับผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมฯ มีแนวทางการให้ความหมายที่มีลักษณะโดดเด่นกว่าผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานฉบับอื่น ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผลงานแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยในนามขององค์กรซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคล ย่อมมีความละเอียดรอบคอบและผ่านการตรวจทานมากกว่าในนามบุคคล ซึ่งให้ความเชื่อมั่นได้มากกว่า

2. คณะบุคคลที่ทำหน้าที่แปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานในนามสมาคมฯ เป็นนักวิชาการที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการทั่วโลก ทั้งจากสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์และราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย

3. สมาคมฯ ใช้หนังสือและตำราอ้างอิงประกอบการแปลที่มากถึง 18 รายการ และส่วนใหญ่เป็นเอกสารปฐมภูมิ เช่น ตัฟสีร์อิบนุกะซีร์ ตัฟสีร์อัญญาอะบะรียะ อัลมุฟเราะดาต ฟิ เฆาะริบ อัลกุรอาน สีเราะฮฺอิบนุ ฮิซาม และตำราความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอานเช่น อัลอิติกอน ฟิอุลุม อัลกุรอาน
4. สมาคมฯ ให้ความสำคัญกับการให้ความหมายคัมภีร์อัลกุรอานที่สอดคล้องกับแนวทางของสะลัฟ โดยเฉพาะอายะฮฺที่กล่าวถึงพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ
5. เป็นการถ่ายทอดความหมายที่ใช้สำนวนที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจสำหรับบุคคลทุกระดับความรู้ และใช้การอธิบายโดยใช้เชิงอรรถ
6. เป็นผลงานแปลที่เป็นทางเลือก แทนผลงานแปลอัลกุรอาน มะฎีต เนื่องจากเป็นผลงานที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงในสังคมมุสลิมไทยกับการนำเสนอแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มก๊อตยานี๊ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผลงานแปลของสมาคมฯ เป็นวรรณกรรมที่ถูกประพันธ์และเรียบเรียงขึ้นเพื่อตอบโต้แนวคิดของกลุ่มก๊อตยานี๊ในประเทศไทย

3.4.4.3 ศึกษาวิเคราะห์หนังสือและตำราที่นำมาใช้ประกอบการแปล

หนังสืออ้างอิงที่ใช้ประกอบในการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประกอบด้วย หนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานจากหลากหลายนักอธิบาย หนังสือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน หนังสือความหมายคำศัพท์คัมภีร์อัลกุรอาน หนังสือประวัติศาสตร์อิสลาม ซึ่งถูกระบุไว้ในหนังสือคำอธิบายอัลกุรอานญุซอ์อัมมะ หนังสืออัล-กุรอานุลกะรีมญุซอ์ที่ 1 และญุซอ์ที่ 2 ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. ตัฟสีร์ อัญญาอะบะรียะ

คือหนังสือญาเมียะ อัลบะยาน ฟิ ตะฮ์วีล อัลกุรอาน ประพันธ์โดย อิบูญะฟัร มุฮัมมัด บิน ญะรีร์ บิน ยะซีด อัญญาอะบะรียะ เกิดในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 224 และเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 310

ตัฟสีร์ อัญญาอะบะรียะ ถูกจัดอยู่ในประเภทตัฟสีร์ บิลมะอชูร คือการอธิบายอัลกุรอานโดยการนำอัลกุรอานหรือฮะดีษมาอธิบาย ขยายความ และอุละมาอ์ถือว่าตัฟสีร์ อัญญาอะบะรียะ เป็นตัฟสีร์บิลมะอชูรที่ถูกต้องและดีที่สุด เป็นหนังสือตัฟสีร์ที่บรรจุความรู้ทางวิชาการด้านต่าง ๆ ไว้อย่างสมบูรณ์ เช่น การอ่านอัลกุรอานแต่ละสำเนียง ข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้จากอัลกุรอาน มีการนำความหมายทางภาษาและบทกวีมาใช้ในการอธิบายขยายความ

อิบนุ ญะรีร์ อธิบายอายะฮฺคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ไปในแนวทางของสะลัฟ โดยการอ้างอิงทัศนะของสะลัฟ และเป็นผู้ที่ปกป้องแนวคิดของสะลัฟ นอกจากคุณลักษณะพิโรธและคุณลักษณะละอาย เท่านั้นที่อิบนุ ญะรีร์ได้นำเสนอทัศนะของนักอธิบายโดยที่มีได้ให้น้ำหนักกับทัศนะใดทัศนะหนึ่ง

สำหรับในอายุขัยที่กล่าวถึงข้อบัญญัติทางด้านนิติศาสตร์ อิบน์ ญะรีร์จะนำเสนอทัศนะที่หลากหลายของอุละมาอ์ที่สังกัดอยู่ในแต่ละมัซฮับ จากนั้นจะคัดเลือกทัศนะที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดพร้อมทั้งให้นำหนักในความถูกต้องด้วยหลักฐานทางวิชาการ และระบุถึงทัศนะของอุละมาอ์ส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนทัศนะของตน

อิบน์ ญะรีร์ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการกล่าวถึงสายรายงานของแต่ละฮะดีษที่ถูกนำมากล่าวไว้ในหนังสือ โดยที่มิได้วิพากษ์วิจารณ์ถึงสถานะของฮะดีษว่าเศาะหีหฺหรือฎะอ์อีฟ นอกจากนี้อิบน์ ญะรีร์ ยังได้นำความหมายทางภาษาและบทกวีโบราณมาสนับสนุนในการอธิบายอัลกุรอาน (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 9-11)

2. ตัฟสีร์ อัลมะรอซี ¹

3. ตัฟสีร์ ศอวีย์ ญะลาลัยน

คือตัฟสีร์ญะลาลัยน ที่อธิบายขยายความโดยเชคอะหมัด บินมุฮัมมัด อัศศอวีย์ อัลมาลิกีย์ เป็นอุละมาอ์ของอัลอัซฮัร เป็นนักศุฟิยะอ่าวโส มีฉายานามว่า อะบู อัลบะเราะกาต เกิดปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1175 (ค.ศ.1761) และเสียชีวิตที่นครมะดีนะฮ์ในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1241 (ค.ศ. 1825) เชคด้านฎะอ์อีฟของอะหมัดคือ อิมามอะหมัด อัลดริดีร มีฉายานามว่าอะบู อัลอันวาร อัศศอวีย์ ยึดมั่นในแนวทางของมัซฮับมาลิกีย์ มีผลงานด้านการประพันธ์ตำราและหนังสือหลายผลงาน นอกเหนือจากผลงานด้านการอธิบายคัมภีร์อัลกุรอานและหนังสืออีกหลายผลงานเช่นกัน อัศศอวีย์ใช้แนวทางของศุฟิยะในการอธิบายตัฟสีร์อัลญะลาลัยน (Mune', n.d : 289-293)

4. ตัฟสีร์ อิบน์ กะซีร์ ²

5. อัดตัฟสีร์ อัลวาฎเียะหฺ

หนังสือตัฟสีร์ อัลวาฎเียะหฺ คือหนังสืออธิบายอัลกุรอาน ประพันธ์โดย มุฮัมมัด มะหมูด อัลฮิญาซีย์ เกิดในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1335 (ค.ศ.1914) ที่จังหวัดซ็รกีเยฮฺ สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ อัลฮิญาซีย์ใช้เวลาในการประพันธ์ตัฟสีร์อัลวาฎเียะหฺขณะที่เป็นครูสอนอยู่ที่มะอฮัดอัลชะกอซีกก

¹ ได้กล่าวมาแล้วในหน้า 193

² ได้กล่าวมาแล้วในหน้า 191

ลักษณะของตัฟซีร์ อัลวาฎีหฺ เป็นหนังสืออธิบายอัลกุรอานที่ให้ความหมายที่กระชับแต่ชัดเจน ดังที่อัลหิญาซียฺได้กล่าวไว้ในบทนำว่า หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสืออธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาง่าย ๆ กระชับ แต่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ยืดเยื้อ เป็นการใช้ภาษาที่คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ และจะไม่ใช้ถ้อยคำยาก ๆ มาอธิบาย ไม่มีการนำเสนอคำนิยามศัพท์ทางวิชาการ แต่จะใช้ภาษาสมัยใหม่ และจะไม่นำเรื่องอิสรออิลียาตมากกล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้

อัลหิญาซียฺยอมรับในคุณลักษณะอิสตะวาอ์โดยนำเสนอแนวคิดของสะลัฟและเคาะลัฟพร้อมทั้งให้ทัศนะของตนเองด้วยการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟ สำหรับคุณลักษณะพระหัตถ์ได้นำเสนอแนวคิดของสะลัฟและเคาะลัฟเช่นกันแต่มีได้ให้น้ำหนักกับทัศนะใดทัศนะหนึ่ง นอกจากนี้อัลหิญาซียฺยังได้ใช้การตีความในการอธิบายในบางคุณลักษณะ (Muhammad al- Hijazi, 1956)

6. ฟิซาล อัลกุรอาน

คือหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน ประพันธ์โดยস্যยิด บิน กุฎบ์ อัลชาซีลี เกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ ในจังหวัดอัศยุฎ ประเทศสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ปีอิญญะเราะฮ์ศักราช 1327 (ค.ศ.1906) สัยยิด กุฎบ์เป็นนักคิด นักเคลื่อนไหวและนักฟื้นฟูอิสลาม เป็นหนึ่งในสมาชิกและเป็นแกนนำของขบวนการอิควานมุสลิมิน ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ งานเผยแพร่และหนังสือพิมพ์ ถือได้ว่าস্যยิด กุฎบ์มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดของคนหนุ่มสาวมุสลิมชาวอาหรับในช่วงทศวรรษที่ 60 เสียชีวิตในปีอิญญะเราะฮ์ศักราช 1387 (ค.ศ.1966)

স্যยิด กุฎบ์ ให้ชื่อหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานว่า ฟิซาลอัลกุรอาน หมายถึงภายใต้ร่มเงาของอัลกุรอาน เนื่องจากในช่วงชีวิตที่เขามีความสุขคือช่วงที่ได้สัมผัสถึงความปรารถนาอันดีที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน เขาจึงต้องการที่จะถ่ายทอดความปรารถนาดีอันมากมายให้แก่ผู้ที่ได้ศึกษาจากฟิซาลอัลกุรอาน

স্যยิด กุฎบ์มีความเชื่อ ความศรัทธา และแนวคิดด้านพระนามของอัลลอฮ์ ﷻ ที่สอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟ และในด้านคุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ โดยส่วนใหญ่จะเห็นตรงและสอดคล้องกับแนวคิดของสะลัฟเช่นกัน นอกจากนี้บางคุณลักษณะเท่านั้นที่স্যยิด กุฎบ์นำแนวทางการตีความมาใช้ในการอธิบายอายะฮ์คุณลักษณะซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเคาะลัฟ เช่น “อัลอิสตะวาอ์” สัยยิด กุฎบ์ให้ความหมายว่า การครอบครองและการมีอำนาจเหนือบัลลังก์ และ “พระหัตถ์ของอัลลอฮ์ ﷻ” หมายถึงอำนาจหรือความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ﷻ สำหรับลักษณะทั่วไปของฟิซาล อัลกุรอาน จะเริ่มการนำเสนอด้วยบทสรุปของเนื้อหาในแต่ละสุเราะฮ์ และนำเสนอสิ่งที่เป็นปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในสุเราะฮ์นั้น ๆ พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไข จากนั้นจึงเริ่มอธิบายครั้งละอายะฮ์อย่างละเอียดด้วยสำนวนวรรณกรรมและ

พยายามนำเสนอแนวทางและวิธีการในการรักษาโรคร้ายที่เกิดขึ้นกับสังคมมุสลิมในปัจจุบัน (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 84-85)

7. อัฎวาล์ อัลบะยาน

คือหนังสืออรรถาธิบายอัลกุรอานมีชื่อเต็มว่า“อัฎวาล์ อัลบะยาน ฟิ อีฎอ์ อัลกุรอาน บิลกุรอาน” ประพันธ์โดย มุฮัมมัด อัลอะมีน บิน มุฮัมมัด อัลมุคตาร อัลญากานีย์ อัชชันกีฎีย์ เป็นอุละมาอ์ที่เป็นที่รู้จักกันดีคนหนึ่ง มีหลักความเชื่อความศรัทธาตามแนวทางของสะลัฟ เป็นนักเขียนที่ให้การสนับสนุนและปกป้องแนวทางของสะลัฟ อัชชันกีฎีย์ได้ประพันธ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อ “อายาต อัศศิฟาต” ซึ่งเป็นหนังสือที่สามารถบ่งบอกและยืนยันได้ว่าอัชชันกีฎีย์ยึดมั่นอยู่ในแนวทางของสะลัฟ

อัชชันกีฎีย์ ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการประพันธ์หนังสืออัฎวาล์ อัลบะยานไว้ 2 ประการคือ 1) ต้องการอรรถาธิบายอัลกุรอานด้วยอัลกุรอาน เพราะเป็นแนวทางที่บรรดาอุละมาอ์ต่างยอมรับและเป็นแนวทางที่ดีที่สุดและถูกต้องที่สุด 2) ต้องการอรรถาธิบายข้อบัญญัติด้านนิติศาสตร์อิสลามในอายะฮ์ที่ปรากฏในอัลกุรอาน ด้วยการนำเสนอข้อบัญญัติพร้อมนำหลักฐานอ้างอิงจากสุนนะฮ์ ทัศนะของบรรดาอุละมาอ์ โดยจะพิจารณาตัดสินและให้น้ำหนักกับทัศนะที่ดีที่สุดและถูกต้องที่สุดโดยจะไม่มีที่ยึดติดกับมัซฮับใดมัซฮับหนึ่งแม้ว่าเขาจะเติบโตท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและศึกษาเรียนรู้ในแนวทางของมัซฮับมาลิกีย์ก็ตาม

อัชชันกีฎีย์จะนำฮะดีษของท่านนบี และการอรรถาธิบายของเหล่าเศาะฮาบะฮุมมาใช้ในการอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยมิได้ระบุถึงสายรายงานแต่จะระบุผู้บันทึกฮะดีษนั้น ๆ ไว้ นอกจากนี้อัชชันกีฎีย์ยังได้ระบุถึงสถานะของแต่ละฮะดีษที่นำมาใช้ในการอรรถาธิบาย และอัชชันกีฎีย์จะไม่นำอัลอิสรออิลียาตมาใช้ในการอรรถาธิบายอัลกุรอาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของหนังสืออัฎวาล์ อัลบะยาน (Muhammad al-Najdiy, 1992 : 87-91)

8. กะลิมะฮฺ อัลกุรอาน ¹

9. ฆอริบ อัลกุรอาน ²

10. อัลอิติกอน ฟิอุลุม อัลกุรอาน

คือหนังสือที่เขียนถึงความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน ประพันธ์โดยญะลาละุดดีน อะบุลฟีฎล อะบดุลเราะฮมาน บิน กามาล อัซซุญฎีย์ อัชชาฟีอีย์ เกิดปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 849 (ค.ศ. 1445) ที่กรุงไคโร สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ และเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 911 (ค.ศ.1505)

¹ ได้กล่าวมาแล้วในหน้า 193

² ได้กล่าวมาแล้วในหน้า 181

อัลอิตกอน ฟิอูลุม อัลกุรอาน ถือว่าเป็นหนังสือที่เขียนถึงเรื่องราวความรู้เกี่ยวกับ คัมภีร์อัลกุรอานที่ได้รับการยอมรับและเป็นหนังสือที่ดีที่สุดนับจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นหนังสือที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอานได้ครอบคลุมมากที่สุดและมีประโยชน์มากที่สุด (al-Suyuti, 1997)

11. สีเราะฮฺ อิบน์ อิชาม

สีเราะฮฺ อิบน์ อิชาม คือหนังสือชีวประวัติของเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ประพันธ์โดย อิบน์ อีสฮาก คืออบูบักร์ มุฮัมมัด บิน อีสฮาก บิน ยะซาร์ บิน คอยยาร์ อัลมะดะนีญ์ เกิดที่นครมะดีนะฮฺ อิจญ์เราะฮ์ศักราช 85 และเสียชีวิตอิจญ์เราะฮ์ศักราช 151 ถือว่าอิบน์ อีสฮากเป็นนักประวัติศาสตร์มุสลิมชาวอาหรับคนแรกที่ประพันธ์หนังสือชีวประวัติของเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ เป็นที่รู้จักกันในชื่อสีเราะฮฺ อิบน์ อิชาม ซึ่งอบู มุฮัมมัด अबดุลมาลิก บิน อิชาม บิน อัยยูบ อัลฮุมาญี อัลบะเศาะรีญ์ เสียชีวิตอิจญ์เราะฮ์ศักราช 218 (ค.ศ.797) ได้รายงานมาจากมุฮัมมัด บิน อีสฮาก อัลมุญละบีญ์

อิบน์ อิชามได้นำสิ่งที่อิบน์ อีสฮาก ได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้มาปรับปรุงและสรุปย่อให้น้อยลง โดยการกล่าวถึงเพียงชีวประวัติของนบีอิสมาอิล ตลอดจนทหาญาติของนบีอิสมาอิล ﷺ เรียบเรียงต่อกันมาจนถึงเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ และละไว้ในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับประวัติของเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ เช่น สาเหตุการประทานอัลกุรอาน และการอธิบายอัลกุรอาน ตลอดจนบทกวีต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้หนังสือเล่มดังกล่าวเป็นหนังสือที่ประมวลไว้ด้วยชีวประวัติของเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ เท่านั้น (Abd al-Malik bin Hisham, 1995)

12. มุคตะศอร ฮะยาตุรเราะสูล

มุคตะศอร ฮะยาตุรเราะสูล ที่ระบุเป็นหนังสืออ้างอิงประกอบการแปลความหมาย คัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ คือหนังสือมุคตะศอร สีเราะฮฺ ฮัรเราะสูล เป็นหนังสือประวัติศาสตร์อิสลามเกี่ยวกับบรรดานบีและเราะสูล ประพันธ์โดยมุฮัมมัด บิน अबดุลวะฮาบ เป็นนักคิดและนักฟื้นฟูอิสลาม เกิดในปีอิจญ์เราะฮ์ศักราช 1115 (ค.ศ.1694) และเสียชีวิตปีอิจญ์เราะฮ์ศักราช 1206 (ค.ศ.1785)

ลักษณะทั่วไปและเนื้อหาของหนังสือมุฮัมมัด บิน अबดุลวะฮาบได้เขียนเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างสรุปตั้งแต่สมัยนบิอาดัมกับอับลีส นบีนูหฺ นบียูด นบิฮอและหฺ นบิอิบรอฮีม และนบิอิสรอฮีม กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบรรดากลุ่มชนของพวกเขา ตลอดจนชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ตั้งแต่ก่อนประสูติ เรียบเรียงตามเหตุการณ์สำคัญ ๆ ตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น เหตุการณ์ขณะที่ท่านพำนักอยู่ในนครมักกะฮฺและนครมะดีนะฮฺ นอกจากนี้มุฮัมมัด บิน अबดุลวะฮาบยังได้เล่าเรื่องราวและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยของอบูบักร์ อุมร์ อุซมาน และอะลีญ์ ตลอดจนประวัติศาสตร์อิสลามในช่วงสมัยราชวงศ์อุมัยยะฮฺ ราชวงศ์อับบาสิยะฮฺในสมัยอุมร์ บิน अबดุลอะซีซ ซึ่งเป็นช่วงสมัยที่มีการประพันธ์ตำราทางวิชาการอิสลาม (Muhammad bin Abd al-Wahhab, 1997)

13. มะบาหิซ ฟิอูลุมิลกุรอาน

คือหนังสือความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน ประพันธ์โดย ดร.ศุบฮีย์ อัศศอลิหิ

อาจารย์ผู้สอนในคณะวรรณคดี มหาวิทยาลัยเลบานอน หนังสือมะบาหิซ ฟิ อูลุม อัลกุรอาน ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปีคริสต์ศักราช 1958 เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้เขียนได้ใช้สำนวนง่าย ๆ เพื่อสะดวกสำหรับนักศึกษาและผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน โดยผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาในหนังสือออกเป็น 4 ภาค ภาคที่ 1 กล่าวถึงความหมายอัลกุรอานและวะฮีย์ ภาคที่ 2 ประวัติของอัลกุรอาน ภาคที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน ภาคที่ 4 การอรรถาธิบายและความมหัศจรรย์ของอัลกุรอาน อย่างไรก็ตามในแต่ละภาคจะแบ่งออกเป็นบท และในแต่ละบทจะประกอบด้วยหัวข้อย่อย ๆ อีกหลายหัวข้อ ถือได้ว่าเป็นหนังสือที่เขียนถึงความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอานอีกเล่มหนึ่งที่เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักศึกษา นักวิชาการและเป็นหนังสืออ้างอิงที่สำคัญอีกเล่มหนึ่งด้วย (Subhiy, 1977)

14. อัสบาบ อันนุซูล ลิลวาฮิดีย์

อัสบาบ อันนุซูล คือหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับศาสตร์ด้านหนึ่งของคัมภีร์อัลกุรอานที่

กล่าวถึงสาเหตุการประทานอัลกุรอานของแต่ละอายะฮ์ ในกรณีที่มีสาเหตุของการประทาน ประพันธ์โดย อะลีย บิน อะหมัด บิน มุฮัมมัด อัลวาฮิดีย์ อัลนัยسابูรีย์ อัชชาฟีอีย์ เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 468 (ค.ศ.1076) เป็นหนังสือสาเหตุการประทานอัลกุรอานเล่มแรกที่ได้รับการถ่ายทอดมาจนถึงยุคปัจจุบัน นอกเหนือจากหนังสืออัสบาบุนุซูลของอะบี อัลอะสัน อิบน์ อัลมะตะนีย์ เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 234 (ค.ศ.777) ซึ่งเป็นหนังสือเล่มแรกๆที่เขียนถึงสาเหตุการประทานอัลกุรอาน หากแต่หายสาบสูญไปก่อนหน้านี้

อัลวาฮิดีย์ได้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้มากถึง 470 เหตุการณ์ซึ่งเป็นสาเหตุของการประทานอัลกุรอาน และบันทึกไว้โดยเรียบเรียงตามลำดับสุเราะฮ์อัลกุรอาน พร้อมอ้างอิงสายรายงานที่มาจากเหล่าเศาะฮาบะฮ์ที่ได้รายงานเกี่ยวกับสาเหตุการประทานอัลกุรอาน ถือได้ว่าหนังสืออัสบาบุนุซูลของอัลวาฮิดีย์เป็นต้นแบบของอุละมาอ์ในยุคหลังจากอัลวาฮิดีย์ที่ได้ประพันธ์เกี่ยวกับสาเหตุการประทานอัลกุรอาน (al-Wahidiy, 1991)

15. อันนะบะฮ์ อัลอะซิม

อันนะบะฮ์ อัลอะซิม คือหนังสืออันนะบะฮ์ อัลอะซิม นะชะรอต ญะดีดะฮ์ ฟิ

อัลกุรอาน อัลการีม เป็นหนังสือที่เขียนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน เช่น ความหมายของอัลกุรอาน ที่มาของอัลกุรอาน และการอรรถาธิบายอัลกุรอาน เป็นผลงานประพันธ์ของมุฮัมมัด अबดุลลอฮ์ ดิรอซ ซึ่งเป็นอุละมาอ์ของอัลอัซฮัร เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราช 1377 (ค.ศ.1958) (Muhammad Diraz, 2005)

นอกจากนี้สมาคมฯ ยังได้ระบุถึงหนังสืออ้างอิงด้านภาษาที่นำมาใช้ประกอบการแปลคือหนังสือพจนานุกรมอาหารซึ่งมีได้ระบุว่าเป็นหนังสือเล่มใด และหนังสือพจนานุกรมไทยซึ่งมีได้ระบุด้วยเช่นกันว่าเป็นหนังสือเล่มใด

จากตำราและหนังสืออ้างอิงที่ใช้ประกอบการแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับทั้งสิ้น 17 รายการ สามารถสรุปแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้ 1) หนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน 8 รายการ 2) หนังสือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน 3 รายการ 3) หนังสือชีวประวัตินบีมุฮัมมัด ﷺ 2 รายการ 4) หนังสือสาเหตุการประทานอัลกุรอาน 1 รายการ 5) หนังสืออธิบายคำศัพท์ยากในอัลกุรอาน 1 รายการ 6) พจนานุกรม 2 รายการ โดยแยกเป็นพจนานุกรมอาหรับ 1 รายการและพจนานุกรมไทย 1 รายการ

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการอธิบายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ จากหนังสืออธิบายคัมภีร์อัลกุรอานทั้ง 8 รายการ สามารถแยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) หนังสือที่อธิบายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ตามแนวทางของสะลัฟ 3 รายการ คือ ตัฟสีร์อัญญาอะบะรียฺ ตัฟสีร์อิบนุกะซีร์ และอัญญาว์ อัลบะยาน 2) หนังสืออธิบายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ตามแนวทางของเคาะลัฟ 2 รายการ คือ ตัฟสีร์อัลมะรอซีญ์ และศอวีญ์ อัลญะลาลัยน 3) หนังสืออธิบายอายะฮ์คุณลักษณะของอัลลอฮ์ ﷻ ไปในแนวทางเดียวกับสะลัฟ หากแต่มีบางคุณลักษณะที่ผู้ประพันธ์ใช้แนวทางการตีความเช่นเดียวกับแนวทางของเคาะลัฟ